

บทที่ 6

โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจ

จากการวิจัยโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของผู้วิจัยและได้แบ่งลักษณะประเภทของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นจากเป็นข้อค้นพบของการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ผู้วิจัยนำเสนอต่อไปนี้เป็นอีกลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งคือ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ชั่วอำนาจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจมี 2 จังหวัด ประกอบด้วย

1. จังหวัดปราจีนบุรี
2. จังหวัดระยอง

โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจ คือ ลักษณะแบบแผนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่นที่มีชั่วอำนาจหลักอยู่ 3 ชั่วอำนาจและจะมีการปะทะสังสรรค์ในทางการเมืองทั้งอย่างต่อเนื่อง ทั้งในลักษณะเป็นพันธมิตรทางการเมืองและคู่แข่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางการเมือง จนตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของจังหวัด แต่ละชั่วอำนาจจะมีฐานทางเศรษฐกิจการเมืองของตนเอง มีพื้นที่ฐานอำนาจทางการเมือง มีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตนเองในจังหวัด การวิจัย พบว่า โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจ มีแบบแผนความสัมพันธ์เชิงอำนาจคล้ายคลึงกับโครงสร้างอำนาจสองชั่ว แต่การแข่งขันทางการเมืองนั้นมีความเข้มข้นมากกว่าและในหลายกรณีก็นำไปสู่ความขัดแย้งนั้นมีความเข้มข้นและรุนแรงมากกว่าลักษณะการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจรูปแบบอื่น ๆ เนื่องจากทรัพยากรทางการเมืองที่มีอยู่อย่างจำกัดในจังหวัด แต่ในขณะเดียวกันกลับมา มีแต่ชั่วอำนาจทางการเมืองหลายชั่วอำนาจ ในทางการเมืองถ้าชั่วอำนาจหลักในจังหวัดไม่สามารถประนีประนอมต่อรองผลประโยชน์ทางการเมืองด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว ก็จะนำไปสู่ความขัดแย้ง รุนแรง ยาวนาน และส่งผล

กระทบต่อประชาชนในจังหวัดมากที่สุด โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัย
โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจตามรายจังหวัดที่มีลักษณะโครงสร้างอำนาจ
แบบสามชั่วอำนาจดังต่อไปนี้

จังหวัดปราจีนบุรี โครงสร้างอำนาจและชนชั้นผู้มีอำนาจ ทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี

การวิจัยหากพิจารณาโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรี
ในปัจจุบันนั้น เป็นผลผลิตมาจากการเมืองของระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบ ในรัฐธรรมนูญปี
พ.ศ. 2521 นำไปสู่การก่อรูปขึ้นของชั่วอำนาจทางการเมือง (กลุ่มการเมือง) ภายใน
จังหวัด และมีการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองได้มาถึงจุดลงตัว
เป็นโครงสร้าง 3 ชั่วอำนาจ นักวิชาการท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์-
ส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า ที่ประชาชนแต่งเป็นบทกลอนที่สะท้อนถึง
3 ชั่วอำนาจทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีอย่างน่าสนใจว่า และเป็นที่โด่งดัง
จนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่า เป็นคำขวัญของจังหวัดปราจีนบุรี “บุญส่งคู่บ้าน สมานคู่เมือง
สุนทรลือเลื่อง ศ.ส. เมืองปราจีนบุรีฯ เรืองนาม”

การก่อรูปขึ้นของ 3 ชั่วอำนาจทางการเมืองนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันนั้น ได้มี
การลดบทบาททางการเมืองของกลุ่มตระกูลสมใจ (บุญส่ง) แต่ได้เกิดการก่อรูปของ
ชั่วอำนาจใหม่ขึ้นมาแทนที่ คือ ตระกูลหงษ์วิไล จึงทำให้ชั่วอำนาจทางการเมืองภายใน
จังหวัดปราจีนบุรียังมีลักษณะเป็น 3 ชั่วอำนาจภายใต้โครงสร้างสามชั่วอำนาจ
ในปัจจุบัน ประกอบด้วย สามกลุ่มหลัก ๆ คือ (1) ตระกูลวิลาวัลย์ (2) ตระกูล-
ภุมมะกาญจนะ และ (3) ตระกูลหงษ์วิไล

ตระกูลวิลาวัลย์: นายสุนทร วิลาวัลย์

จากการวิจัย พบว่า ตระกูลวิลาวัลย์ ภายใต้การนำของนายสุนทร วิลาวัลย์
ถือได้ว่าเป็นชั่วอำนาจ/กลุ่มการเมืองที่ทรงอิทธิพลสูงสุดในจังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มนี้

ในปัจจุบันอาจเรียกได้ว่า “บ้านใหญ่” ของจังหวัดปราจีนบุรี ทั้งนี้เพราะสามารถที่จะเข้าไปผูกขาดทั้งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน เป็นผู้ทรงอิทธิพลการเมืองสูงสุดในจังหวัดปราจีนบุรี แม้ในปัจจุบันนายสุนทร วิลาวัลย์ จะถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง 5 ปี การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของนายสุนทร วิลาวัลย์ ในฐานะรองหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ โดยศาลรัฐธรรมนูญได้ตัดสินไปในทิศทางเดียวกัน คือ วินิจฉัยให้ยุบพรรคและตัดสิทธิ์เลือกตั้งแก่กรรมการบริหารพรรคคนละ 5 ปี แม้ว่านายสุนทร วิลาวัลย์ แกนนำหลักของตระกูลวิลาวัลย์จะถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง 5 ปี แต่ตระกูลวิลาวัลย์ ก็ยังมีญาติพี่น้อง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่กว้างขวางในจังหวัดปราจีนบุรี เข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในทางการเมือง เช่น กรณีของน้องสาวนางบังอร วิลาวัลย์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี กรณีของลูกสาวนางสาวกนกวรรณ วิลาวัลย์ (ศรีจันทร์งาม) เป็น ส.ส. เป็นต้นฐานเสียงของนายสุนทร เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งจะมีฐานเสียงครอบคลุมทั้งจังหวัด

ตระกูลวิลาวัลย์: กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม

นายสุนทร วิลาวัลย์ เกิดวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2482 เป็นบุตรของนายเงิน และนางคำ วิลาวัลย์ นายสุนทร วิลาวัลย์ เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เนื่องจากบิดาเป็นชาวจีนที่ได้อพยพมาจากเกาะไหหลำ ที่หนีสงครามและความแร้นแค้นบนแผ่นดินจีน ในขณะนั้น ได้เข้าอยู่อาศัยในจังหวัดปราจีนบุรีหลังจากเกิดสงครามอินโดจีน ในระยะต้นครอบครัววิลาวัลย์ มีฐานะยากจนมากพอของนายสุนทร วิลาวัลย์ มีอาชีพรับจ้างเป็นคณงานก่อสร้างมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวและประทังชีวิตไปวัน ๆ จากคำสัมภาษณ์ของ นายสุนทร วิลาวัลย์ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2551) ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยว่า จากความแร้นแค้นที่ครอบครัวต้องเผชิญกับความขาดสน ดกอยู่ในสภาพหาเช้ากินค่ำ ปากกันดินถีบ ในขณะที่ลูก ๆ เติบโตขึ้นทุกวันทำให้พ่อของนายสุนทร วิลาวัลย์ ต้องหาช่องทางอาชีพที่พอสร้างรายได้มากกว่าการเป็นคณงานก่อสร้างที่เตรียมเลี้ยงครอบครัวในระยะยาว หลังจากเก็บหอมรอบริบได้เงินจำนวนหนึ่งการวางแผนครอบครัว คุณพ่อของนายสุนทร วิลาวัลย์ ตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพจากเงินที่เก็บออม

จำนวนหนึ่งและหยิบยืมเพื่อนบ้าน โดยหันมาประกอบอาชีพขายหมูในตลาดปราจีนบุรี การเปลี่ยนแปลงอาชีพครั้งนี้ของผู้เป็นพ่อได้สร้างการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เริ่มดีขึ้นบ้างเนื่องจากอาชีพขายหมูในขณะนั้นเป็นอาชีพที่สร้างกำไรได้เป็นอย่างดี “ชีวิต พอลืมตาอ้าปากได้บ้าง”

ส่วนผู้เป็นแม่ก็ช่วยประกอบอาชีพสร้างฐานะของครอบครัว ด้วยการเปิดร้านขายกาแฟในตลาดปราจีนบุรี สองแรงแข็งแกร่งระหว่างพ่อและแม่ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัววิลาวัลย์ก็ดีขึ้นตามลำดับ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวหลังจากนี้เริ่มดีขึ้นจากเมื่อก่อนค่อนข้างมากมีเงินเก็บออมเพิ่มขึ้น แต่ในส่วนลึกของความรู้สึกของผู้เป็นพ่อนั้นอยากเปลี่ยนอาชีพที่สร้างความมั่งคั่งให้กับครอบครัวและสร้างอนาคตของลูก ๆ ในตระกูลวิลาวัลย์ ในระยะยาวเพราะเล็งเห็นว่า อาชีพขายหมูแม้ว่าจะสร้างกำไรแต่เพียงเลี้ยงครอบครัวไม่สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นได้ ทั้งนี้ด้วยประสบการณ์จากการที่ตนเองเป็นกรรมกรก่อสร้างเห็นว่า อาชีพรับเหมาก่อสร้างเป็นอาชีพที่สร้างกำไร ได้ดีกว่าการขายหมูถ้ามีเงินทุนและประสบการณ์ในงานดังกล่าว คุณพ่อของคุณสุนทร วิลาวัลย์ จึงวางแผนอาชีพใหม่ด้วยการเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างเอง โดยใช้ชื่อบริษัทว่า บริษัทผู้แข่ง ซึ่งเป็นบริษัทรับเหมาก่อสร้าง บริษัทแรก ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี

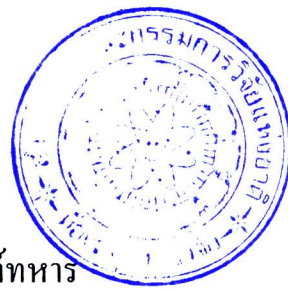
จากประสบการณ์ของผู้เป็นพ่อในงานก่อสร้างทำให้ บริษัทผู้แข่ง มีงานก่อสร้างเข้ามาอย่างต่อเนื่องขยายงานรับเหมาก่อสร้างทั้งจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ชื่อเสียงของบริษัทผู้แข่งก็เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในเรื่องการก่อสร้างโดยเฉพาะฝีมือการก่อสร้างและราคาที่ไม่แพงจนเกินไปจึงเป็นที่ยอมรับของคนในจังหวัดปราจีนบุรี บริษัทผู้แข่ง ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ได้สร้างกำไรและความมั่งคั่งแก่ตระกูลวิลาวัลย์ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลวิลาวัลย์ เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้นลูก ๆ ในตระกูลวิลาวัลย์ เริ่มมีโอกาสนในการเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะนายสุนทร วิลาวัลย์ เป็นลูกชายคนโตที่ผู้เป็นพ่อคาดหวังจะให้ดูแลสืบทอดกิจการรับเหมาก่อสร้างของครอบครัว โดยผู้เป็นพ่อได้ให้นายสุนทร วิลาวัลย์ ที่โรงเรียนจักรพังค์ ซึ่งเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ นายสุนทร วิลาวัลย์ เข้ารับการศึกษา แต่เรียนไม่จบเนื่องจากไม่ชอบในการเรียน ทั้งนี้มีนิสัยเกร เป็นนักเลง

ไม่ชอบไปโรงเรียน ถึงขนาดที่ผู้เป็นแม่ต้องจ้างให้ไปโรงเรียน “แม่ผมจ้างให้ผมไปโรงเรียน จนแม่ทนไม่ไหวต้องจ้างให้ไปเรียน โดยให้ค่าจ้างเป็นทองเดือนละ 1 บาท”

ประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ทองหนึ่งบาทในสมัยนั้นก็จะประมาณ 400 บาท ซึ่งถือว่าแพงมากและด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นฐานะความมั่งคั่งของตระกูลวิลาวัลย์ ถึงขนาดจ้างลูกชายให้ไปโรงเรียนในมูลค่าที่สูงมาก แต่ไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในช่วงนั้นเพราะเป็นช่วงเวลาวัยรุ่นประกอบกันเป็นคนที่มีเพื่อนฝูงเยอะ เกเรพออายุได้ประมาณ 15-16 ปี ได้เข้าเรียนโรงเรียนสอนภาษาจีน ชื่อ โรงเรียนจงหมิน ในระยะหนึ่ง ก็กลับมาเรียนในโรงเรียนมัธยมจึงทำให้เรียนช้ากว่าเด็กคนอื่นด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่อยากเรียน

ความสนใจในขณะนั้นของ นายสุนทร วิลาวัลย์ คือ การหาประสบการณ์จากชีวิตจริงที่ ทำตามประสาวัยหนุ่มที่กำลังค้นหาชีวิตและความหมายในตัวตน หลังจากออกจากโรงเรียนจึงไปเป็นช่างตัดเสื้อฝ้ายระยะหนึ่ง จนผู้เป็นพ่อได้ขอให้มาช่วยคุมงานก่อสร้างอยู่ประมาณ 2-3 ปี แม้ว่าเป็นอาชีพหลักของครอบครัวและสร้างรายได้ให้เป็นอย่างดี แต่ด้วยนิสัยที่ชอบการเรียนรู้และท่องเที่ยวหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่ชีวิต ทั้งนี้บวกกับนิสัยนักเลง มีเพื่อนฝูงรักใคร่ชอบพอกันมาก ในที่สุดเพื่อนจึงชวนไปเป็นช่างนาฬิกาและด้วยความที่ตนเป็นคนละเอียดและเป็นอาชีพที่น่าสนใจจึงตัดสินใจไปเป็นช่างนาฬิกาโดยไปเรียนที่กวางตุ้งประมาณ 2 ปี แล้วจึงกลับมาที่ประเทศไทย

หลังจากที่กลับมาจากกวางตุ้ง มาอยู่แถวตรอกนรสิงห์ ได้ไปอาศัยอยู่กับหญิงชราคนหนึ่งชีวิตในช่วงเช้าต้องตื่นมาหุงข้าว ทำกับข้าว ไล่บาตรพระ หลังจากทำกิจวัตรที่บ้านเสร็จ ก็หาผลไม้ไปขายที่ตลาดนั่งขายผลไม้จนสาย หญิงชราจึงไปเปลี่ยนเพื่อให้ตนไปเรียนทำนาฬิกาต่อ ชีวิตเป็นแบบนี้สักระยะหนึ่งได้มีคนรู้จักได้พาไปสอนซ่อมนาฬิกาที่ SAB ที่แยกกองปราบเก่าเวียงนครเกษมซ่อมนาฬิกาได้ประมาณ 3 ปี ได้เงินเดือนประมาณ 1,200 บาท อยู่ต่ออีกประมาณ 2 ปี ได้เงินเดือนเพิ่มมาเป็น 1,300 บาท นอกจากรับซ่อมนาฬิกาที่ร้านประจำแล้ว วันเสาร์-อาทิตย์ได้ไปรับล้างเครื่องนาฬิกา ถ้างับล้างเครื่องนาฬิกาในราคา 50 บาท ตนก็จะได้ประมาณ 15-20 บาท ในขณะนั้นได้เงินเดือนหลายพันบาท

จนอายุครบอายุเกณฑ์ทหารจึงต้องกลับจังหวัดปราจีนบุรีเพื่อไปเกณฑ์ทหาร แต่ปรากฏว่า จับได้ใบดำจึงไม่โดนทหาร หลังจากที่ไม่โดนทหารจึงกลับไปลาออกจาก ร้านซ่อมนาฬิกาที่กรุงเทพแล้วกลับมาเปิดร้านขายนาฬิกาที่จังหวัดปราจีนบุรี เหตุจูงใจ ที่ทำให้นายสุนทร วิลาวลัย กลับไปเปิดร้านนาฬิกาที่จังหวัดปราจีนบุรี เพราะต้องการ เป็นเจ้าของ เนื่องจากนายสุนทร วิลาวลัย รู้ดีว่าการเปิดร้านขายและซ่อมนาฬิกาเองนั้น จะสร้างกำไรแก่ตนเองได้ดีกว่าการเป็นลูกน้องเขา “เป็นเจ้าของซะเองกำไรดีกว่า แบะมันมันไวกว่า ทำนาฬิกาได้กำไรดีเพราะขายเอง ซ่อมเอง ได้เงินต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท”

กิจการขายและซ่อมนาฬิกาได้สร้างกำไรเป็นเป็นกอบเป็นกำและต่อมา นายสุนทร วิลาวลัย ได้สอนพี่สาวให้ซ่อมนาฬิกาเพื่อที่จะให้พี่สาวรับช่วงต่อกิจการ ร้านขายนาฬิกา เนื่องหลังจากที่นายสุนทร วิลาวลัย ลงเล่นการเมืองท้องถิ่น เป็นสาเหตุ ที่ต้องเลิกทำกิจการร้านขายนาฬิกา เนื่องจากการที่ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นทำให้รู้จักคน มากขึ้น เริ่มมีพรรคพวก เมื่อคนรู้จักหรือพรรคพวกนำนาฬิกามาซ่อมหรือมาซื้อนาฬิกา ก็จะติดค้างเงินเอาไว้ก่อน ยังไม่จ่ายเงิน จึงเป็นเหตุให้ต้องยกกิจการร้านนาฬิกาให้พี่สาว และหลานสืบต่อมาจนปัจจุบันหลังจากที่ นายสุนทร วิลาวลัย ได้ลงเล่นการเมืองท้องถิ่น ในระดับเทศบาล เขาก็ได้ปรับเปลี่ยนฐานทางเศรษฐกิจหลังจากได้ให้พี่สาวและหลาน เข้ามาดูแลกิจการร้านขายนาฬิกา ส่วนนายสุนทร วิลาวลัย ได้หันมาทำธุรกิจรับเหมา ก่อสร้างพร้อม ๆ กับทำงานการเมืองในระดับท้องถิ่นต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของนายสุนทร วิลาวลัย เป็นธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภายใต้ การบริหารจัดการแบบกงสีของคนในตระกูล ถือว่าเป็นธุรกิจรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ ที่สุดของจังหวัดปราจีนบุรี มีมูลค่านับพันล้าน มีงานอย่างต่อเนื่องด้วยฐานเครือข่าย- พันมิตรทางการเมืองและทางธุรกิจ ที่อยู่เครือข่ายขององค์กรปกครองท้องถิ่น อบจ. เทศบาล อบต. รวมถึงราชการในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง การอาศัยฐาน เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของ นายสุนทร วิลาวลัย ทำให้ให้ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ของตระกูลวิลาวลัยเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของตระกูลในเวลา ต่อมา แต่หลังจาก นายสุนทร วิลาวลัย ได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นโดยเฉพาะ ในการเมืองระดับชาติ จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างและขยายฐานทางการเมือง ด้วยการสร้าง-

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่กว้างขวางขึ้น เพื่อขยายฐานคะแนนเสียงและบารมีทางการเมือง ในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลวิลาวัลย์เพื่อรักษาสัมพันธภาพของชั่วอำนาจให้มั่นคง ทั้งนี้ การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองของชนชั้นนำเป็นตัวเชื่อมประสานสำคัญที่จะทำให้ชั่วอำนาจนั้นดำรงอยู่ได้

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของตระกูลวิลาวัลย์ จึงกลายเป็นกลไกสำคัญ ในการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ในการกระจายผลประโยชน์ให้แก่เครือข่าย พันมิตรทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวการวิจัย พบว่า เกิดขึ้นในหลาย ๆ จังหวัดของภาคตะวันออก เช่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก เป็นต้น

ในการกระจายผลประโยชน์โดยอาศัยธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของชนชั้นนำ นอกจากเป็นการสร้างและรักษาเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง สำหรับวิธีการการกระจายผลประโยชน์ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง โดยกลุ่มชนชั้นนำจะอาศัยธุรกิจรับเหมาของตนเอง เป็นผู้ประมูลงานก่อสร้างแล้วมากระจายให้แก่เครือข่ายพันธมิตรของตนได้

โดยที่กลุ่มชนชั้นนำจะมีการเก็บค่านายหน้าบางส่วนเอาไว้เป็นค่าบริหารจัดการองค์กร แล้วจะส่งงานต่อให้พรรคพวกหรือลูกน้องทำเพื่อเป็นการกระจายรายได้ ให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและในบางกรณีตั้งมูลค่าและพื้นที่โครงการก่อสร้างเอาไว้ เช่น ถ้าโครงการนั้นมีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไปกลุ่มชนชั้นนำจะเป็นดำเนินการเองแต่ถ้ามีมูลค่าน้อยกว่า 100 ล้านบาท จะกระจายให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ในการกระจายจะพิจารณาจากเขตพื้นที่เป็นส่วนประกอบด้วยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยทั้งหมดเป็นการสร้างและรักษาเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองฐานเสียงทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองของตนเอาไว้

สำหรับกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลวิลาวัลย์หลังจากประสบความสำเร็จจากธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจนสร้างความมั่งคั่งให้กับตระกูล ในทางการเมือง นายสุนทร วิลาวัลย์ ก็เริ่มเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะตำแหน่ง

รัฐมนตรี เื่อนใจและโอกาสทำให้เขาได้รับรู้ข้อมูลในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายของรัฐแต่ละชุด และเขามีโอกาสในการสร้างสายสัมพันธ์กับกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในเวทีระดับชาติ และมีผลกับกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมาของตระกูลวิลาวัลย์ คือ ธุรกิจที่ดิน โดยการกว้านซื้อที่ดินเพื่อขายเก็งกำไร โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง จนทำให้นายสุนทร วิลาวัลย์ได้ชื่อว่า เป็นเจ้าพ่อที่ดินและราชาที่ดินที่มีที่ดินครอบครองมากที่สุดในจังหวัดปราจีนบุรี “ผมไม่ใช่เจ้าพ่อผมเป็นเจ้าพ่อที่ดิน”

โอกาสของความมั่งคั่งร่ำรวยของตระกูลวิลาวัลย์ เป็นการสอดประสานกันระหว่างอำนาจทางการเมืองที่เขาเข้าถึงและการพัฒนาของรัฐบาล เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในแผนการพัฒนา ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เรือยมาจนถึงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2539 ให้ความเห็นชอบต่อมติคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) ครั้งที่ 1/2538 ที่ให้ขยายพื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern seaboard development program) เพิ่มขึ้นเป็น 8 จังหวัดในภาคตะวันออก อันประกอบไปด้วยชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด และสระแก้ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 12)

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ที่มีศักยภาพในภาคตะวันออก ได้แก่ การสร้างโครงข่ายคมนาคมเชื่อมจังหวัดกาญจนบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว และอรัญประเทศ และจะทำให้จังหวัดปราจีนบุรีเป็นศูนย์กลางหลักของภาคตะวันออกตอนบน เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและสามารถเชื่อมต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา นอกจากนี้แล้วจังหวัดปราจีนบุรียังถูกกำหนดให้เป็นจังหวัดในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ทำให้ในปี พ.ศ. 2540 มีนักลงทุนหันมาสนใจจัดตั้งโรงงานถึง 555 โรงงาน เงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 37,426 ล้านบาท เป็นโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจำนวน 399 โรงงาน

มีคนงานไม่ต่ำกว่า 20,000 คน (สถาบันวิจัยสังคมและภาควิชาวางแผนและผังเมือง, 2541, หน้า 1)

โอกาสในการรับรู้ข้อมูลในรัฐบาลทำให้นายสุนทร วัฒวัลย์ สามารถกว้านซื้อที่ดินในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงนับหมื่นไร่ ในราคาถูกแล้วขายให้แก่ นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดปราจีนบุรีสร้างกำไรให้กับ นายสุนทร วัฒวัลย์ นับพันล้านบาท กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลวัฒวัลย์ในลักษณะดังกล่าวได้สร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และเป็นฐานทางการเมืองที่สำคัญของตระกูล วัฒวัลย์เวลาต่อมา

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า ในนายสุนทร วัฒวัลย์ ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยว่า ในสมัยที่ นายกร ทัพพะรังสี เป็นรองนายกรัฐมนตรีและได้มีการวางโครงการที่จะตัดถนนสาย 304 มาในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีเพื่อเชื่อมต่อกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การรับรู้ข้อมูลของรัฐบาลดังกล่าวทำให้นายสุนทร วัฒวัลย์ ได้ไปกว้านซื้อที่ดินในเขตอำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอศรีมโหสถ เพราะคาดว่าเห็นว่า จะมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว อย่างแน่นอนและยังมีถนนหลายหลักผ่าน นายสุนทร วัฒวัลย์ เชื่อว่าการกว้านซื้อที่ดินในครั้งนี้จะสร้างกำไรให้แก่ตนเองอย่างมหาศาล แต่ปรากฏนายสุนทร วัฒวัลย์ คาดการณ์ผิดปรากฏว่า ฐานโรงงานอุตสาหกรรมกลับไปตั้งขึ้นที่อำเภอบินทร์บุรี “ผมคาดการณ์ผิด ไม่ขาดทุน แต่กำไรน้อย ถ้าโรงงานขึ้นที่อำเภอศรีมหาโพธิ์ ศรีมโหสถ ผมรวยไม่รู้เรื่อง”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า การกว้านซื้อที่ดินและทำธุรกิจที่ดินของนายสุนทร วัฒวัลย์ จนกลายเป็นเจ้าพ่อที่ดิน ราชที่ดินแห่งเมืองปราจีนบุรี ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของตระกูลวัฒวัลย์ มีทุนทางเศรษฐกิจที่มั่งคั่งร่ำรวยและเป็นฐานสำคัญทางการเมือง ที่จะถูกนำไปใช้หล่อเลี้ยงทางการเมืองในชั่วอำนาจของตนเองให้มั่นคงเข้มแข็งจนถึงปัจจุบัน แม้ว่า นายสุนทร วัฒวัลย์จะถูกตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี ก็ตาม แต่เท่าที่การวิจัย พบว่า ในความเป็นจริงแล้วนายสุนทร วัฒวัลย์ ยังเป็นผู้ทรงอิทธิพลทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีเป็นอย่างมาก เขาคือ ผู้กำหนดชี้การเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี ภายใต้กลไก

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและระบบอุปถัมภ์ไว้อย่างเหนียวแน่นโดยที่เครือข่าย-พันธมิตรทางการเมืองของเขาก็จึงรักภักดีกับ นายสุนทร วัฒวัลย์ ในฐานะลูกพี่ ทำให้นายสุนทร วัฒวัลย์ มีฐานะเป็นชนชั้นนำทางการเมือง เป็นผู้กุมชะตากรรมการเมือง ในจังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของนายสุนทร วัฒวัลย์ ที่ก่อรูปขึ้นจากธุรกิจ ขาย ช่อมานาฬิกาในตลาดปราจีนบุรี จนเขาเข้าสู่สนามการเมืองจากระดับท้องถิ่นไปจนถึง การเมืองระดับชาติ แล้วผันตัวเองเข้าสู่วงการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ที่สุด ของจังหวัดปราจีนบุรี และนายหน้าค้าที่ดินจนสร้างความมั่งคั่งให้กับตระกูลวัฒวัลย์ การวิจยกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของ นายสุนทร วัฒวัลย์ พบว่า นายสุนทร วัฒวัลย์ ได้ขยายธุรกิจไปสู่การสร้างรีสอร์ทหรูในจังหวัดปราจีนบุรีมูลค่ากว่า 500 ล้านบาท กล่าวโดยสรุปกระบวนการการสะสมทุนจนกลายเป็นฐานทางเศรษฐกิจ ของตระกูลวัฒวัลย์ประกอบด้วย

1. ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ที่สุดของจังหวัดปราจีนบุรี
2. ที่ดินนับหมื่นไร่ในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดอื่น ๆ มูลค่านับ 1,000 ล้านบาท
3. รีสอร์ทหรูในจังหวัดปราจีนบุรีมีมูลค่ากว่า 500 ล้านบาท

นายสุนทร วัฒวัลย์: เส้นทางชีวิตทางการเมือง

การวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางชีวิตบนถนนสายการเมืองของ พบว่า หลังจากเขากลับมา เปิดกิจการร้านนาฬิกา (ช่อม ขาย) ได้ประมาณ 2-3 ปี จนธุรกิจก้าวหน้าอย่างรวดเร็วสร้าง-กำไรและชื่อเสียงให้กับเขา นายสุนทร วัฒวัลย์ ในจังหวัดปราจีนบุรีใครจะมาซื้อนาฬิกา หรือช่อมนาฬิกา ก็จะตรงมาที่ร้าน นายสุนทร วัฒวัลย์ ด้วยความเชื่อมั่นในฝีมือ คุณภาพ-นาฬิกา และชอบนิสัยใจคอของ นายสุนทร วัฒวัลย์ ที่เป็นคนใจกว้าง นักเลง ตั้งแต่วัยรุ่น มีลูกค้ายและเพื่อนฝูงรักใคร่ชอบพอมาก เนื่องจากบางครั้งลูกค้ายมาช่อมนาฬิกาบางครั้ง เขาก็ไม่คิดเงิน ใครมาซื้อนาฬิกามีเงินไม่พอก็ให้ไปก่อน

ทำให้ชื่อเสียงนายสุนทร วัฒวัลย์ เป็นที่รู้จักกว้างขวางในเขตเมืองปราจีนบุรี จนเพื่อน ๆ และพรรคพวกได้ชักชวนนายสุนทร วัฒวัลย์ เข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่น

ในระดับเทศบาล เพราะเห็นว่า มีคนรู้จักเยอะในฐานะเจ้าของร้านนาฬิกาที่โด่งดัง ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้วยความที่เป็นคนเกรงใจเพื่อน ๆ นายสุนทร วิลาวัลย์ จึงตัดสินใจสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปราจีนบุรี (สท. เมืองปราจีนบุรี) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตบนถนนสายการเมืองของนายสุนทร วิลาวัลย์ นับตั้งแต่วันนั้นถึงวันนี้กว่า 30 ปีที่จนเขาหลงใหลและพิสมัยอยู่กับการเมือง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า ดูเหมือนเส้นทางชีวิตบนถนนสายการเมืองที่นายสุนทร วิลาวัลย์ ที่เริ่มต้นด้วยการชักชวนจากพรรคพวก จากนั้นประตูการเมืองก็เปิดรับเขาและพร้อมที่จะผลักเขาเข้าสู่การเมืองมากขึ้นจากตำแหน่งสมาชิกจากสมาชิกสภาเทศบาล เมืองปราจีนบุรี ชุดที่ 14 และได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาลเมืองปราจีนบุรี

จนเมื่อถึงวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2523 ถึงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2526 นายสุนทร วิลาวัลย์ ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี และได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรีเป็นสมัยแรก เนื่องได้มีเหตุการณ์การยุบสภาเทศบาลเมืองปราจีนบุรีเกิดขึ้น จึงทำให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ นายสุนทร วิลาวัลย์ ก็ได้เป็นนายกเทศมนตรีอีกและอยู่จนครบวาระในการแข่งขันทางการเมืองครั้งนั้นแข่งกับนางจิตรา ภูมิระกาญจนะ ซึ่งเป็นภรรยาของนายสมาน ภูมิระกาญจนะ นักการเมืองผู้โด่งดังในจังหวัดปราจีนบุรีขณะนั้นและยังดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และเป็นฐานเสียงสำคัญให้กับนางจิตรา ภูมิระกาญจนะ ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า แต่ผลการเลือกตั้งนายสุนทรเป็นฝ่ายชนะ นางจิตรา ภูมิระกาญจนะ ด้วยคะแนน 15 ต่อ 3 การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีภายใต้โครงสร้างสภานายกเทศมนตรี ก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และเหตุนี้เอง นางจิตรา ภูมิระกาญจนะ จึงลาออกและเลิกเล่นการเมืองในสนามการเมืองเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ในทศวรรษที่ 2510-2526 เป็นสนามการเมืองที่มีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะกลุ่ม นายบุญส่ง สมใจ นายประเสริฐ ภักขยัต และนายสุชาติ วรรณะกุล ที่ร่วมกันผูกขาด 3 สมัยในเทศบาลเมืองปราจีนบุรี

(1) คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ชุดที่ 11 วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2511 ถึง 23 ธันวาคม พ.ศ. 2515 (2) และ คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ชุดที่ 12

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ถึง 14 ธันวาคม พ.ศ. 2517 (3) คณะผู้บริหารเทศบาล-
เมืองปราจีนบุรี ชุดที่ 13 วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ถึง 20 มกราคม พ.ศ. 2518
และในระยะหลังกลุ่มอำนาจการเมืองต้องต่อสู้กับข้าอำนาจของ นายไพศาล ส่องแสง
นายประภาส เดชสุภา และนายสุนทร วัฒวัลย์ และสามารถล้มข้าอำนาจเดิมได้ในที่สุด
ทำให้ นายสุนทร วัฒวัลย์ เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองปราจีนบุรี ชุดที่ 15 วันที่ 23
มิถุนายน พ.ศ. 2523 ถึงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2526

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า
หลังจากเล่นการเมืองท้องถิ่นได้ระยะหนึ่งชื่อเสียงและบารมีของนายสุนทร วัฒวัลย์
เป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้นในวงสังคมการเมือง ได้มีการชักชวนจากนักการเมืองระดับชาติ
เข้าสู่การเมืองระดับประเทศ ซึ่งในขณะนั้น พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ ลาออกจากการเป็น
หัวหน้าพรรครักเมืองไทยพอดี นายสุนทร วัฒวัลย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก
และได้เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นคนเดียวที่ได้ในสมัยนั้น นายสุนทร
วัฒวัลย์ เป็นผู้แทนราษฎรในสมัยที่ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี
หลังจากที่ได้เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดปราจีนบุรี พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
ได้เชิญให้ไปอยู่พรรคเดียวกับท่าน โดยให้เงิน เป็นจำนวน 1,500,000 บาท แต่ตนไม่ไป
ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นตนไม่มีเงินในการหาเสียงเลือกตั้งเลย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า
เนื่องจากตนเชื่อในตัวบุคคล ซึ่งก็คือ พ.อ. พล เริงประเสริฐวิทย์ หรือที่เรียกว่า
เสธ. พล หัวหน้าพรรคสยามประชาธิปไตย อยู่กับ เสธ. พล ได้ประมาณ 2 ชั่วโมง เสธ. พล
จึงพาเข้าพรรคชาติไทยซึ่งในขณะนั้นมี พลตรีประมาณ อติเรกสาร เป็นเลขานุการพรรค-
ชาติไทย และมี พล.อ. ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นหัวหน้าพรรคชาติไทย อยู่กับ พล.อ. ชาติชาย
ชุณหะวัณ ได้ 2 สมัย ก็มาอยู่กับ นายเสนาะ เทียนทอง โดยมีนายบุญส่ง เลิศรัตนพงษ์
เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในสมัยแรกที่จังหวัดสระแก้วแยกจาก
จังหวัดปราจีนบุรี

หลังจากนั้น นายสุนทร วัฒวัลย์ ก็ลงเล่นการเมืองระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง
โดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี 8 สมัยติดต่อกันไม่เคยสอบตก
จนทำให้นายสุนทร วัฒวัลย์ มีฐานะเป็นชนชั้นนำท้องถิ่น/ข้าอำนาจหลักทางการเมือง

ของจังหวัดปราจีนบุรี จนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในนาม “บ้านใหญ่ปราจีนบุรี”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2551) กล่าวว่า นอกจากนี้ นายสุนทร วัฒวัลย์ ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เป็นผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปราจีนบุรี และดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ตามลำดับ

แต่หลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ได้เกิดคดียุบพรรคมีจุดเริ่มต้นจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ต่อมาศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง ได้เพิกถอนสิทธิทางการเมืองของกรรมการบริหารพรรคของแต่ละพรรคเป็นเวลา 5 ปี ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีความเห็นว่า ทั้ง 3 พรรคกระทำผิดตามมาตรา 237 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 111 และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 94 (1) (2) และมาตรา 95 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งสำนวนต่ออัยการสูงสุดเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองทั้ง 3 พรรค คณะกรรมการการเลือกตั้งพบการทุจริต มีการให้ใบแดงและพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายมณฑิร สงฆ์ประชา ผู้สมัครรับเลือกตั้งและรองเลขาธิการพรรคชาติไทย กับนายสุนทร วัฒวัลย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ไทย วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2551

แม้ว่า นายสุนทร วัฒวัลย์ จะถูกตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี สำหรับบทบาททางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีนั้น การวิจัย พบว่า กลับไม่ได้ลดน้อยลงเลยเนื่องจาก นายสุนทร วัฒวัลย์ นั้น มีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี อยู่ทุกระดับและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองยังจงรักภักดีกับ นายสุนทร วัฒวัลย์ จึงทำให้ นายสุนทร วัฒวัลย์ สามารถกุมอำนาจทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี ได้อย่างเหนียวแน่น

ประวัติและประสบการณ์การทำงาน นายสุนทร วัฒวัลย์

1. สมาชิกสภาเทศบาลเมืองปราจีนบุรี เทศมนตรี นายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี
รวม 4 สมัย
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี 8 สมัยติดต่อกัน พ.ศ. 2526
(ไม่สังกัดพรรคการเมือง) พ.ศ. 2529/1, 2531/2, 2538, 2539 (เขตเลือกตั้งทั้งจังหวัด)
และ พ.ศ. 2544 (แบ่งเขตเลือกตั้ง)
3. พ.ศ. 2535 ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
4. พ.ศ. 2538 เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
5. พ.ศ. 2539-2540 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
6. พ.ศ. 2549 สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปราจีนบุรี
7. พ.ศ. 2550 รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองตระกูลวัฒวัลย์

การวิจัยเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองตระกูลวัฒวัลย์ ในฐานะบ้านใหญ่ทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ตระกูลวัฒวัลย์มีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่กว้างขวางมากที่สุดในจังหวัดปราจีนบุรี แม้ว่าสภาพการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีจะมีลักษณะเป็น 3 ขั้วอำนาจอันประกอบด้วย

1. ตระกูลวัฒวัลย์
2. ตระกูลกุ่มมะกาญจนะ
3. ตระกูลหงส์วิไล

นักวิชาการท้องถิ่นปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2551)

กล่าวว่า แต่ตระกูลที่ทรงอิทธิพลทางการเมืองสูงสุดคือตระกูลวัฒวัลย์ เนื่องจากมีความพร้อมทรัพยากรทางการเมือง บารมีทางการเมืองที่สะสมมาอย่างเนิ่นยาวนานเหนือขั้วอำนาจตระกูลอื่น ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี แต่ทั้งนี้การศึกษาของผู้วิจัย ยังพบว่า ภายใต้เงื่อนไขที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างขั้วอำนาจในจังหวัดปราจีนบุรี มีผลสัมพันธ์ต่อกระบวนการแข่งขันและต่อผู้อำนาจในจังหวัดปราจีนบุรีไม่รุนแรงเพราะแต่ละขั้วอำนาจต่างให้ความสนใจบ้านใหญ่วัฒวัลย์

และในขณะเดียวกันข้าอำนาจในจังหวัดปราจีนบุรีสามารถแบ่งเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองกันอย่างลงตัว

ส.อบต. อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2551) กล่าวว่า สำหรับการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง การขยายฐานอำนาจของนายสุนทร เป็นการขยายอำนาจโดยผลักดันคนในครอบครัว เครือญาติที่เข้าไปมีอำนาจการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่นระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ตระกูลวิลาวัลย์ ได้สนับสนุนนางบังอร วิลาวัลย์ซึ่งเป็นน้องสาวของนายสุนทร วิลาวัลย์ และสามารถดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เป็นสมัยที่ 2 โดยมีเครือข่ายพันธมิตรของตระกูลวิลาวัลย์ให้การสนับสนุนอย่างแข็งขัน เช่น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี รวมทั้งนักการเมืองท้องถิ่น เช่น นางแนนน้อย แสงอุไร อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี เขต อำเภอเมืองปราจีนบุรี (ส.อบจ.) พร้อมกันนี้อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (ส.อบจ.) ทั้ง 24 เขตที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (ส.อบจ.) ล้วนเป็นข้าอำนาจเดียวกันทั้งสิ้น

นายสุนทร วิลาวัลย์ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2551) กล่าวว่า นอกจากน้องสาวแล้ว นายสุนทร วิลาวัลย์ ยังได้มีการสนับสนุนลูกสาว ด้านนางกนกวรรณ วิลาวัลย์ (ศรีจันทร์งาม) อดีต ส.ส. พรรคไทยรักไทย ที่ผ่านมาได้รับการเลือกตั้ง เป็น ส.ส. เขต 1 เป็น ส.ส. หญิงคนแรก จังหวัดปราจีนบุรีเป็นบุตรสาวคนเดียวของ นายสุนทร วิลาวัลย์ เข้าสู่สนามการเมือง

การวิจัย พบว่า นายสุนทร วิลาวัลย์ ยังให้การสนับสนุนพรรคพวกที่เป็นฐานเสียงหลักอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของจังหวัดปราจีนบุรีและมีผู้กว้างขวางในพื้นที่เป็นเครือข่าย เช่น นายกฤษณ์ บุตรเพชร ซึ่งเป็นพี่ชายของนายกเทศมนตรีตำบลกบินทร์บุรี หรือนายบุญเกื้อ พากเพียรศิลป์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองปราจีนบุรี พี่ชายของ นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ส.ส. ผู้โด่งดัง ที่ถูก นายสุนทร วิลาวัลย์ วิจารณ์ว่า นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เพี้ยนตอนที่เขาลาออกจากการเป็น ส.ส. การที่นายสุนทร วิลาวัลย์ สามารถวิจารณ์ นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ได้เพราะนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เป็นเครือข่ายที่อยู่ในสังกัดบ้านใหญ่ปราจีนบุรี

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2551) กล่าวว่า โดยการสร้างเครือข่ายของ นายสุนทร วัฒวัลย์ นั้นจะทำโดยการช่วยเหลือชาวบ้าน ในลักษณะอุปถัมภ์ ทำให้ฐานเสียงของ นายสุนทร วัฒวัลย์ กับชาวบ้านในพื้นที่มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี การรักษาเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของ นายสุนทร วัฒวัลย์ นอกจากสนับสนุนเข้าสู่การเมืองและยังใช้วิธีการกระจายผลประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น การกระจายงานรับเหมาก่อสร้างที่เป็นธุรกิจหลักของ นายสุนทร วัฒวัลย์ ให้กับลูกน้อง เช่น การรับเหมาก่อสร้างในงบประมาณ 10 ล้านบาท นายสุนทร วัฒวัลย์ ก็จะรับงานมาแล้วกระจายให้เครือข่ายพันธมิตร พรรคพวกของตน ทั้งที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด หัวคะแนน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ส.ส. ในจังหวัดหรือ ส.ส. ที่เป็นพรรคพวกในจังหวัดใกล้เคียงโดยที่ตนเองจะกินค่านายหน้ารับงานมา 2 ล้านบาท ที่เหลือก็จะให้พรรคพวกไปดำเนินงานต่อ

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2551) กล่าวว่า กระบวนการดังกล่าวทำให้ นายสุนทร วัฒวัลย์ สามารถกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ลูกน้องหรือพรรคพวกมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีและยังเป็นฐานเสียงสนับสนุน นายสุนทร วัฒวัลย์ ต่อไป ทำให้ฐานเสียงของนายสุนทร วัฒวัลย์ ขยายไปในแนวราบมากขึ้น คือ ฐานเสียงของนายสุนทรยังอยู่บนพื้นฐานของการเมืองระดับท้องถิ่น โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยการเมืองระดับประเทศหรือพรรคการเมืองมากนัก ส่งผลให้ระบบพรรคการเมืองไม่เป็นปัจจัยหลักในการได้รับการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัด-ปราจีนบุรีสังเกตได้จากการที่ นายสุนทร วัฒวัลย์ เป็น ส.ส. 8 สมัยไม่เคยสอบตก และเปลี่ยนพรรคการเมืองบ่อยครั้ง แต่ประชาชนก็ยังเลือก นายสุนทร วัฒวัลย์ สำหรับประชาชนโดยทั่วไป การขยายและรักษาอำนาจของ นายสุนทร วัฒวัลย์ มีการสะสมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยนายสุนทร วัฒวัลย์ จะให้ความสำคัญกับการศึกษาของประชาชนเป็นอย่างมาก เช่น งานแต่ง งานบวช งานศพ กฐิน ทอดผ้าป่า เพราะนายสุนทร วัฒวัลย์ เห็นว่า การไปร่วมงานเป็นการให้เกียรติกับชาวบ้าน “ถ้าเราให้เกียรติเขา เขาก็จะให้เกียรติและรักเรา”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2551) กล่าวว่า นายสุนทร วัฒวัลย์ จะการออกงานอยู่เสมอและช่วยเหลือเวลาชาวบ้านมีเรื่องทุกข์

ร้อนที่มาขอพบที่บ้าน ในแต่ละเดือน นายสุนทร วิลาวัลย์ ต้องใช้เงิน 1-2 ล้านบาท
ไปกับการช่วยเหลือชาวบ้าน ซึ่งเป็นลักษณะการสร้างบุญคุณต่อชาวบ้านในลักษณะ
อุปถัมภ์ซึ่งในระยะยาวชาวบ้านจะเป็นฐานเสียงของตนเอง

ตระกูลภุมมะกาญจนะ: นายชยุต ภุมมะกาญจนะ

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มการเมืองดั้งเดิมของจังหวัดปราจีนบุรีซึ่งแต่เดิมนำโดย นายสมาน
ภุมมะกาญจนะ บิดาของ นายชยุต ภุมมะกาญจนะ ฐานเสียงของกลุ่มการเมืองนี้มาจาก
กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและหัวคะแนนดั้งเดิมที่ยังรักและศรัทธา นายสมาน ภุมมะกาญจนะ
ประกอบกับฐานทางเศรษฐกิจของตระกูลภุมมะกาญจนะมีความมั่งคั่งทำให้สามารถใช้
ฐานทางเศรษฐกิจขยายฐานทางการเมือง ฐานเสียง กลุ่มการเมืองกลุ่มนี้มีฐานเสียง
สำคัญอยู่ในเขตอำเภอศรีมหาโพธิ์ ตระกูลภุมมะกาญจนะถือได้ว่าเป็นขั้วอำนาจทาง
การเมืองที่สำคัญภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามขั้วอำนาจของจังหวัดปราจีนบุรี

ตระกูลภุมมะกาญจนะ: กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม

การวิจัยกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของตระกูล-
ภุมมะกาญจนะ ในฐานะหนึ่งในสามขั้วอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจ-
ท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี ตระกูลภุมมะกาญจนะเป็นที่รู้จักอย่างกว้างในจังหวัด-
ปราจีนบุรีและยาวนานในฐานะตระกูล ส.ส. นำโดย นายสมาน ภุมมะกาญจนะ อดีต ส.ส.
จังหวัดปราจีนบุรีและรัฐมนตรีหลายสมัย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2551) กล่าวว่า
นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เกิดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2479 เป็นบุตรนายสวัสดิ์
และนางละม้าย ภุมมะกาญจนะ นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เป็นผู้มืบทบทางทางการเมือง
สำคัญของขั้วอำนาจขั้วที่ 2 จาก 3 ขั้วอำนาจภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น การวิจัยภูมิ-
หลังประวัติศาสตร์ทางการเมืองของ นายสมาน ภุมมะกาญจนะ พบว่า นายสมาน ภุมมะกาญจนะ
เป็นผู้ที่มืบทบทางทางการเมืองมาอย่างยาวนานก่อนกลุ่มนายสุนทร วิลาวัลย์ จะเข้าสู่
สนามการเมืองเสียด้วยซ้ำ กล่าวคือ ก่อนที่นายสุนทร วิลาวัลย์ จะเข้าสู่สนามการเมือง-
ท้องถิ่นในขณะนั้น นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เป็นดำรงตำแหน่ง ส.ส. แล้วและมีตำแหน่ง

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ถือได้ว่าเติบโตบนถนนสายการเมืองมาก่อนตระกูลวิลาวัลย์ ซึ่งเป็นหัวหน้างานทางการเมืองที่มีบทบาทและอิทธิพลสูงสุดในจังหวัดปราจีนบุรีปัจจุบัน

นายสมาน ภูมิชะกาญณะ คือ เสาหลักของตระกูลภูมิชะกาญณะก่อนที่จะถ่ายทอดอำนาจมายังลูกชาย คือ นายชยุต ภูมิชะกาญณะที่เป็นแกนนำหลักของหัวอำนาจในปัจจุบัน โดยมีพ่อนายสมาน ภูมิชะกาญณะ เป็นผู้คุมเกมการเมืองอยู่เบื้องหลัง อดีตนายสมาน ภูมิชะกาญณะ ถือได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน เขาเคยเป็น ส.ส. มาหลายสมัย เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี (ส.ส.) 7 สมัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2526-2539
2. สังกัดพรรคการเมือง กลุ่มชาติไทย พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคไทยรักไทย และพรรคพลังประชาชน
3. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
4. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
5. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
6. ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (นายสุวิทย์ คุณกิตติ)
7. ที่ปรึกษารัฐมนตรีของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ นายสมาน ภูมิชะกาญณะ ยังเคยลงสมัครแข่งขันนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยครั้งนั้นเป็นการลงสมัครแข่งขันกับนางบังอร วิลาวัลย์ น้องสาวของนายสุนทร วิลาวัลย์ ผลการเลือกตั้งนายสมาน ภูมิชะกาญณะ พ่ายแพ้ให้กับนางบังอร วิลาวัลย์ และนายสมาน ภูมิชะกาญณะ ยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อ ส.ส. แบบสัดส่วน กลุ่มที่ 5 ลำดับที่ 7 ของพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2551) กล่าวว่า นอกจากนายสมาน ภูมิชะกาญณะที่เป็นผู้มีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับจังหวัดและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างในจังหวัดปราจีนบุรีแล้ว การวิจัย พบว่า ภรรยาของนายสมาน ภูมิชะกาญณะ คือ นางจิตรา ภูมิชะกาญณะ ผู้เป็นแม่ของนายชยุต ภูมิชะกาญณะ

มีตำแหน่งประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดปราจีนบุรี เป็นอีกหนึ่งที่มีบทบาททางสังคม คนสำคัญคนหนึ่งของจังหวัดปราจีนบุรีเป็นหัวคะแนนในกลุ่มแม่บ้าน สตรี

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2551) กล่าวว่า การศึกษาทำให้เราเป็นตระกูลทางการเมืองหลักของจังหวัดปราจีนบุรีและเป็นตระกูลที่มีต้นทุนทางสังคมสูงมากในจังหวัดปราจีนบุรี สำหรับการสะสมทุนทางเศรษฐกิจตระกูลภุมมะกาญจนะ เป็นตระกูลที่มีฐานะมั่งคั่งทางเศรษฐกิจไม่แพ้ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองตระกูลอื่น ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี จากศึกษากระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ พบว่า มีผลสัมพันธ์กับการเมืองในฐานะ ส.ส. และรัฐมนตรีของนายสมาน ภุมมะกาญจนะ ในการก่อรูปขึ้นของฐานะทางเศรษฐกิจของตระกูลและได้ขยายไปสู่ธุรกิจอื่น ๆ ของตระกูล

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 มีนาคม 2551) กล่าวว่า นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เป็นหนึ่งในคณะรัฐมนตรี ที่ถูกคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับที่ 26 ก็ปรากฏออกมา แต่งตั้ง ให้ พล.อ. สิทธิ จิรโรจน์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีนายสุธี อากาศฤกษ์ นายมงคล เปาอินทร์ นายไพศาล กุมาลย์วิสัย นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์ พล.ต.ท. วิโรจน์ เปาอินทร์ และนายชัยเขต สุนทรพิพิธ ร่วมเป็นกรรมการ ให้อำนาจในการอายัด และห้ามจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของนักการเมืองที่มีพฤติกรรมอันอาจต่อแสดงว่ามีทรัพย์สินร่ำรวยผิดปกติ รัฐมนตรีที่ถูกประกาศอายัดทรัพย์ หนึ่งในนั้น คือ นายสมาน ภุมมะกาญจนะ รวมอยู่ด้วย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2551) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของตระกูลภุมมะกาญจนะ มีธุรกิจเป็นของตนเอง โดยมีการทำธุรกิจปืมน้ำมัน มีห้างหุ้นส่วนจำกัดกาญจนารุ่งเรือง ห้างหุ้นส่วนจำกัดสมานจิตรรุ่งเรือง ยังมีหุ้นในบริษัท ส. พัฒนาฟาร์ม หุ้นในบริษัท วี.พี. โมบายจำกัด และหุ้นในบริษัท ขอนแก่น บริวเวอรี่ จำกัด และยังมีการสะสมทุนด้านอื่น ๆ เช่น การสะสมที่ดิน ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 10 กว่าล้านบาท เงินฝาก และมีห้องแถวอาคารพาณิชย์ให้เช่าในจังหวัดปราจีนบุรี มีมูลค่าหลายร้อยล้านบาท ถือได้ว่าตระกูลภุมมะกาญจนะเป็นตระกูลที่มี

ฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและเป็นฐานในการหล่อเลี้ยงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ภายใต้ข้าอำนาจ

สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้มีอำนาจทางการเมืองให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเพื่อรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองในพื้นที่ ด้วยการหล่อเลี้ยงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของข้าอำนาจ แม้ว่าตระกูลกุ่มมะกาญจนะนั้นมีข้อจำกัดในการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของตระกูลไม่เอื้อที่จะการกระจายผลประโยชน์ให้แก่เครือข่ายพันธมิตร เมื่อเปรียบเทียบกับตระกูลวิลาวัลย์ที่มีฐานะเศรษฐกิจรับหมาก่อสร้างและสามารถกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ทั่วถึงกว่าตระกูลกุ่มมะกาญจนะ

จากเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ระยะหลังทำให้ตระกูลวิลาวัลย์สามารถขยายเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองได้กว้างขวางกว่าตระกูลกุ่มมะกาญจนะและสามารถยึดครองพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีได้มากกว่าสังเกตได้จากการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลวิลาวัลย์จะได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งมากกว่า

การที่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลวิลาวัลย์ สามารถขยายอำนาจและยึดกุมพื้นที่ในเวทีองค์กรปกครองท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.) และองค์กรปกครองท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) โดยที่มีตระกูลวิลาวัลย์ ให้การสนับสนุนและกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจรวมถึงทรัพยากรทางการเมืองด้านอื่น ๆ เป็นการสร้างข้อได้เปรียบทางการเมืองให้แก่ตระกูลวิลาวัลย์ในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังในระยะยาวที่จะอาศัยเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เขาสนับสนุนขยายพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีเหนือข้าอำนาจตระกูลอื่น ๆ

ตระกูลกุ่มมะกาญจนะ: บทถนนสายการเมือง

นักการเมืองท้องถิ่น (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่าเส้นทางชีวิตทางการเมืองของตระกูลกุ่มมะกาญจนะ จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าตระกูลกุ่มมะกาญจนะเป็นตระกูลที่เติบโตจากฐานทางการเมืองจนมีฐานะเป็นตระกูล

ชนชั้นนำทางการเมือง ขั้วอำนาจทางการเมืองอีกขั้วหนึ่งภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามขั้วอำนาจของจังหวัดปราจีนบุรี ในฐานะตระกูลการเมืองเก่าแก่ตระกูลหนึ่งของจังหวัดปราจีนบุรี ทำให้ตระกูลกุ่มมะกาญจนะมีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด ตั้งแต่ในสมัยที่นายสมาน กุ่มมะกาญจนะ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2534 ก่อนที่ คณะ รสช. จะก่อการรัฐประหารรัฐบาลของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งเป็นช่วงที่ตระกูลกุ่มมะกาญจนะมีบารมีทางการเมืองเหนือขั้วอำนาจใดจังหวัดปราจีนบุรี

การวิจัยเส้นทางชีวิตบนถนนสายการเมืองของตระกูลกุ่มมะกาญจนะมีจุดเริ่มต้นนายสมาน กุ่มมะกาญจนะ ผู้บุกเบิกถนนสายการเมืองของตระกูล นายสมาน กุ่มมะกาญจนะ เกิดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2479 เป็นบุตรนายสวัสดิ์ และนางละมัย กุ่มมะกาญจนะ การวิจัย พบว่า นายสมาน กุ่มมะกาญจนะ เป็นผู้มีบทบาททางการเมืองมาอย่างยาวนานก่อนกลุ่ม นายสุนทร วิลาวัลย์ จะเข้าสู่สนามการเมืองเสียด้วยซ้ำ กล่าวคือ ก่อนที่นายสุนทร วิลาวัลย์ จะเข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่นในขณะนั้นนายสมาน กุ่มมะกาญจนะ เป็นการดำรงตำแหน่ง ส.ส. แล้วและมีตำแหน่งถึงเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ถือได้ว่าเติบโตบนถนนสายการเมืองมาก่อนตระกูลวิลาวัลย์ ซึ่งเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองที่มีบทบาทและอิทธิพลสูงสุดในจังหวัดปราจีนบุรีปัจจุบัน

นายสมาน กุ่มมะกาญจนะ คือ เสาหลักของตระกูลกุ่มมะกาญจนะก่อนที่จะถ่ายทอดอำนาจมายังลูกชาย คือ นายชยุต กุ่มมะกาญจนะที่เป็นแกนนำหลักของขั้วอำนาจในปัจจุบัน โดยมีพ่อนายสมาน กุ่มมะกาญจนะ เป็นผู้คุมเกมการเมืองอยู่เบื้องหลังอดีตนายสมาน กุ่มมะกาญจนะ ถือได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน เขาเคยเป็น ส.ส. มาหลายสมัย เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี (ส.ส.) 7 สมัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2526-2539
2. สังกัดพรรคการเมือง กลุ่มชาติไทย พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคไทยรักไทย และพรรคพลังประชาชน
3. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

4. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
5. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
6. ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (นายสุวิทย์ คุณกิตติ)
7. ที่ปรึกษารัฐมนตรีของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ นายสมาน ภูมิชะกาญจนะ ยังเคยลงสมัครแข่งขันนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยครั้งนั้นเป็นการลงสมัครแข่งขันกับนางบังอร วิลาวัลย์น้องสาวของนายสุนทร วิลาวัลย์ ผลการเลือกตั้งนายสมาน ภูมิชะกาญจนะ พ่ายแพ้ให้กับนางบังอร วิลาวัลย์ และนายสมาน ภูมิชะกาญจนะ ยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อ ส.ส. แบบสัดส่วน กลุ่มที่ 5 ลำดับที่ 7 ของพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

สำหรับเส้นทางชีวิตทางการเมืองของนายชยุต ภูมิชะกาญจนะ ลูกชายหัวแก้ว-หัวแหวนของนายสมาน ภูมิชะกาญจนะ วางตัวเป็นทายาททางการเมืองแทนตนเอง นายชยุต ภูมิชะกาญจนะ เกิดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2506 อายุ 37 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจ (บ.ธ.บ.) มหาวิทยาลัยเกริก ปีการศึกษา 2529 ระดับปริญญาโท สาขาคณะบริหารธุรกิจ สถานที่ศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2541

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า ก่อนที่จะเข้าสู่สนามการเมืองหลังจบการศึกษานายชยุต ภูมิชะกาญจนะ ได้ช่วยธุรกิจของครอบครัวอยู่ระยะหนึ่งเพื่อเรียนรู้และฝึกประสบการณ์การทำงานและธุรกิจของครอบครัว หลังจากนั้นจึงผันตนเองเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น โดยได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขัน จากนายสมาน ภูมิชะกาญจนะ ผู้พ่อที่วางรากฐานให้ลูกชายลงสมัครรับเลือกตั้งในสนามการเมืองท้องถิ่นที่ตนเองปูทางถนนสายการเมืองไว้เรียบร้อยแล้ว เส้นทางชีวิตทางการเมืองของนายชยุต ภูมิชะกาญจนะ เสมือนว่าได้ถูกปูไว้ด้วยกลีบดอกกุหลาบ เพื่อรอการก้าวเดินบนถนนสายการเมืองของเขา นายสมาน ภูมิชะกาญจนะ วางแผนให้นายชยุต ภูมิชะกาญจนะ เรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองจากการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อใช้เวทีท้องถิ่นเป็นเวทีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จัก เรียนรู้การทำงานการเมือง และสร้างเครือข่ายพันธมิตร ก่อนที่จะเข้าสู่การเมืองระดับชาติตามที่นายสมาน ภูมิชะกาญจนะ วางแผนเอาไว้ บนเส้นทางการเมืองท้องถิ่น นายชยุต ภูมิชะกาญจนะ

เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดปราจีนบุรี โดยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดปราจีนบุรี ถึง 2 สมัยติดต่อกัน พ.ศ. 2533-2538 หลังจากนั้นได้รับเลือกเป็นประธานสภาจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งถือว่าเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีอนาคตทางการเมืองที่ยาวไกลอีกคนหนึ่ง ของจังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากมีฐานสนับสนุนจากตระกูล (พ่อ-แม่) เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองรวมทั้งประสบการณ์ทางการเมืองของตนเองที่ได้เรียนรู้บนถนนสายการเมืองมากกว่า 20 ปี

หลังจากที่นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในระยะหนึ่งจนนายสมาน ภูมิมะกาญจนะ ผู้พ่อเห็นว่า ได้เวลาที่เหมาะสม ที่ลูกชายจะเข้าสู่สนามการเมืองระดับชาติ ตามแนวทางที่พ่อวางแผนเอาไว้ ด้วยการส่งลูกชายลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เป็นครั้งแรกในชีวิต เมื่อปี พ.ศ. 2539 ในจังหวัดปราจีนบุรี ในนามพรรคชาติพัฒนา และได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่สภานิติบัญญัติในนามพรรคชาติพัฒนา (พ.ศ. 2539-2543) ก่อนที่จะย้ายเข้าสังกัดในพรรคไทยรักไทย พ.ศ. 2544 และได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่สอง (พ.ศ. 2544-2548) ก่อนที่เขาจะได้รับตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พัทธกัญ อินทรวิทย์นันท์ เส้นทางการเมืองระดับชาติของ นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ เป็นไปตามความมุ่งหวังของผู้เป็นพ่อ

จนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปราจีนบุรี เขต 3 พรรคไทยรักไทย สมัยที่ 3 (วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 - วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549) ก่อนที่จะมีการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และความระส่ำที่พรรคไทยรักไทยถูกยุบพรรค ในจังหวัดปราจีนบุรีคนแรกที่ขึ้นป้ายโปสเตอร์บอกประชาชนในพื้นที่ให้รู้ว่าตนเองย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชาชน คือ นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ

การเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ ได้ย้ายไปสังกัดพลังประชาชน ในขณะที่นายสมาน ภูมิมะกาญจนะ ได้เลื่อนขึ้นไปลงสมัคร ส.ส. แบบสัดส่วน ลำดับที่ 7 กลุ่มที่ 5 พรรคพลังประชาชน จนได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนน 94,782 คะแนน

แต่หลังจากพรรคพลังประชาชนเกิดวิกฤตการณ์การเมืองจนนำไปสู่การยุบพรรคพลังประชาชน นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ ในฐานะ ส.ส. ปราจีนบุรี ได้ย้ายไปสังกัดพรรค-

เพื่อไทยระยะหนึ่งก่อนที่มีการเปลี่ยนชั่วคราวจากพรรคเพื่อไทยมาเป็นพรรคประชาธิปัตย์ เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล

สถานการณ์การเมืองที่ปั่นป่วนทางและการเปลี่ยนชั่วคราวระหว่างพรรคเพื่อไทยมาเป็นพรรคประชาธิปัตย์ นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ เป็นหนึ่งใน ส.ส. พรรคเพื่อไทยที่ยกมือสนับสนุนให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีจน ถูกกล่าวขานว่า เป็น “งูเห่าภาค 2”

หลังจากนั้นนายชยุต ภูมิมะกาญจนะย้ายมาสังกัดพรรคกิจสังคมการสนับสนุนให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีของนายชยุต ภูมิมะกาญจนะสร้างความไม่พอใจให้กับ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี แกนนำคนสำคัญผู้อยู่เบื้องหลังพรรคเพื่อไทยเป็นอย่างมาก วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2552 ได้มีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ร่วมชุมนุมจังหวัดปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มปราจีนบุรีรักษประชาธิปไตย 52 ได้จัดเวทีรวมพลคนเสื้อแดงทวงคืนประชาธิปไตย มีการระดมกลุ่มคนเสื้อแดงและ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีได้โฟนอินเข้ามาในเวทีปราศรัยโจมตี นายชยุต หรือ วรุฒิ ภูมิมะกาญจนะ และนายคงกฤษ หษ์วีไล ส.ส. ปราจีนบุรี อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย ที่ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นทำให้พรรคเพื่อไทยไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ โดยกล่าวในลักษณะที่ ส.ส. ทั้งสองร่วมกันหักหลังตนเองและประชาชนเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและมีการประกาศว่า ผู้สมัครของพรรคเพื่อไทยคนใหม่แทนนายชยุต ภูมิมะกาญจนะ และนายคงกฤษ หษ์วีไล “ส.ส. ปราจีนบุรีเหลือ 2 คน (นายชยุต หรือ วรุฒิ ภูมิมะกาญจนะ และ นายคงกฤษ หษ์วีไล) แต่มันเล่นหนีผมไปแล้วทั้งตั้งคู่ ผมเคยดูแลกันมาตั้งแต่รุ่นพ่อ วินาทีสุดท้ายโทรไปหาตอนหาเสียงมันก็ว่า จะเอาผมกลับแต่ตอนนี้มันไปอยู่กับกลุ่มพวกที่ไม่ต้องการให้ผมกลับ ถ้าพี่น้องคิดว่าผมมีประโยชน์ คิดเอาผมกลับต้องเลือก ส.ส. ให้ผมเยอะ ๆ ถ้าเกินครึ่งได้กลับแน่ เอามาเยอะ ๆ เกินครึ่งเพื่อเหลือเพื่อขาดเอามาเกินครึ่งเยอะ” (“คำปราศรัยของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ที่จังหวัดปราจีนบุรี,” 2552, หน้า 12)

ตระกูลภูมิภาคนะ: เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

การวิจัย พบว่า การสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของข้าอำนาจทาง
ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออก นั้นมีความจำเป็นต่อการสถาปนาเป็นข้าอำนาจ
ทางการเมืองตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง แม้ว่าการวิจัยของผู้วิจัย พบว่า
การก่อรูปขึ้นของชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจนกลายเป็นข้าอำนาจและโครงสร้าง-
อำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ จะมีฐานสำคัญของชนชั้นนำอยู่
การจัดองค์กรชนชั้นนำภายใต้ระบบครอบครัวและมีการบริหารจัดการแบบระบบกงสี
ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการสะสมทางเศรษฐกิจและการเข้าสู่การเมืองของตระกูล-
ชนชั้นนำทางการเมืองในภาคตะวันออก แต่ในระยะเวลาการสถาปนาตัวเป็นข้าอำนาจ
และก่อรูปขึ้นของตระกูลชนชั้นนำที่จะเข้ามามีอิทธิพลและบทบาททางการเมืองภายใน
จังหวัดในฐานะชนชั้นนำทางการเมืองอาศัยเพียงฐานจากครอบครัว ระบบเครือญาติ
และคนในตระกูล ในการสถาปนาอำนาจมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะมิติ
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่น ที่มีคนอยู่หลากหลาย และในแต่ละชุมชนท้องถิ่น
ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออก ต่างก็มีผู้มีอิทธิพลและบารมีในชุมชนท้องถิ่นของ
ตนเอง การที่ตระกูลชนชั้นนำจะผูกขาดอำนาจเพียงตระกูลเดียวทุกชุมชนในจังหวัด
โดยอาศัยครอบครัวและระบบเครือญาติของคนเพียงลำพัง ไม่มีทางเป็นไปได้
ในความเป็นจริง

กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองระดับจังหวัดที่ต้องการสร้างฐานการเมือง
และขยายอิทธิพลทางการเมืองในจังหวัด เพื่อรักษาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ของ
ตระกูลทั้งแง่เศรษฐกิจและในแง่การเมือง จึงจำเป็นต้องมีการประสานกับกลุ่มชนชั้นนำ
ในระดับที่ต่ำกว่าตนเองในจังหวัด เช่น ชนชั้นนำระดับอำเภอ ชนชั้นนำระดับตำบล
รวมถึงกลุ่มข้าราชการภายในจังหวัด ในลักษณะการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง
ของตระกูลชนชั้นนำภายในจังหวัด ด้วยการกระจายผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ของ
กลุ่มชนชั้นนำให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เพื่อรักษาสัมพันธภาพของอำนาจ
ระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองกับเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง สะท้อนจาก
คำพูดของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นที่เห็นความสำคัญเครือข่ายพันธมิตรทาง
การเมืองในระบบการเมือง “กระบวนการสร้างพรรคพวก และขยายฐานการเมือง”

“งานบางอย่าง ประมูลได้มา ก็ให้พรรคพวกทำ” “เราช่วยเขา เขาก็ช่วยเรา” “คนไม่มีเงิน คนไม่มีพวก ทำอะไรไม่ได้ ขนาดตายไปยังมีแต่หมากับพระ”

กระจายผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้นนำไปแก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เป็นการตอบแทนผลประโยชน์ในระบบตลาดการเมือง กล่าวคือ กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจะเป็นผู้กระจายผลประโยชน์ให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองภายใต้ระบบอุปถัมภ์

แม้ว่าในปัจจุบันระบบการเมืองท้องถิ่นจะเป็นการเมืองแบบตลาดเปิดโอกาสให้มีการใช้เงินในการซื้อเสียงของกลุ่มชนชั้นนำได้อย่างกว้างขวาง เวทีการเมืองท้องถิ่นกลายเป็นเวทีสัมปทานอำนาจการเมืองและผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้นนำที่มีทรัพยากรมากกว่า สามารถไปประมูลและกว้านซื้อความชอบธรรมจากระบบการเลือกตั้ง ไม่ต่างจากการซื้อสินค้าในตลาด

นักวิชาการหลายท่านมองว่า ระบบการเมืองท้องถิ่นได้กลายเป็นตลาด เวทีสัมปทานอำนาจของผู้มีทรัพยากรมากกว่าที่จะเข้าไปกว้านซื้อ โดยไม่มีความผูกพันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายเช่นการซื้อสินค้าในตลาด ทำให้ระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่นกำลังถูกลดบทบาทเพราะระบบการเมืองแบบตลาด ปราบฏการณ์ดังกล่าวปฏิเสธว่า มีอยู่จริง โดยเฉพาะท้องถิ่นที่กำลังขยายไปสู่ความเป็นเมืองที่มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาอยู่เพื่อประกอบอาชีพจากจังหวัดต่าง ๆ ในลักษณะร้อยพ่อพันแม่ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชุมชนยังไม่ตกผลึก ความผูกพันในชุมชนไม่ก่อรูปขึ้น ระบบการเมืองแบบตลาดโดยอาศัยการกว้านซื้อแบบไม่ผูกพันจะเกิดขึ้น แต่ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่ใช่ทั้งหมดของระบบการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออก จากการผู้วิจัย พบว่า ระบบการเมืองท้องถิ่นในภาคตะวันออก แม้จะมีลักษณะเป็นเวทีสัมปทานและประมูลอำนาจทางการเมืองและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองเพียงไม่กี่ตระกูลในจังหวัดก็ตาม แต่การประมูลและสัมปทานอำนาจของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองนั้นไม่ได้เป็นแบบระบบตลาดการเมืองที่ซื้อขายอำนาจแบบไร้เงื่อนไขอย่างระบบตลาด

แต่ทว่าการวิจัย พบว่า กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองยังอาศัยกลไกของระบบอุปถัมภ์ระหว่างตระกูลชนชั้นนำและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และยังเป็น

ระบบที่มีประสิทธิภาพในการรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่ต่างฝ่ายเกื้อกูลกัน
ในผลประโยชน์ ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองและต่างตอบแทนกันและช่วยเหลือกัน
ต่างฝ่ายต่างให้เกียรติกัน นับถือกันและเป็นเงื่อนไขดังกล่าวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้
เจ้าอำนาจทางการเมืองภายใต้ตระกูลชนชั้นนำมีความเข้มแข็งและทรงอิทธิพลทาง
การเมืองในจังหวัด

กลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองที่สถาปนาก่อรูปขึ้นเป็นเจ้าอำนาจ
และตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออก จึงมีการสร้าง-
เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในกลุ่มตนเอง (กลุ่มชนชั้นนำ) อย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกัน
รักษา ปกป้องและร่วมขยายประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอิทธิพลทางการเมืองในจังหวัด
ของทั้งสองฝ่ายด้วยการแลกเปลี่ยนเกื้อกูลกันจนกลายเป็นเจ้าอำนาจทางการเมืองภายใน
จังหวัด

ยิ่งกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองสามารถสร้างและขยายเครือข่ายพันธมิตร
ทางการเมืองได้มาก ยิ่งทำให้กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองสามารถขยายพื้นที่
อิทธิพลทางการเมืองได้มากและสามารถกัดกล่อนทำลายให้อีกเจ้าอำนาจอื่น ๆ ในกรณี
ที่จังหวัดมีโครงสร้างอำนาจแบบหลายเจ้าอำนาจ ให้อ่อนแอลงและหมดอำนาจในที่สุด
จนทำให้เหลือกลุ่มชนชั้นนำเพียงกลุ่มเดียว ผูกขาดเจ้าอำนาจ สามารถยึดกุมอำนาจทาง
การเมืองภายในจังหวัดได้ทั้งหมด

โอกาสดังกล่าวนำไปสู่การตัดวงจรผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง
ภายในจังหวัดได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและ
เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง โดยยังคงรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ต่างฝ่ายต่าง
สมยอม จนกว่าจะเกิดการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองไม่ลงตัว
ระหว่างชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในเจ้าอำนาจ
ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นอาจจะไปสู่ความขัดแย้งในเครือข่ายพันธมิตรทาง
การเมือง จากสาระสำคัญข้างต้นที่ผู้วิจัยนำเสนอถึงเงื่อนไขและความจำเป็นของกลุ่ม-
ชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดที่จะต้องสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง
ของตนเอง กรณีจังหวัดปราจีนบุรีที่ผู้วิจัยศึกษาและสรุปว่า มีลักษณะโครงสร้างอำนาจ
แบบสามเจ้าอำนาจแต่ละเจ้าอำนาจก็จะมีบทบาทความพยายามในการสร้างเครือข่ายพันธมิตร

ทางการเมือง กรณีของตระกูลภุมมะกาญจนะจากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่ากลุ่มเครือข่าย-
พันธมิตรทางการเมืองของตระกูลภุมมะกาญจนะ หลัก ๆ ประกอบด้วย กลุ่มกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น (นายก อบท. ส.อบจ. สท. ส.อบต.) รวมทั้ง
ข้าราชการในจังหวัด

โดยกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลภุมมะกาญจนะ ถูกสร้างขึ้น
ในสมัยที่นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เรื่องอำนาจทางการเมืองในระดับชาติโดย ดำรง-
ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ และตำแหน่งสำคัญทางการเมืองในรัฐบาลชุดต่าง ๆ
จึงมีผลกับอำนาจการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีค่อนข้างมาก และเป็น โอกาสที่นายสมาน
ภุมมะกาญจนะ ในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เพื่อรักษาสถานอำนาจ
ของตระกูลในระยะยาว

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลภุมมะกาญจนะ ที่นายสมาน
ภุมมะกาญจนะสร้างขึ้น มีลักษณะเกื้อกูลแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ โดยต่างฝ่ายต่างเกื้อกูล
และสมยอมกันในผลประโยชน์ทำให้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างตระกูลภุมมะกาญ-
จนะและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองได้ก่อรูปขึ้นในอดีตนายสมาน ภุมมะกาญจนะ
จะเป็นผู้ประสานโครงการพัฒนาให้กับตำบลหมู่บ้าน ทำให้กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ต่างได้รับผลประโยชน์ไปด้วย หรือการโยกย้ายข้าราชการภายในจังหวัดปราจีนบุรี
บทบาทในส่วนนี้ของนายสมาน ภุมมะกาญจนะ ก็เป็นที่โดดเด่น

การช่วยเหลือเกื้อกูลในเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง นายสมาน ภุมมะกาญจนะ
มีผลสะท้อนกลับเมื่อถึงฤดูกาลเลือกตั้ง ที่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่ได้
ผลประโยชน์ จากนายสมาน ภุมมะกาญจนะ ต่างก็ให้การสนับสนุนนายสมาน
ภุมมะกาญจนะ เพื่อที่จะให้นายสมาน ภุมมะกาญจนะ จัดสรรผลประโยชน์มากให้ตนเอง
อีก เงื่อนไขดังกล่าวเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ตระกูลภุมมะกาญจนะ สามารถดำรงอยู่ในฐานะ
หัวอำนาจทางการเมืองหลักในจังหวัดปราจีนบุรีได้อย่างยาวนาน

นักธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า
แต่หลังผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองเริ่มเปลี่ยนจากโครงการพัฒนาจากราชการ-
ส่วนภูมิภาค เป็นการปกครองท้องถิ่นตามหลักกระจายอำนาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
การแสวงหาผลประโยชน์ไปสู่โครงการก่อสร้างในองค์กรปกครองท้องถิ่นจนเป็นที่

วิพากษ์ วิจารณ์อย่างกว้างขวางถึงองค์การปกครองท้องถิ่นกลายเป็นสภารับเหมาก่อสร้าง ที่เต็มไปด้วยนักธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในคราบนักการเมือง จากกระแสการกระจายอำนาจ ไปยังองค์การปกครองท้องถิ่นตั้งแต่ พ.ศ. 2540 และนำไปสู่การเติบโตขึ้นของระบบธุรกิจ รับเหมาก่อสร้างในองค์การปกครองท้องถิ่นตามมา เงื่อนไขดังกล่าวเป็นโอกาสที่ทำให้ กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง/ข้าอำนาจหลัก ที่มีฐานเศรษฐกิจอยู่ที่ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างสามารถเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ให้กับกลุ่มตนเองในคราบนักการเมือง รวมถึงอาศัยโอกาสดังกล่าวในการกระจายผลประโยชน์ในโครงการรับเหมาก่อสร้าง ให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตน เป็นการสร้างความได้เปรียบทางการเมืองเหนือข้าอำนาจอื่น ๆ ทำให้กลุ่มชนชั้นนำที่มีฐานเศรษฐกิจอยู่ที่ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ในองค์การปกครองท้องถิ่นและส่วนราชการในจังหวัดสามารถขยายเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองให้กว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ภายในจังหวัด

แกนนำภาคประชาชนจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า กรณีจังหวัดปราจีนบุรี ตระกูลวิลาวัลย์ในฐานะข้าอำนาจทางการเมืองหลักสำคัญของจังหวัด ได้มีการขยายเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ในช่วงเวลาดังกล่าวและใช้เงื่อนไขการกระจายผลประโยชน์ทำให้ตระกูลวิลาวัลย์ สามารถสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองอย่างกว้างขวางภายในจังหวัดปราจีนบุรี ส่งผลให้ตระกูลวิลาวัลย์มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองเหนือข้าอำนาจอีก 2 ตระกูล อย่างชัดเจน จนทำให้ตระกูลวิลาวัลย์ถูกยกฐานะกลายเป็นบ้านใหญ่ทางการเมือง ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีการเปรียบเทียบกับตระกูล คุณปลื้มแห่งจังหวัดชลบุรี “ถ้าบ้านใหญ่บางแสน คือ ตระกูลคุณปลื้ม บ้านใหญ่ปราจีนบุรี ต้องตระกูลวิลาวัลย์”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า จากกระแสการกระจายอำนาจไปยังองค์การปกครองท้องถิ่นตั้งแต่ พ.ศ. 2540 และนำไปสู่ การเติบโตขึ้นของระบบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง สร้างโอกาสให้กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทาง การเมืองทำให้ตระกูลวิลาวัลย์สามารถขยายเครือข่ายพันธมิตรและอิทธิพลทางการเมือง ได้มากขึ้น แต่ทว่ากลับทำให้ตระกูลภุมมะกาญจนะตกต่ำลงในทางการเมือง เนื่องจาก ฐานทางเศรษฐกิจของตระกูลไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้เกิดข้อจำกัดในการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองให้แก่เครือข่าย-

พันธมิตรทางการเมืองที่ส่วนใหญ่มีฐานทางเศรษฐกิจอยู่ที่การรับเหมาก่อสร้าง
เงื่อนไขดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อฐานอำนาจทางการเมืองอย่างเห็นได้ชัดจนตระกูล-
กุมมะกาญจนะ

อย่างกรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2547
เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจและสะท้อนให้เห็นความตกต่ำของตระกูลกุมมะกาญจนะ
ที่ไม่สามารถสร้างและรักษาเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองไว้ได้และมีผลสัมพันธ์
กับการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรีที่สะท้อนถึงการตกต่ำ
ของตระกูลกุมมะกาญจนะอย่างชัดเจน

สมาชิกรัฐสภาจังหวัด (ส.อบจ.) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2552)
กล่าวว่า โดยการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงครั้งนี้ เป็นที่สนใจ
ของกลุ่มข้าราชการระดับสูงชั้นนำทางการเมืองที่ต้องเข้าไปยึดอำนาจในองค์การบริหาร-
ส่วนจังหวัดเนื่องจากเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัด
และมีงบประมาณมากที่สุด เงื่อนไขดังกล่าวเป็นโอกาสสำคัญของของกลุ่มชนชั้น
ผู้มีอำนาจทางการเมืองที่จะเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์เศรษฐกิจและทางการเมือง
ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมถึงการอาศัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดการกระจาย-
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

สมาชิกรัฐสภาจังหวัด (ส.อบจ.) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 พฤศจิกายน 2552)
กล่าวว่า ในสถานการณ์ทางการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพ ทำให้กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจ
ทางการเมืองในจังหวัดต่าง ๆ หันกลับไปให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งนายกองค์การ-
บริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างมาก ชนชั้นนำทางการเมืองบางจังหวัดถึงกับมีความพยายาม
ปรับเปลี่ยนฐานทางการเมืองจากระดับชาติสู่ท้องถิ่นเนื่องจากเวทีการเมืองท้องถิ่นเป็น
เวทีการเมืองที่กลุ่มชนชั้นนำระดับทางการเมืองจังหวัดสามารถควบคุมได้ง่ายกว่า
เช่น ตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

กรณีจังหวัดปราจีนบุรีในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี
(อบจ.) วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2547 การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งนั้น
ก็ได้รับความสนใจจากข้าราชการท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ด้วยเงื่อนไขและเหตุผลที่ผู้วิจัย
อธิบายแล้วในข้างต้นและการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (อบจ.)

วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2547 ยังเป็นการสะท้อนความตกต่ำของตระกูลภุมมะกาญจนะในด้านเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองรวมทั้งข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการเมือง

สมาชิกสภาจังหวัดปราจีนบุรี (ส.อบจ.) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า โดยการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2547 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีได้ส่งตัวแทนเข้าสู่สนามการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าเป็นศึกครั้งสำคัญเนื่องจากผู้สมัครที่โคเคนต์ต่างมาจากชั่วอำนาจตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีที่มีอิทธิพลทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีมาอย่างยาวนาน “ศึกช้าง ชนช้าง”

โดยการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2547 แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะมีผู้สนใจลงสมัครรับเลือกตั้งถึง 13 คน ถือว่ามากที่สุดในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งของจังหวัดปราจีนบุรี แต่ส่วนใหญ่ถูกมองว่า เป็นเพียงไม้ประดับทางการเมือง มี 2 คน จากชั่วอำนาจหลักทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรี เท่านั้นที่ถูกจับตามองเนื่องจากมาจากตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองที่ลงสนามแข่งขันกัน คือ ตระกูลภุมมะกาญจนะโดยนายสมาน ภุมมะกาญจนะ แกนนำของตระกูลลงสมัครรับเลือกตั้งกับตระกูลวิลาวัลย์ ที่ส่งนางบังอร วิลาวัลย์ น้องสาวของนายสุนทร วิลาวัลย์ แกนนำของตระกูลวิลาวัลย์ โดยทั้งคู่ลงสมัครในนามพรรคไทยรักไทย เนื่องจากในขณะนั้นกระแสพรรคไทยรักไทยเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในจังหวัดปราจีนบุรี

แม้ว่าการแข่งขันในสนามองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี จะเป็นการเผชิญหน้าของ 2 ชั่วอำนาจหลักภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของจังหวัด แต่ทว่าด้านหนึ่งเป็นการประเมินกำลังเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและทรัพยากรทางการเมืองของแต่ละชั่วอำนาจในจังหวัดปราจีนบุรี การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2547 ตระกูลวิลาวัลย์มีความได้เปรียบเหนือตระกูลภุมมะกาญจนะค่อนข้างมากทั้งในแง่ทรัพยากรทางการเมืองและที่สำคัญ คือ กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่อยู่ภายใต้ร่วมเงาการเมืองของนายสุนทร วิลาวัลย์ ที่เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ. 2540 ด้วยการสร้างจากการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของนายสุนทร วิลาวัลย์ ให้กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

ผลการเลือกตั้งเป็นบทพิสูจน์ชัดเจนถึงบารมีและอิทธิพลของตระกูลวิลาวัลย์ ที่เพิ่มมากขึ้นและความตกต่ำของตระกูลภุมมะกาญจนะ โดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่สนับสนุน จากผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (อบจ.) วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2547 นางบังอร วิลาวัลย์ได้คะแนนเสียงถึง 112,929 คะแนน ในขณะที่นายสมาน ภุมมะกาญจนะได้คะแนนเพียง 42,302 คะแนน

ด้านหนึ่งของผลการเลือกตั้งแม้ว่านักวิชาการกระแสหลักเชื่อว่า การแพ้ ชนะ การเลือกตั้งในสนามการเมืองท้องถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของประชาชน ในตัวนโยบายของผู้สมัครแต่ละท่าน แต่ข้อเท็จจริงจากการวิจัยของผู้วิจัยกลับพบเงื่อนไข อีกด้านหนึ่งที่สะท้อนและตอกย้ำให้เห็นว่า ความจำเป็นและความสำคัญของเครือข่าย-พันธมิตรทางการเมือง ที่ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองที่ต้องการสถาปนาขึ้นมาเป็น ขั้วอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดจำเป็นต้องสร้างกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ของตนเองและต้องรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ด้วยการกระจายผลประโยชน์ทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจการเมืองให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

ตระกูลหงษ์วีไล: นายคงฤๅช หงษ์วีไล

จากการวิจัยลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดปราจีนบุรีของผู้วิจัย และสรุปได้ว่า มีลักษณะ โครงสร้างอำนาจสามขั้วอำนาจภายใต้อิทธิพลของสามตระกูล-ชนชั้นนำทางการเมือง แต่ละตระกูลต่างก็มีการก่อรูปมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะตระกูล-วิลาวัลย์ และภุมมะกาญจนะ ถือได้ว่าเป็นเสาหลักทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรี ขั้วอำนาจทางการเมืองขั้วสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นขั้วอำนาจที่มีบทบาททางการเมือง ที่โดดเด่นในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับในวงการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีถึงบทบาท เค้นในฐานะขั้วอำนาจหลักอีกขั้วอำนาจ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองกบินทร์บุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า แต่การก่อรูปและสถาปนา อำนาจขึ้นมาเกิดขึ้นหลังจากการลอบบทบาทอำนาจทางการเมืองของตระกูลสมใจ ซึ่งเป็นตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองที่มีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองมายาวนาน ในจังหวัดปราจีนบุรีกว่า 20 ปี แต่ในปัจจุบันตระกูลสมใจได้ลอบบทบาททางการเมือง

เหลือเฉพาะเวทีการเมืองท้องถิ่นที่ยังมีอิทธิพลและบารมีทางการเมืองอยู่บ้าง ตระกูลชั้นนำทางการเมืองที่สถาปนาเป็นเจ้าอำนาจทางการเมืองที่ตระกูลสนใจ

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เจ้าอำนาจทางการเมืองที่ก่อรูปขึ้นมาแทนที่ คือ ตระกูลหงษ์วิไล ภายใต้การนำของนายคงฤกษ์ หงษ์วิไล ศ.ส. จังหวัดปราจีนบุรีในปัจจุบัน จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า การก่อรูปและการสถาปนาตัวขึ้นของ นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล พบว่าเขาเป็นนักการเมืองที่ไม่ได้มาจากขั้วทางการเมืองใดมาก่อนเลยในจังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากญาติพี่น้องไม่เคยมีใครเล่นการเมืองมาก่อน การศึกษาถึงฐานการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลหงษ์วิไลก็มีความแตกต่างจากตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองอื่น ๆ ในจังหวัดปราจีนบุรี

การวิจัย พบว่า นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล เป็นคนที่ต้นทุนทางสังคมจากพ่อแม่ที่เป็นครูมีลูกศิษย์มากและที่ชาวบ้านเคารพนับถือมากโดยเฉพาะในเขตอำเภอกบินทร์บุรี ซึ่งเป็นอำเภอใหญ่ที่สุดของจังหวัดปราจีนบุรีเป็นฐานการเมืองที่สำคัญของเขตอำเภอ กบินทร์บุรี ทำให้เครือข่ายการเมืองพันธมิตรทางการเมืองของ นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอ กบินทร์บุรีและใกล้เคียง เนื่องจากก่อนที่ นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล จะเข้าสู่สนามการเมืองระดับชาติและสถาปนาเจ้าอำนาจของตนเอง นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล เคยเป็น ส.อบจ. 2 สมัย และดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี 2 สมัย แต่หลังจากนายคงฤกษ์ หงษ์วิไล เข้าสู่สนามการเมืองระดับชาติ และสถาปนาเจ้าอำนาจของตนเองนายคงฤกษ์ หงษ์วิไล ก็มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับนายสุชาติ ตันเจริญ นักการเมืองท้องถิ่น (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า แกนนำของกลุ่มบ้านร่มน้ำ แม้กระทั่งการที่เขาเข้ามาสังกัดพรรคเพื่อแผ่นดินก็เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างเขากับนายสุชาติ ตันเจริญ นอกจากนี้การวิจัย พบว่า นายคงฤกษ์ หงษ์วิไล ก็เป็น ศ.ส. คนหนึ่งที่สังกัดกลุ่มเนวินอีกด้วย

จากการวิจัย พบว่า เจ้าอำนาจของจังหวัดปราจีนบุรีในปัจจุบัน ตระกูลวิลาวัณย์ ตระกูลกุ่มมะกาญจนะ และตระกูลหงษ์วิไล ได้จับมือกันเป็นพันธมิตรทางการเมือง โดยทั้งสามตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจของจังหวัดปราจีนบุรี ได้มีการแบ่งพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองกันอย่างลงตัวโดยในช่วงแรกทั้งสามตระกูล

อยู่ภายใต้ร่มของพรรคไทยรักไทย พลั้งประชาชน ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 ตุลาคม 2552) กล่าวว่า แต่ต่อมาเมื่อพรรคพลังประชาชนถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้ยุบพรรคนายชยุต ภูมิระกัญจนะพรรคกิจสังคม ในขณะที่นายคงกฤษ หงษ์วิไล ย้ายไปสังกัดพรรคเพื่อแผ่นดิน ในขณะที่जूอำนาจของบ้านใหญ่ปัจจุบันก็ต้องปรับตัว

เนื่องจากนายสุนทร วิลาวัลย์ และนางกนกวรรณ วิลาวัลย์ ศรีจันทร์งาม ทายาททางการเมืองคนสำคัญของนายสุนทร ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี ในฐานะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรณีการทุจริตเลือกตั้งของนายสุนทร วิลาวัลย์ที่จังหวัดปราจีนบุรี จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้ใบแดงนายสุนทร วิลาวัลย์

อย่างไรก็ตามบ้านใหญ่วิลาวัลย์ก็สร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองไว้ในทางการเมืองระดับชาติและการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างกว้างขวางและทรงบารมีทางการเมืองสูงสุด แม้ว่าตนเองจะถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี แต่นายสุนทร วิลาวัลย์ เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในระดับชาติกลุ่มบ้านใหญ่มีตัวแทน คือ นายเกียรติกร พากษ์เพียรศิลป์ ที่เคยเป็นพันธมิตรในระหว่างที่อยู่พรรคประชาธิปัตย์ ในระดับท้องถิ่นก็มีนางบังอร วิลาวัลย์น้องสาวนายสุนทร ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี

ตระกูลหงษ์วิไล: กระบวนการสะสมทุนทางสังคม

จากการสัมภาษณ์นายคงกฤษ หงษ์วิไล (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2552) พบว่า พื้นเพภูมิหลังดั้งเดิมของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นคนปราจีนบุรีโดยกำเนิด เพราะพ่อและแม่เป็นคนปราจีนบุรี ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการครูอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรีก่อนที่จะเกิดประมาณ 30-40 ปี การที่มีพ่อและแม่มีอาชีพเป็นครูเป็นฐานสำคัญทางการเมืองของนายคงกฤษ หงษ์วิไล มีต้นทุนทางสังคม ที่ผ่านกระบวนการสะสมทุนทางสังคมอย่างต่อเนื่องจากพ่อและแม่ของนายคงกฤษ หงษ์วิไล การศึกษาประวัติภูมิหลังของนายคงกฤษ หงษ์วิไล เกิดวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 เป็นบุตรของ นายสถิต หงษ์วิไล กับ นางอัจฉราภรณ์ แก้วทอง โดยนายคงกฤษ เป็นบุตรคนโต มีพี่น้องทั้งหมด

4 คน น้องสาวคือ นางสาวกุมารี หงษ์วีไล และน้องชาย คือ นายลิขิต หงษ์วีไล นายนิมิตร หงษ์วีไล

นายคงกฤษ หงษ์วีไล เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา เขาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาบัญชีจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และ ปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง การศึกษากระบวนการสะสมทุนของตระกูลหงษ์วีไล พบว่า ตระกูลหงษ์วีไลเริ่มต้นจากอาชีพรับราชการครูทั้งพ่อ แม่ ในฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ทั้งพ่อและแม่ของนายนายคงกฤษ หงษ์วีไล เป็นครูมายาวนานถึง 30 ปี เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ตระกูลหงษ์วีไล เป็นตระกูลที่มีต้นทุนทางสังคมสูงมากในเขตอำเภอekinบุรี ซึ่งเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางว่า เป็นฐานทางการเมืองที่สำคัญของตระกูลหงษ์วีไล นาย คงกฤษ หงษ์วีไล (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า และยิ่งปัจจุบันนายคงกฤษ หงษ์วีไลได้เข้าสู่อำนาจระดับชาติในฐานะ ส.ส. และมีเครือข่ายกับกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่มีอิทธิพลทางการเมืองในระดับชาติ เช่น กลุ่มสุชาติ ตันเจริญ กลุ่มเนวิน ชิดชอบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีฐานเสียงในท้องถิ่นจากน้องชายที่เป็น ส.อบจ. ในอำเภอekinบุรี นำไปสู่การสร้างและขยายเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เข้มแข็งและสามารถสถาปนาอำนาจของตระกูลหงษ์วีไลเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองหลักอีกขั้วภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วของจังหวัดปราจีนบุรี

จากกระบวนการสะสมทุนทางสังคมจากพ่อและแม่ในฐานะครูที่มีลูกศิษย์และคนเคารพนับถือมากในเขตอำเภอekinบุรี นั่นคือได้ว่ามีผลในทางการเมืองเป็นอย่างมากกับนายคงกฤษ หงษ์วีไล เพราะเขาได้อาศัยต้นทุนทางสังคมของพ่อ แม่เข้าสู่อำนาจในตำแหน่ง ส.อบจ. ปราจีนบุรี เขตอำเภอekinบุรี ได้สำเร็จ ตามคำกล่าวที่สะท้อนนัยยะทางการเมือง “ในekinบุรี ลูกศิษย์พ่อ แม่ผม เกือบทั้งอำเภอ ในส่วนนี้ช่วยได้เยอะ” “ชาวบ้านรัก พ่อ แม่ผม แก่ใจดีศิษย์ก็รักมาก” “ชาวบ้านเลือกผมเพราะเห็นว่าเป็นลูกครู”

การเข้าสู่สนามการเมืองของนายคงกฤษ หงษ์วีไล นอกจากอาศัยต้นทุนทางสังคมของพ่อและแม่ และอาศัยฐานจากกลุ่มเพื่อนครูในเขตอำเภอekinบุรีของพ่อและแม่ช่วยสนับสนุนเป็นหัวคะแนนและฐานคะแนนสำคัญ โดยการวิจัย พบว่า เครือข่ายของ

ครูนั้นกว้างขวางมากในท้องถิ่นผสมผสานกับความเชื่อในเชิงวัฒนธรรมของสังคมไทย ต่ออาชีพนั้นเป็นอาชีพที่คนในท้องถิ่นให้เกียรติมาก มีอิทธิพลทางจิตวิญญาณต่อลูกศิษย์ ยิ่งครูที่มีภาพพจน์ที่ดีเข้าถึงประชาชน จะเป็นที่รักของประชาชนอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้มีทัศนคติความสัมพันธ์ระหว่างครูกับลูกศิษย์ในต่างจังหวัดนั้นมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกว่าครูในสังคมเมือง เนื่องจากบทบาทครูต่างจังหวัดในหลาย ๆ กรณีที่มีหน้าที่มากกว่าสอนหนังสือในโรงเรียน เช่น กรรมการวัด พิธีกรตามงานพิธี เป็นต้น ทั้งนี้ครูในต่างจังหวัดสอนหนังสือ 20-30 ปี โดยไม่ได้ย้ายไปสังกัด ในหลายกรณีเราจะพบว่า ครูสอนหนังสือตั้งแต่รุ่นพ่อถึงรุ่นลูกวิชาที่ครูจึงมีฐานเครือข่ายสำคัญในท้องถิ่น

ทัศนคติความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญและเมื่อถูกนำมาใช้ในทางการเมืองจึงมีผลมากยิ่งขึ้นในสังคมท้องถิ่นที่ยังมีฐานความเชื่อและศรัทธาต่อวิชาชีพครู แม้ว่าการวิจัย จะพบว่า นายคงฤช หงษ์วิไล เข้าสู่อำนาจทางการเมืองโดยอาศัยต้นทุนทางสังคมของพ่อแม่ในฐานะครู แต่ส่วนหนึ่ง พบว่า เกิดจากความสนใจในงานการเมืองของตนเองที่มีความใฝ่ฝันจะเข้ามาทำงานการเมือง การที่เป็นคนหนุ่ม มีความรู้ ฐานครอบครัวตระกูลไม่เคยต่างพร้อยในเรื่องผลประโยชน์ในทางทุจริต ไม่เคยเล่นการเมืองจึงได้รับการเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่

นอกจากการวิจัยกระบวนการสะสมทุนทางสังคมของนายคงฤช หงษ์วิไล ที่เป็นรากฐานสำคัญในการเข้าสู่สนามการเมืองของนายคงฤช หงษ์วิไล ผู้วิจัยได้พยายามค้นหาหลักฐานเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของนายคงฤช หงษ์วิไล เพื่อที่จะวิจัยถึงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของ นายคงฤช หงษ์วิไล โดยที่ผู้วิจัยอาศัยฐานจากการแสดงบัญชีทรัพย์สินต่อสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 25 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 พบว่า นายคงฤช หงษ์วิไล มีเงินสดในธนาคาร 5 แสนบาทโดยประมาณ และมีทรัพย์สินประมาณ 2 ล้านบาท ในขณะที่มีหนี้สินประมาณ 9 แสนบาท ถ้าพิจารณาจากหลักฐานฐานะทางการเงินที่นายคงฤช หงษ์วิไล ได้แสดงต่อสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ทำให้เราเห็นได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของ นายคงฤช หงษ์วิไล ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าเปรียบเทียบกับกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง/ข้าอำนาจท้องถิ่นในจังหวัด

ต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีความแตกต่างกันมากเนื่องจากแต่ละตระกูลชนชั้น
ผู้มีอำนาจทางการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและการเงิน
ที่มั่งคั่งและถูกใช้เป็นฐานทางการเมืองของตระกูล

นายกฤษฎ หงษ์วิไล: บณณนสายการเมือง

การวิจัยเส้นทางชีวิตทางการเมืองของนายกฤษฎ หงษ์วิไล ในฐานะแกนนำหลัก
ของขั้วอำนาจหลัก ภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วของจังหวัดปราจีนบุรี จุดเริ่มต้นสำคัญ
ของชีวิตบณณนสายการเมืองนายกฤษฎ หงษ์วิไล เกิดจากความใฝ่ฝันที่จะทำงาน
การเมืองโดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น การวิจัย ยังพบว่า ตระกูลหงษ์วิไล
และนายกฤษฎ หงษ์วิไล มีต้นทุนทางสังคมที่สูงมากในเขตอำเภอกบินทร์บุรี อันเกิดจาก
กระบวนการสะสมทุนทางสังคมของพ่อ แม่ที่มีอาชีพรับราชการครูมากกว่า 30 ปี
การตัดสินใจเข้าสู่สนามการเมืองของนายกฤษฎ หงษ์วิไล เกิดขึ้นหลังจากจบการศึกษา
ได้ไม่นานและด้วยการสนับสนุนของพ่อและแม่รวมทั้งกลุ่มเพื่อนครูที่พร้อมช่วย
นายกฤษฎ หงษ์วิไล

นายกฤษฎ หงษ์วิไล (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า
เขาเริ่มต้นด้วยการลงสมัครรับเลือกตั้งในเวทีการเมืองท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วน-
จังหวัดปราจีนบุรี โดยนายกฤษฎ หงษ์วิไลได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในเขต-
อำเภอกบินทร์บุรี ในการลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่ง ส.อบจ. ถึง 2 สมัยติดต่อกัน
ด้วยคะแนนที่ทิ้งห่างคู่แข่งแบบถล่มทลาย การเข้าดำรงตำแหน่ง ส.อบจ. ถือได้ว่า
เป็นก้าวที่สำคัญทางการเมืองของตระกูลหงษ์วิไลในการสถาปนาขั้วอำนาจทางการเมือง
ในจังหวัดปราจีนบุรี กล่าวคือ เป็นโอกาสสำคัญที่นายกฤษฎ หงษ์วิไล ในการอาศัย
ตำแหน่ง ส.อบจ. สร้างเครือข่าย พันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมือง
เป็นการเสริมฐานต้นทุนทางสังคมของครอบครัว ด้วยการอาศัยตำแหน่ง ส.อบจ.
ประสานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของ อบจ. ลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องทำให้นายกฤษฎ
หงษ์วิไล มีชื่อเสียงบารมีมากขึ้นในพื้นที่ มีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองขยายวงกว้าง
มากขึ้นจากกลุ่มครู ไปสู่กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอกบินทร์บุรีทั้ง อบต.
เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สมาชิกสภาจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า หลังจากนั้นนายกฤษฎ หงษ์วิไล ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรีอีก 2 สมัย ถือว่าได้ว่าเป็นนักการเมืองหนุ่มที่มีพลวัตรมากที่สุดของจังหวัดปราจีนบุรีในขณะนั้นแม้ กระทั่งนายสุนทร วัฒวัลย์ ยังยอมรับในความสามารถและศักยภาพของนายกฤษฎ หงษ์วิไล ด้วยกระบวนการสร้างและขยายเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองนายกฤษฎ หงษ์วิไล ในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี เป็นโอกาสและช่องทางสำคัญของนายกฤษฎ หงษ์วิไล ที่จะใช้อำนาจในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี สร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเพื่อการสถาปนาอำนาจในระยะยาว

สมาชิกสภาจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การสถาปนาอำนาจของนายกฤษฎ หงษ์วิไล จนกลายเป็นหัวอำนาจหลักอีกหัวอำนาจของจังหวัดปราจีนบุรี เกิดจากการสนับสนุนงบประมาณของ อบจ. ปราจีนบุรี ลงในพื้นที่ตนเองเพื่อสร้างคะแนนนิยมจากประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสถานะคะแนนเสียง งบประมาณอีกส่วนหนึ่งได้กระจายที่ให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ช่องทางและโอกาสดังกล่าวทำให้ชื่อเสียงบารมีของ นายกฤษฎ หงษ์วิไล เป็นที่รู้จักกว้างขวางในพื้นที่ เป็นที่ยอมรับในวงการเมืองจากฐานเสียงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ทั้งที่เกิดจากกลุ่มครุอันเป็นฐานเดิมของพ่อ แม่ และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้สร้างขึ้นใหม่หลังจากตนเองเข้าสู่สนามการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ทั้งนี้การวิจัย ยังพบว่า ความนิยมในตัวนายกฤษฎ หงษ์วิไล ยังเกิดจากบุคลิกภาพส่วนตัวของนายกฤษฎ หงษ์วิไล ที่ทำให้นายกฤษฎ หงษ์วิไล สามารถสถาปนาหัวอำนาจทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการเป็นคนมีน้ำใจ มีความจริงใจต่อประชาชน และเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดีไม่ถือตัวเป็นกันเองกับประชาชนโดยทั่วไป ทำให้นายกฤษฎ หงษ์วิไล เป็นที่รักของประชาชนในพื้นที่เป็นแรงหนุนสำคัญในทางการเมือง ทั้งนี้ การวิจัย ยังพบว่า มีการสร้างกลไกของระบบอุปถัมภ์ ต่อประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาและขยายฐานคะแนนเสียงในระดับประชาชนโดยทั่วไป

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เมื่อชื่อเสียงบารมีของนายกฤษฎ หงษ์วิไล เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง เขาได้มีโอกาส

รู้จักกับนักการเมืองระดับชาติหลายคน แต่ที่โดดเด่นที่สุด คือ นายสุชาติ ตันเจริญ แกนนำคนสำคัญของกลุ่มรีมน้ำ ผู้ทรงอิทธิพลทางการเมืองระดับชาติคนสำคัญและทั้งสองก็มีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ปี พ.ศ. 2544 นายคงกฤษ หงษ์วิไล ได้ถูกทาบทามเข้าสู่วงการเมืองระดับชาติจากผู้ใหญ่ในพรรคหวังใหม่ เนื่องจากเห็นว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล มีฐานเสียงและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอekinบุรีซึ่งเป็นอำเภอใหญ่และยังการเลือกตั้ง ในปี พ.ศ. 2544 เป็นการเลือกตั้งภายใต้เงื่อนไขการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ยิ่งสร้างความได้เปรียบให้กับนายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นอย่างมากเขาลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอekinบุรีทุกพื้นที่ได้ทั้งหมด ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า จากข้อได้เปรียบดังกล่าว ทำให้พรรคหวังใหม่ไม่ปล่อยให้โอกาสเป็นของพรรคการเมืองอื่น พรรคหวังใหม่ส่งผู้ใหญ่ที่นายคงกฤษ หงษ์วิไลให้ความเคารพมาทาบทามเข้าเป็นสมาชิกพรรคความหวังใหม่และลงรับเลือกตั้ง ส.ส. ในนามพรรคความหวังใหม่

นายคงกฤษ หงษ์วิไล ได้คิดไตร่ตรองประเมินกำลังฐานเสียงและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่ ปรีกษาพ่อ แม่ ผู้หลักผู้ใหญ่ที่ตนเองเคารพ ประเมินทรัพยากรทางการเมืองส่วนตัวและที่พรรคจะสนับสนุนตามเงื่อนไขสัญญา รวมถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

จนได้ข้อสรุปว่า การลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้ตนเองมีโอกาสชนะคู่แข่งอยู่มาก เนื่องจากความพร้อมและความได้เปรียบกว่าทั้งฐานเสียง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ทรัพยากรทางการเมืองที่สามารถระดมได้จากหลายภาคส่วน และที่สำคัญการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้เป็นก้าวอย่างทางการเมืองสำคัญสำหรับอนาคตทางการเมืองของตนเองในระยะยาว นายคงกฤษ หงษ์วิไล จึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคความหวังใหม่ ในสนามการแข่งขัน นายคงกฤษ หงษ์วิไล ให้ข้อมูลว่า “ผมต้องเผชิญกับกระแสพรรคไทยรักไทย ซึ่งในขณะนั้นมีกระแสแรงมากในจังหวัดปราจีนบุรี ด้วยนโยบายประชานิยมของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร และอำนาจเงินของกลุ่มต่อสู้ แต่ด้วยฐานเสียงของผม เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่พร้อมใจช่วยเหลือ บุญคุณนี้ผมไม่ลืม”

ท่ามกลางกระแสพรรคไทยรักไทยและอำนาจเงินของกลุ่มที่ นายคงกฤษ หงษ์วิไล ต้องเผชิญเป็นประสบการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล ชนะคู่แข่งจากพรรคไทยรักไทยอย่างถล่มทลาย ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. สมัยแรกในนามพรรคความหวังใหม่ เป็นจุดเริ่มต้นบนถนนการเมืองระดับชาติ ชัยชนะในสนามการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล นี้มีผลสัมพันธ์กับเส้นทางชีวิตอนาคตทางการเมืองของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นอย่างมาก เนื่องจากเขาเริ่มเป็นที่จับตามองของผู้ใหญ่ในวงการเมืองระดับชาติที่จะทาบทามเข้าพรรค เนื่องจากในขณะนั้นกระแสพรรคไทยรักไทยแรงมากและคู่แข่งของนายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นนายทุนใหญ่ในพื้นที่ มีเงินและเครือข่ายกว้างขวาง แต่เขาสามารถชนะคู่แข่งได้

ทำให้ผู้ใหญ่ในวงการเมืองระดับชาติเห็นว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล นั้นมีศักยภาพทางการเมืองและมือนาค จึงอยากให้เขาเข้าร่วมงานด้วยอยู่หลายพรรคการเมือง สอดคล้องกับความคิดของ นายสุนทร วัฒวัลย์ แกนนำหลักของขั้วอำนาจแห่งบ้านใหญ่ ปราจีนบุรีที่เห็นว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นนักการเมืองที่มีอนาคตไกลของจังหวัด-ปราจีนบุรี โดยเฉพาะความได้เปรียบในประเด็นฐานเสียงที่เหนียวแน่นและเครือข่าย-พันธมิตรทางการเมืองที่จงรักภักดีต่อเขาพร้อมให้การสนับสนุนในเขตอำเภอกบินทร์บุรี

แกนนำการเมืองภาคประชาชนจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 16 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการเมืองจังหวัด-ปราจีนบุรีว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและฐานเสียงของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล โดยเฉพาะในเขตอำเภอกบินทร์บุรีไม่มีใครเหนือกว่านายคงกฤษ หงษ์วิไล เงื่อนไขดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นายคงกฤษ หงษ์วิไล สามารถสถาปนาตระกูลหงษ์วิไล ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งชนชั้นนำทางการเมืองและสถาปนาเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองขั้วหลักในจังหวัดปราจีนบุรีได้อย่างรวดเร็ว

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า หลังจาก นายคงกฤษ หงษ์วิไล ได้เป็น ส.ส. สังกัดพรรคความหวังใหม่ระยะหนึ่งเขาได้มีโอกาสรู้จัก นายสุชาติ ดันเจริญ ซึ่งในเวลาต่อมาทั้งสองได้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นพันธมิตรทางการเมืองที่ นายคงกฤษ หงษ์วิไล ให้ความเคารพนับถือ เนื่องจาก นายสุชาติ ดันเจริญ มีส่วนเกี่ยวพันทางการเมือง นายคงกฤษ หงษ์วิไล อย่างในกรณี

ท่ามกลางกระแสพรรคไทยรักไทยและอำนาจเงินของกลุ่มที่ นายคงกฤษ หงษ์วิไล ต้องเผชิญเป็นประสบการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล ชนะคู่แข่งจากพรรคไทยรักไทยอย่างถล่มทลาย ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. สมัยแรกในนามพรรคความหวังใหม่ เป็นจุดเริ่มต้นบนถนนการเมืองระดับชาติ ชัยชนะในสนามการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล นี้มีผลสัมพันธ์กับเส้นทางชีวิตอนาคตทางการเมืองของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นอย่างมาก เนื่องจากเขาเริ่มเป็นที่จับตามองของผู้ใหญ่ในวงการเมืองระดับชาติที่จะทาบทามเข้าพรรค เนื่องจากในขณะนั้นกระแสพรรคไทยรักไทยแรงมากและคู่แข่งของนายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นนายทุนใหญ่ในพื้นที่ มีเงินและเครือข่ายกว้างขวาง แต่เขาสามารถชนะคู่แข่งได้

ทำให้ผู้ใหญ่ในวงการเมืองระดับชาติเห็นว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล นั้นมีศักยภาพทางการเมืองและมือนาคต จึงอยากให้เขาเข้าร่วมงานด้วยอยู่หลายพรรคการเมือง สอดคล้องกับความคิดของ นายสุนทร วัฒวลัย แกนนำหลักของขั้วอำนาจแห่งบ้านใหญ่ ปราจีนบุรีที่เห็นว่า นายคงกฤษ หงษ์วิไล เป็นนักการเมืองที่มีอนาคตไกลของจังหวัด-ปราจีนบุรี โดยเฉพาะความได้เปรียบในประเด็นฐานเสียงที่เหนียวแน่นและเครือข่าย-พันธมิตรทางการเมืองที่จะรักภักดีต่อเขาพร้อมให้การสนับสนุนในเขตอำเภอekinบุรี

แกนนำการเมืองภาคประชาชนจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 16 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการเมืองจังหวัด-ปราจีนบุรีว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและฐานเสียงของ นายคงกฤษ หงษ์วิไล โดยเฉพาะในเขตอำเภอekinบุรีไม่มีใครเหนือกว่านายคงกฤษ หงษ์วิไล เงื่อนไขดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นายคงกฤษ หงษ์วิไล สามารถสถาปนาตระกูลหงษ์วิไล ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งชนชั้นนำทางการเมืองและสถาปนาเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองขั้วหลักในจังหวัดปราจีนบุรีได้อย่างรวดเร็ว

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า หลังจาก นายคงกฤษ หงษ์วิไล ได้เป็น ส.ส. สังกัดพรรคความหวังใหม่ระยะหนึ่งเขาได้มีโอกาสรู้จัก นายสุชาติ ตันเจริญ ซึ่งในเวลาต่อมาทั้งสองได้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นพันธมิตรทางการเมืองที่ นายคงกฤษ หงษ์วิไล ให้ความเคารพนับถือ เนื่องจาก นายสุชาติ ตันเจริญ มีส่วนเกี่ยวพันทางการเมือง นายคงกฤษ หงษ์วิไล อย่างในกรณี

4. เป็นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2549

5. กรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6. ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

7. เลขานุการกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

การวิจัยเส้นทางทางการเมืองของคนในตระกูลหงษ์วีไลในฐานะตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจสามชั่วภายในจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากการมีแกนนำหลัก คือ นายคงกฤษ หงษ์วีไล การวิจัยของผู้วิจัย พบว่า นายคงกฤษ หงษ์วีไล ได้สนับสนุนน้องชาย คือ นายมานิต หงษ์วีไล ส.อบจ. เขต 7 อำเภอกบินทร์บุรี เข้าสู่สนามการเมืองและมีเครือข่าย คือ นายวัชรินทร์ หงษ์วีไล อดีต สจ. ที่เป็นแกนนำหลักคนสำคัญอีกของตระกูลหงษ์วีไล “การที่น้องชายเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสามารถช่วยเราได้เยอะ เพราะเราจะเป็นที่รู้จักของประชาชนในเขตอำเภอกบินทร์บุรีมากขึ้น เราจะมี ความใกล้ชิดต่อประชาชนมากขึ้น สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่าย ทำให้ประชาชนรู้จักและเลือกเรา”

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองตระกูลหงษ์วีไล

การวิจัยเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลหงษ์วีไลของผู้วิจัย พบว่ามีหลายกลุ่มและมีส่วนสำคัญในการสร้างและสถาปนาชั่วอำนาจของตระกูลหงษ์วีไลจนสามารถก้าวขึ้นมาเป็นตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี โดยการวิจัย พบว่า กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มครู เป็นเครือข่ายฐานคะแนนเสียงสำคัญที่เกิดของตระกูลหงษ์วีไล เนื่องจากพ่อและแม่ของ นายคงกฤษ หงษ์วีไล เป็นครูที่กลุ่มเพื่อครูให้ความเคารพนับถือในคุณความดีเป็นฐานคะแนนสำคัญที่หนุนช่วยตระกูลหงษ์วีไลและทั้งนี้ยังโยงไปถึงกลุ่มเครือข่ายลูกศิษย์อีกด้วย

2. กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เกิดขึ้นหลังจาก นายคงกฤษ หงษ์วีไล เข้าไปมีบทบาททางการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัด-ปราจีนบุรีในฐานะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งผู้บริหาร

สามารถมีอำนาจจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระจายให้กลุ่ม-
เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่ รวมทั้งให้สนับสนุนกลุ่มเครือข่ายพันธมิตร
ทางการเมืองเข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบต.

3. กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกลุ่มนี้เป็น
กลุ่มการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น คือ
ความเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองระหว่างตระกูลหงษ์วีไลกับกลุ่มกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ก่อรูปขึ้นได้ด้วยการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมือง เช่น
สนับสนุนโครงการพัฒนาในพื้นที่ผ่านองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ตนเองเป็นผู้บริหาร
รวมทั้งสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรลงเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4. กลุ่มเครือข่ายโรงงานในเขตอำเภอekinบุรี เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง
กลุ่มนี้เกิดขึ้นหลังการขยายตัวของโรงงานในเขตอำเภอekinบุรีมากขึ้นจนกลายเป็น
อำเภอที่มีโรงงานมากที่สุดในจังหวัดปราจีนบุรี มีนักลงทุนและกลุ่มนายทุนเข้ามา
สร้างโรงงาน เงื่อนไขดังกล่าวทำให้กลุ่มนายทุนจึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับ
กลุ่มนักการเมืองในพื้นที่อย่างปฏิเสธไม่ได้ โดยเฉพาะนักการเมืองในตระกูลหงษ์วีไล
ซึ่งเป็นตระกูลหลักที่มีฐานทางการเมืองในเขตอำเภอekinบุรี

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกลุ่มโรงงานจึงเป็นกลุ่มใหม่ที่มีแนวโน้มจะเป็น
เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่มีความสำคัญในระยะยาว โดยเฉพาะในความพร้อม
ในด้านทรัพยากรทางการเมือง เช่น งบประมาณ และฐานคะแนนเสียงที่มาจากพนักงาน-
โรงงานที่ย้ายเข้ามาทำงานและพักอาศัยในเขตอำเภอekinบุรี

5. นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในเวทีการเมืองระดับ-
ชาติที่นายคงกฤษ ห่วงวีไล ต้องรักษาความเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเอาไว้
มากที่สุดเนื่องจากนายสุชาติ ตันเจริญ เป็นนักการเมืองที่ทรงอิทธิพลมากคนหนึ่ง
ในระบบการเมืองไทยในปัจจุบัน

แม้ว่าภาพลักษณ์ของนายสุชาติ ตันเจริญ จะไม่คือนักในสายตาประชาชน
โดยทั่วไป แต่ในวงการเมืองไทยเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางว่านายสุชาติ ตันเจริญ
เป็นผู้มากล้นด้วยบารมีทางการเมืองเป็นแกนนำกลุ่มบ้านริมน้ำ ที่มีสมาชิกเป็นกลุ่ม ส.ส.
กลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งของประเทศ มีฐานทรัพยากรทางการเมืองในการหล่อเลี้ยงสมาชิก

กลุ่มและมีเครือข่ายที่กว้างขวางในวงการเมืองและวงการธุรกิจ รวมทั้งบทบาทตัวแปรทางการเมืองที่กลุ่มบ้านริมน้ำเลือกเดินเกม จึงทำให้กลุ่มบ้านริมน้ำมีโอกาสในการเข้าร่วมรัฐบาลสูง

6. กลุ่มเพื่อนเนวิน เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกลุ่มนี้ของ นายคงกฤษ หษ์วีไลเป็นกลุ่มเพื่อน ส.ส. มีสายสัมพันธ์ตั้งแต่สมัยที่เขาสังกัดพรรคไทยรักไทย โดยที่เพื่อน ส.ส. กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดนายเนวิน ชิดชอบ ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายสุชาติ ตันเจริญ เนื่องจากทั้งสองเคยสังกัดกลุ่ม 16 ด้วยกัน แม้สายสัมพันธ์ในฐานะเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองระหว่างกลุ่มเพื่อนเนวินกับนายคงกฤษ หษ์วีไลจะไม่แนบแน่นเมื่อเปรียบเทียบกับนายสุชาติ ตันเจริญ แต่ก็ต้องรักษาความสัมพันธ์นี้ไว้ในฐานะเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเพื่อหวังผลในระยะยาว

กระบวนการต่อสู้ทางการเมือง: ภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วอำนาจจังหวัดปราจีนบุรี

การวิจัยกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง (ตระกูลชนชั้นนำ) ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ตระกูลวิลาวัณย์ ตระกูลกุ่มมะกาญจนะ และตระกูลหษ์วีไล พบว่า ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ในภาคตะวันออกที่มีลักษณะและรูปแบบต่างกันไปในแต่ละจังหวัดของภาคตะวันออก มีผลสัมพันธ์ต่อมีกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่แตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้การวิจัย พบว่า กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสำคัญ คือ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจการเมืองภายในจังหวัด ถ้าจังหวัดใดมีทรัพยากรทางเศรษฐกิจการเมืองมากเพียงพอ ในการจัดสรร แจกจ่าย ให้แก่กลุ่มชนชั้นนำและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง กระบวนการต่อสู้ทางการเมือง เป็นการประนีประนอมต่อรองกันอย่างลงตัว และพร้อมจะร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองในจังหวัด เรียกว่า “ระบบฮั้วการเมืองในจังหวัดภายใต้กลุ่มเครือข่ายพันธมิตรชนชั้นนำระดับจังหวัด”

แต่ถ้าทรัพยากรทางเศรษฐกิจการเมืองภายในจังหวัดมีไม่เพียงพอในการแจกจ่าย ให้กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตร กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดจะมีความเข้มข้น รุนแรง เพื่อที่กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจะได้มีโอกาสเข้าไปจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ

การเมืองภายในจังหวัดแต่เพียงกลุ่มเดียวและพร้อมที่จะกีดกันกลุ่มชั่วอำนาจอื่น (ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองกลุ่มอื่น) ไม่ให้มีอำนาจแต่กำลังการต่อรองและพร้อมที่จะรุกรานเพื่อผูกขาดอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัด

อย่างกรณีการเลือกตั้ง สว. และ ส.ส. ภายในจังหวัดถ้าไม่สามารถต่อรองประนีประนอม กันได้ระหว่างกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่ต่าง ๆ จะทำให้กระบวนการแข่งขันทางการเมืองของการเลือกตั้ง สว. และ ส.ส. มีความเข้มข้น รุนแรง เนื่องจากกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจะส่งคนในกลุ่ม เช่น พี่น้อง เครือญาติ หรือ เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในกลุ่มของตนเองเข้าต่อสู้เพื่อแย่งชิงตำแหน่งการเมืองระดับชาติภายในจังหวัด และด้านหนึ่งเป็นการขยายพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง

แม้กระทั่งกรณีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) เช่น อบจ. เทศบาล และ อบต. ซึ่งเป็นองค์กรกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สำคัญในปัจจุบันของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองก็มีลักษณะไม่แตกต่างกันกับการเมืองระดับชาติที่กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจะพยายามเข้าไปมีอิทธิพลในองค์กรปกครองท้องถิ่นโดยการส่ง พี่น้อง เครือญาติ และเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในกลุ่มของตนเองเข้าไปมีอำนาจเพื่อทำหน้าที่กระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองให้แก่กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองและเสถียรภาพของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองต่อไป กรณีจังหวัดปราจีนบุรีการวิจัย พบว่า ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วอำนาจ (ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง) สำหรับประเด็นกระบวนการต่อสู้ทางการเมือง พบว่า มีการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง แต่กระบวนการต่อสู้ไม่เข้มข้นถึงขั้นรุนแรง ถ้าเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีลักษณะ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในลักษณะเดียวอย่างกรณีจังหวัดระยอง

สำหรับกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีของกลุ่มตระกูลชนชั้นนำท้องถิ่นและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ที่ไม่เข้มข้น รุนแรงเนื่องจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจการเมืองภายในจังหวัดยังคงมีเพียงพอสำหรับการจัดสรรผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองแก่กลุ่มตระกูลชนชั้นนำท้องถิ่นและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ทั้งนี้การวิจัย ยังพบว่า ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีมีฐานการสะสมทุนทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เจื่อนไขดังกล่าวจึงทำให้การปะทะและการแข่งขันกันในเวทีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง ทำให้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีมีลักษณะการต่อรอง ประนีประนอม แบ่งปันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองกัน ลงตัวระหว่างกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองทั้งสามตระกูลและในบางกรณีก็ร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมือง แต่อาจจะมีการต่อสู้แข่งขันกันบ้างในเวทีการเมืองท้องถิ่นที่แต่ละตระกูลจำเป็นต้องสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรของตน เพื่อเป็นการกระจายผลประโยชน์ทางการเมือง (ตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่น) โดยกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจะอยู่เบื้องหลัง สะท้อนจากให้สัมภาษณ์ของแกนนำ นายสุนทร วัฒวัลย์ และนายกฤษฎ หงษ์วิไล (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า การต่อสู้ในจังหวัดจะไม่มี เพราะเราจะมีแบ่งเขตกันอย่างชัดเจน เราสามารถพูดคุยกันได้ การไม่ทำอะไรข้ามหน้าข้ามตา กัน มันก็จะไม่เกิดปัญหา การเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีจึงไม่มีการแข่งขันกัน ถ้าจะมีการแข่งขันกันก็อาจจะเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นแต่จะเป็นการแข่งขันที่ไม่รุนแรงเหมือนที่ระยอง

เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี ที่ไม่เข้มข้น รุนแรงเนื่องจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจการเมืองนั้นมีการจัดสรรอย่างลงตัว อย่างกรณีการแบ่งเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี

การวิจัย พบว่า มีการแบ่งพื้นที่กันอย่างลงในกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองในจังหวัด เช่น ในเขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วยเขตพื้นที่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง เป็นเขตอิทธิพลทางการเมืองของตระกูลวัฒวัลย์ เขตเลือกตั้งที่ 2

ประกอบด้วยเขตพื้นที่อำเภอภินทรบุรี อำเภอนาดี 3 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลแก่งหิน-เพิง ตำบลทุ่งโพธิ์ และตำบลบุพราหมณ์ เป็นเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของตระกูล-หงษ์วิไล และเขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วยเขตพื้นที่อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ ในเขตอำเภอนาดี 3 ตำบลประกอบด้วย ตำบลนาดี ตำบลสะพานหิน และตำบลสัมปพันดา เป็นเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของตระกูลภุมมะกาญจนะ

แม้ว่าฐานการแบ่งพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของแต่ละตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีจะแบ่งบนฐานการแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และในปัจจุบันตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้แบ่งเขตการเลือกตั้งในจังหวัดปราจีนบุรี 1 เลือกตั้งมี ส.ส. 3 คน แต่สำหรับฐานอำนาจของแต่ละตระกูล-ชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองยังมีฐานคะแนนเสียงและกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่ที่ผู้วิจัยนำเสนอ โดยกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองจะพยายามสร้างฐานคะแนนเสียงและสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งในเวทีองค์กรปกครองท้องถิ่น พร้อม ๆ กับการอาศัยการกระจายทุนทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สร้างวัด สร้างศาลา อาคารเอนกประสงค์ ในชุมชน เป็นต้น สร้างกลไกอุปถัมภ์ระหว่างตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่อย่างเหนียวแน่น เพื่อรักษาฐานอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองของแต่ละตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองเมื่อมีการแบ่งพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองกันอย่างชัดเจนในกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองจึงเป็นเงื่อนไขในการลดความขัดแย้งระหว่างตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมืองได้ระดับหนึ่ง

การวิจัย พบว่า กรณีการแข่งขันพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองเป็นฉนวนเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่รุนแรง เข้มข้น ของตระกูลชนชั้นผู้มีความอำนาจทางการเมือง ในกรณีที่ผู้มีความอำนาจ (ตระกูลชนชั้นนำ) ต้องการขยายพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองโดยเข้าไปแย่งชิงหรือขยายไปทับซ้อนกับเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของอีกตระกูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของอีกตระกูล หรือให้การหนุนหลังเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตนเองแข่งขันกับเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเจ้าของพื้นที่ที่เป็นชนชั้นนำทางการเมือง

การแบ่งชิงพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองจากการวิจัย พบว่า เป็นฉนวนเหตุสำคัญของความขัดแย้งระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองและนำไปสู่กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองอย่างเข้มข้นภายใต้โครงสร้างอำนาจของจังหวัดที่มีเงื่อนไขตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ เช่น กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองในจังหวัดระยอง

กระบวนการต่อสู้ทางการเมือง ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี

แบ่งเขตลงตัว: ร่วมมือเป็นพันธมิตร จากการวิจัยภูมิหลังการก่อรูปขึ้นของตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีของผู้วิจัย พบว่า แต่ละชั่วอำนาจนั้นมีการสถาปนาอำนาจมายาวนานจนมีฐานะเป็นตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง มีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และมีการแบ่งพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองกันอย่างชัดเจนตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอแล้วในข้างต้น ในการเลือกตั้งโดยเฉพาะในเวทีการเมืองระดับชาติจะมีแบ่งพื้นที่ทางการเมืองกันชัดเจนจะไม่ล้ำเส้นทางการเมือง มีความเป็นนักเลงการเมือง

อย่างกรณีการเลือกตั้ง ส.ส. ในปี พ.ศ. 2548 เป็นกรณีสะท้อนให้เขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของตระกูลชนชั้นทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีการแบ่งกันได้อย่างชัดเจน และการเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนี้ยังฉายภาพให้เห็นสภาพการร่วมมือเป็นพันธมิตรภายใต้ร่มเงาพรรคไทยรักไทย โดยที่กลุ่มตระกูลชนชั้นนำในจังหวัดปราจีนบุรีได้อาศัยกระแสพรรคไทยรักไทยเข้าสังกัดพรรคเดียวกันทั้ง 3 ชั่วอำนาจโดยอาศัยการแบ่งพื้นที่ตระกูลเขต 1 ที่นั่งในตำแหน่ง ส.ส. โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2548 ในประเทศไทย มีขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

โดยพรรคไทยรักไทยของนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ที่รวมพรรคต่าง ๆ เช่น พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคเสรีธรรมพรรคเอกภาพ เข้ากับไทยรักไทยก่อนหน้านี้ได้เบอร์ 9 ใช้สโลแกนหาเสียงว่า “4 ปีสร้าง 4 ปีซ่อม” ชนะการเลือกตั้งอย่างท่วมท้น ได้ 377 ที่นั่ง จากจำนวนทั้งหมด 500 ที่นั่ง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การเลือกตั้ง ส.ส. ในจังหวัดปราจีนบุรี ปี พ.ศ. 2548 แม้ว่าในสนามการแข่งขันเลือกตั้ง พรรคการเมืองคู่แข่งสำคัญของพรรคไทยรักไทยในขณะนั้น คือ พรรคประชาธิปัตย์ จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งลงมาแข่งขันกับกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดที่สังกัด พรรคไทยรักไทยและการร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองโดยใช้ยุทธศาสตร์ แบ่งเขตพื้นที่ยึดทั้งจังหวัด ปราจีนบุรีภายใต้ 3 ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง

แกนนำการเมืองภาคประชาชน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 17 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้พรรคประชาธิปัตย์จะส่ง นายพิษณุ อุดมทรัพย์ นายปกรณ์ คีณคงดี หัวหน้าสาขาพรรคประชาธิปัตย์ และมีกลุ่มทหาร เพื่อชิงคะแนนและหวังชนะคู่แข่งจาก ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีที่ร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมือง ภายใต้ร่มเงาของพรรคไทยรักไทย อีกด้านเป็นการประกาศยึดพื้นที่การเมืองกลับของ ตระกูลสมใจ เพื่อทวงคืนศักดิ์ศรีในฐานะตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองที่ผูกขาดอำนาจมา อย่างยาวนานในจังหวัดปราจีนบุรี จนประชาชนแต่งคำขวัญให้และเป็นการสะท้อนถึง กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีในอดีต “บุญส่ง (สมใจ) คู่บ้าน สมาน (ภุมมะกาญจนะ) คู่เมือง สุนทร (วิลาวัลย์) ลือเลื่อง ส.ส. เมืองปราจีนบุรี”

หัวหน้าคณะอำเภอกบินทร์บุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า แต่ละหลังตระกูลสมใจต้องเสียตำแหน่งชนชั้นนำทางการเมืองให้กับตระกูล- หงษ์วิไล เนื่องจากไม่สามารถรักษาสถานะชนชั้นนำภายในจังหวัดปราจีนบุรี อันเกิดจาก ข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการเมืองในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และข้อจำกัดในการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองจึงไม่สามารถรักษาสถานะอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดได้จึงถูกลด บทบาททางการเมืองระดับชาติไปเหลือไว้เฉพาะพื้นที่การเมืองท้องถิ่น

ในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ตระกูลสมใจ หวังที่จะกลับคืนสนามการเมืองระดับ ชาติโดยส่งลูกสาวของนายบุญส่ง สมใจ คือ นางเขมา สมใจ ลงสมัครรับเลือกตั้งในนาม พรรคมหาชน คะแนนเสียงจากกลุ่มผู้อาวุโสที่รักและชื่นชอบนายบุญส่ง สมใจ เป็นฐาน หลักและร่วมเครือข่ายในท้องถิ่นที่ตระกูลสมใจยังพอมืออยู่บ้าง

นักข่าวท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า แต่่ว่าความเป็นจริงการต่อสู้ในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ตระกูลสมใจกำลังเผชิญศึกที่ใหญ่หลวง เนื่องจากการเลือกตั้งนี้เป็นการเลือกตั้งที่กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองได้จับมือเป็นพันธมิตรทางการเมือง มีการระดมเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และทรัพยากรทางการเมืองเต็มอัตราศึกษา เพื่อสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี บนฐานคะแนนเสียงและแบ่งพื้นที่กันอย่างชัดเจน แต่ละตระกูลพร้อม ๆ กันการมีนายวัฒนา เมืองสุข ช่วยเหลือด้านทรัพยากรทางการเมืองหนุนหลัง เนื่องจาก นายวัฒนา เมืองสุข ลงสมัครในระบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย และหวังที่จะให้ทั้งสามตระกูลสนับสนุนจากคะแนนเสียงของสามตระกูลแก่ตนเองด้วย จากกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2548 ที่กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองได้จับมือเป็นพันธมิตรทางการเมือง จากความร่วมมือในด้านเครือข่าย-พันธมิตรทางการเมืองของแต่ละชั่วอำนาจ ทรัพยากรทางการเมือง และอาศัยโอกาสของกระแสพรรคไทยรักไทยที่เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในขณะนั้น ทำให้ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองชนะการเลือกตั้งสามารถยึดกุมอำนาจทางการเมืองได้จังหวัดปราจีนบุรีได้ทั้ง 3 เขตเลือกตั้งตามยุทธศาสตร์ทางการเมืองที่วางไว้ และเป็นการสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของชั่วอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีและตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบสามชั่วจนถึงปัจจุบัน ผลการเลือกตั้งวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังนี้

เขต 1 นางกนกวรรณ วัฒวัลย์ (ศรีจันทร์งาม) 49,041 คะแนน

เขต 2 นายคงกฤษ หงษ์วิไล 49,737 คะแนน

เขต 3 นายชยุต ภูมิระกาญจนะ 39,432 คะแนน

ผลการเลือกตั้งทำให้ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีสามารถเข้าไปมีบทบาทและตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติได้ทั้ง 3 ตระกูล ภายใต้การแบ่งพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของแต่ละตระกูล และการร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองโดยมี นายสุนทร วัฒวัลย์ แกนนำหลักของตระกูลวัฒวัลย์ เป็นเสาหลัก

ในการประสานพันธมิตรทางการเมืองครั้งนี้ เนื่องจากนายสุนทร วิลาวัลย์ เป็นผู้มืบทบาท
 บารมีทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีมาอย่างยาวนาน เป็นที่เคารพนับถือและอย่าง
 กว้างขวางของประชาชนโดยทั่วไป และ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองทั้งใน
 การเมืองระดับชาติและการเมืองในระดับท้องถิ่น การเข้ามาเป็นผู้ประสานพันธมิตร
 ของกลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งนี้จึงได้รับการยอมรับทั้งจาก
 ตระกูลหงษ์วิไลและตระกูลภุมมะกาญจนะ เพราะทุกคนต่างเกรงใจและรับรู้บารมี
 ของนายสุนทร วิลาวัลย์ เป็นอย่างดี นักข่าวท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์-
 ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า สำหรับชื่อ โกทร (นายสุนทร วิลาวัลย์)
 นักเลงเรียกพี่ ยิ่งน้อยไป คนคนนี้ นักเลง เรียกพ่อ ผลประโยชน์ลงตัว ความขัดแย้ง
 ก็ไม่เกิดขึ้น

การเลือกตั้ง ส.ส. วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 การวิจัยกระบวนการต่อสู้ทาง
 การเมืองในสนามการเลือกตั้งภายใต้อิทธิพลของข้าอำนาจท้องถิ่นและโครงสร้างอำนาจ
 ท้องถิ่นในจังหวัดปราจีนบุรี 3 ข้าอำนาจ แม้ว่าในสนามการเมืองระดับชาติจะมีปัญหา
 ความปั่นป่วน หลังจากสาธรัฐธรรมนูญมีมติให้ยุบพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำของ
 พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร และยึดถือถึงปัจจุบัน หลังจากสาธรัฐธรรมนูญได้มีมติ
 ยุบพรรคไทยรักไทย เกิดจากวิกฤตการณ์การเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2548-2549
 มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ภายใต้การนำของรัฐบาล-
 พรรคไทยรักไทยและมีพระกฤษฎีกาให้มีกำหนดการ การเลือกตั้ง วันที่ 2 เมษายน
 พ.ศ. 2549 แต่ปรากฏว่า พรรคการเมืองหลักร่วมคัดค้านการเลือกตั้ง เช่น พรรคประชา-
 ธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคมหาชน เป็นต้น

โดยอ้างเหตุผลว่า นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ยุบสภา
 โดยไม่ชอบธรรม เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นของรัฐบาลในขณะนั้นเป็นปัญหา
 ความไม่ชอบธรรม จริยธรรมทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีไม่ใช่ความผิดของสภา
 เมื่อพรรคการเมืองฝ่ายค้านในขณะนั้นมติดัดค้านไม่เข้าร่วมการเลือกตั้ง แต่ปรากฏว่า
 การเลือกตั้งในดำเนินไปได้เนื่องจากมีพรรคการเมืองพรรคอื่น ๆ ซึ่งเป็นพรรคขนาดเล็ก
 เป็นส่วนใหญ่และที่ไม่เคยมีบทบาททางการเมืองมาก่อนส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งลงแข่งกับ
 พรรคไทยรักไทย จากปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในระบบการเมืองไทยทำให้นายสุเทพ

เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ร้องเรียนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ว่า พรรคไทยรักไทยได้จ้างพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อหนีเกณฑ์ 20 เปอร์เซ็นต์

นอกจากนี้ยังได้ปลอมแปลงเอกสารฐานข้อมูลสมาชิกพรรค พรรคไทยรักไทย ร้องเรียนกลับว่าถูกพรรคประชาธิปัตย์จ้างพรรคเล็กไ้ร้ายพรรคตน กกต. มีความเห็นว่า ทั้ง 5 พรรค กระทำความผิดตามมาตรา 66 ของ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 และได้ส่งสำนวนต่ออัยการสูงสุดเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 พรรค

หลังเหตุการณ์รัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ส่งผลให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดเก่าถูกยกเลิกไปด้วยกัน และได้ตั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่มีจำนวน 9 คน ขณะเดียวกันได้ออกประกาศ คปค. ฉบับที่ 27 กำหนดให้ พ.ร.บ. พรรคการเมืองยังคงบังคับใช้ต่อไป และกรณีที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคนาน 5 ปี นับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า มีคำวินิจฉัยกรณีอัยการสูงสุดมีคำร้องให้ยุบพรรคไทยรักไทย พรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทย โดยมีคำสั่งให้ยุบพรรคทั้งสามพรรค รวมทั้งเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งต่อกรรมการบริหารพรรค เป็นจำนวน 111 คน 19 คน และ 3 คน ตามลำดับ มีกำหนด 5 ปี หลังเหตุการณ์รัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นำไปสู่กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 หลังจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้ผ่านการลงประชามติ และประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

สนามการเมืองจังหวัดปราจีนบุรีในการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ยังสะท้อนอิทธิพลทางการเมืองของ 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายใต้โครงสร้าง

อำนาจท้องถิ่นภายในจังหวัดได้อย่างชัดเจน แม้ว่าการเลือกตั้งในครั้งนี้ทั้ง 3 ตระกูล
หัวอำนาจทางการเมืองจะย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นหลังพรรคไทยรักไทยถูกยุบ
พรรค แต่ทว่าผลการวิจัย พบว่า การย้ายพรรคการเมืองของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทาง
การเมืองนั้นไม่ได้ทำให้ อิทธิพลการเมืองทางการเมืองหัวอำนาจท้องถิ่นลดน้อยลง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า
เนื่องจากกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองที่ลงสมัครในสนามการเลือกตั้ง สามารถ
กุมฐานคะแนนเสียง มีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และมีทรัพยากรทางการเมือง
ที่พร้อมจะแจกจ่ายแก่ประชาชนในเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมือง อดีตผู้สมัคร ส.ส.
(การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยหลัก
ในการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในส่วนของพรรค-
การเมืองที่ตนเองสังกัดจึงกลายเป็นปัจจัยรองแต่การย้ายพรรคการเมืองของกลุ่มตระกูล-
ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองมีผลในเชิงบวกกับตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองอยู่
2 ประการ

1. อาศัยกระแสพรรคการเมืองนโยบายพรรคการเมืองในการหาเสียง เช่น กรณี
พรรคไทยรักไทยก่อนถูกยุบพรรคซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า มีกระแสที่ดีมาก
ทั้งในแง่อำนาจเงินและนโยบายของพรรคไทยรักไทย เป็นผลให้กลุ่ม ส.ส. ย้ายพรรคไป
สังกัดพรรคไทยรักไทยกันอย่างกว้างขวาง

2. การต่อรองผลประโยชน์ทรัพยากรทางการเมืองระหว่างกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจ
ทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ตนเองย้ายไปสังกัด การวิจัย พบว่า จะมีการสนับสนุน-
เงินแก่กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองตั้งแต่ 5-100 ล้านบาท ขึ้นอยู่กับแนวโน้มในการชนะ
การเลือกตั้งได้มากน้อยแค่ไหนในสนามการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัด

การวิจัย พบว่า ในสนามการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี
กลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของจังหวัด-
ปราจีนบุรีทั้ง 3 หัวอำนาจ ได้มีการย้ายพรรคการเมือง ดังนี้

1. ตระกูลวิลาวัลย์ ย้ายไปสังกัดพรรคประชาธิปัตย์
2. ตระกูลกุ่มมะกาญจนะ ย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชาชน
3. ตระกูลหงษ์วิไล ย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชาชน

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวนประชากรผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวม 334,127 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 453,819 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง รวม 698 หน่วย เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมการจัดกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี (ส.ส.) ที่จะ มี ส.ส. ได้ถึง 3 คน 1 เขตการเลือกตั้งตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า อย่างไรก็ตามการศึกษาถึงกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองในการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้ พบว่า 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี ยังเป็นกลุ่มชั่วอำนาจทางการเมืองที่มีบทบาทสูงสุดในการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 แม้ว่าจะสังกัดพรรคการเมืองคนละพรรคการเมือง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ภูมิหลังกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำทั้ง 3 ตระกูล ตั้งแต่การเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2548 กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง 3 ตระกูล ได้จับมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองภายใต้ร่มเงาพรรคไทยรักไทยและสามารถกวาดที่นั่งผู้แทนเมืองปราจีนบุรียกทั้งจังหวัดมาตลอด ในลักษณะการผูกขาดอำนาจการเมืองภายในจังหวัดสมบูรณ์ โดยการร่วมมือกันในลักษณะพันธมิตรทางการเมืองและมีการแบ่งพื้นที่กันอย่างลงตัวของ อดีต ส.ส. จากตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี อันประกอบไปด้วย

1. นายชยุต ภูมิมะกาญจนะ
2. นายคงกฤษ หงษ์วิไล
3. นายสุนทร วิลาวลัย

3 ตระกูลยอดขุนพล: การเมืองปราจีนบุรีฯ

สำหรับการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้ วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2250 ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลือกตั้งจากที่ผ่านมามาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นระบบเขตเดียวเบอร์เดียว แต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้เปลี่ยนเป็นระบบรวมเขตเรียงเบอร์ จากเงื่อนไขของ

รัฐธรรมนูญ มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในจังหวัดปราจีนบุรีว่า จะนำไปสู่การต่อสู้ที่เข้มข้นของตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองทางการเมือง 3 ตระกูล การเคลื่อนไหวเวทีผู้เตรียมสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี (ส.ส.) จากการวิจัย พบว่า เป็นศึกการเลือกตั้งหรือมีกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองที่น่าสนใจมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การเมืองอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองได้สร้างสีสันแก่ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากในอดีตพื้นที่ ล้วนถูกยึดครองโดยตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองเพียง 3 ตระกูลภายใต้ร่มเงา พรรคไทยรักไทยทั้งหมดก่อนหน้านี้ที่รัฐธรรมนูญยังไม่ถูกฉีก ใน 3 เขตเลือกตั้งเดิม (เขตที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง เขตที่ 2 อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี บางส่วน พื้นที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลแก่งดินสอ ตำบลทุ่งโพธิ์ เขตที่ 3 พื้นที่ อำเภอนาดี บางส่วน ในตำบลสะพานหิน ตำบลลำพันตา ตำบลนาดี อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมหาโพธิ์)

แต่ทว่าจากเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ทำให้ทั้ง 3 ตระกูลต้องเผชิญหน้าในสนามการเลือกตั้ง ส.ส. อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งแตกต่างจากเงื่อนไขการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่เปิดช่องให้แต่ละตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองทั้ง 3 ตระกูลสามารถจัดสรรพื้นที่ตามเขตอิทธิพลทางการเมืองและฐานะคะแนนเสียง

รวมทั้งกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตน เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ความขัดแย้งในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองจึงไม่เข้มข้นและรุนแรงเพราะทั้ง 3 ตระกูลได้มีการแบ่งพื้นที่กันอย่างชัดเจน อดีตผู้สมัคร ส.ส. (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การที่ 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี ได้แยกย้ายออกจากพรรคไทยรักไทยหลังการยุบพรรค กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีนำไปสู่การก่อรูปขึ้นของการต่อสู้กันระหว่าง 2 พรรคการเมืองภายใต้อิทธิพลของ 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง กล่าวคือ หลังจากพรรคไทยรักไทยถูกยุบ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ และนายคงกฤษ หษ์วีไล ย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชาชน ภายใต้การนำนายสมัคร สุนทรเวช และเป็นพรรคการเมืองหุ่นเชิดของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งแกนนำพรรคไทยรักไทยในอดีต ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล,

21 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เราจะเห็นได้ว่า 2 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง คือ ตระกูลภุมมะกาญจนะ และตระกูลหงษ์วีไล ได้จับมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองภายใต้ร่มเงาของพรรคพลังประชาชน ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายชยุต ภุมมะกาญจนะ และนายคงกฤษ ห่วงหิรัญ ได้ร่วมมือกัน สนับสนุน นายสุทธิชัย จรุงพิรวงศ์ ลูกชายของ ส.อบจ. ผู้กว้างขวาง อำเภอศรีมหาโพธิเป็นพันธมิตรทางการเมือง

ในขณะที่ตระกูลวิลาวัลย์ ทั้งนายสุนทร วิลาวัลย์และนางกนกวรรณ วิลาวัลย์ ย้ายไปสังกัดพรรคพรรคมหาชนธิปไตย ภายใต้การนำของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ เจ้าของกิจการในธุรกิจ TPI ที่มีฐานกำลังเงินมหาศาลที่สามารถนำมาใช้เป็นทรัพยากรทางการเมืองทั้งสามารถเปิดเผยและไม่สามารถเปิดเผยได้

การที่นายสุนทร วิลาวัลย์ และเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ตัดสินใจย้ายมาสังกัดพรรคมหาชนธิปไตย การวิจัย พบว่า เกิดขึ้นจากการต่อรองกันในเรื่องทรัพยากรและตำแหน่งในพรรคมหาชนธิปไตยอย่างลงตัวระหว่าง นายสุนทร วิลาวัลย์ และนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ โดยที่พรรคมหาชนธิปไตยต้องการกวาดที่นั่ง 3 ส.ส. ในจังหวัดปราจีนบุรีและบัญชีเลือกตั้งในเขตภาคตะวันออกโดยอาศัยบารมีของนายสุนทร วิลาวัลย์ ในฐานะผู้กว้างขวางในจังหวัดปราจีนบุรี

พรรคมหาชนธิปไตยจึงทุ่มทรัพยากรด้านการเงินให้ตระกูลวิลาวัลย์เต็มอัตราศึกจนเป็นที่พอใจของนายสุนทร วิลาวัลย์ รวมทั้งตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคมหาชนธิปไตยให้แก่ นายสุนทร วิลาวัลย์ อีก 1 ตำแหน่ง เป็นข้อแลกเปลี่ยนในการเข้าสังกัดพรรคมหาชนธิปไตยทั้งนี้

นอกจากนี้การวิจัย ยังพบว่า นายสมศักดิ์ เทพสุทิน ยังขันอาสาเป็นหัวเรือใหญ่ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนายสุนทร วิลาวัลย์ และนายสมศักดิ์ เทพสุทิน นั้นมีความแนบแน่นพอสมควร และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่นายสุนทร วิลาวัลย์ เลือกที่จะสังกัดพรรคมหาชนธิปไตย

แม้ว่าทั้ง 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดปราจีนบุรีจะมีการเข้าสังกัด 2 การเมือง การวิจัย พบว่า ทั้ง 2 พรรค คือ พรรคพลังประชาชน (ตระกูลภุมมะกาญจนะ และตระกูลหงษ์วีไล) และพรรคมหาชนธิปไตย (ตระกูลวิลาวัลย์) ถือเป็นพรรคคู่แข่ง

ที่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งครั้งสูงมาก ส่วนผู้สมัครจากอีก 5 พรรคการเมืองที่เหลือไม่ว่าจะเป็น พรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชากรไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคไทยรักไทย ดูเหมือนจะเป็นได้เพียงไม้ประดับเท่านั้น กลุ่มผู้สนใจการเมือง สภาการเมืองปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การเมืองในปราจีนบุรีปัจจุบันต้องดู 3 ตระกูล จะเอากันยังไง นอกนั้น ไม้ประดับการเมือง เท่านั้น ไร้สาระ ลงไปรับเงินพรรค บางพรรคก็โง่แสนโง่ ไม่รู้อะไรเลย ยอมให้พวกนี้ หรอก โอกาสชนะไม่มีหรอก เด็ก ป. 4 ยังรู้เลยบางคนก็อาศัยการลงสมัคร ส.ส. โฆษณา ชื่อเอาไว้ลง สจ. อบต.

วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 นับเป็นวันสำคัญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ด้วยเป็นวันแรกของการรับสมัครที่จังหวัดปราจีนบุรี นางพรรณี แก่นสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี (ในขณะนั้น) ได้ให้เกียรติไปเป็นสักขีพยานในการดำเนินการของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยมี นายวิจิต แก้วเกิดเคน ประธาน กกต. จังหวัด นายพลากร ศรีสุธรรม ผอ.กกต. จังหวัด พร้อมด้วย นายสุขสันต์ วนะภูติ ประธาน กกต. เขต นายพิพิธ ภาระบุญ ผอ.กกต. เขต และคณะกรรมการดำเนินการรับสมัคร มาปฏิบัติงาน ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี

นับแต่เวลา 06.00 น. โดยมีพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ทยอยเดินทางมายังสถานที่สมัคร ตามลำดับดังนี้ พรรคประชากรไทย โดยการนำของ พลตรีปริญญา เชาว์เจริญ มาสมัครเป็นพรรคแรกในเวลา 07.10 น. ตามด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคมหาชนไทย และพรรคพลังประชาชนภายหลังการดำเนินการรับสมัครมาถึงเวลา 08.30 น.

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดย นายสุขสันต์ วนะภูติ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต ได้ประกาศให้ผู้สมัครที่เดินทางมาสมัคร ก่อนเวลา 08.30 น. เป็นการเดินทางมาสมัครพร้อมกันในเวลาที่กำหนด แต่ขอตรวจสอบ หลักฐานการสมัครของแต่ละพรรคเพื่อความชัดเจนในการดำเนินการจับฉลากหมายเลข

ซึ่งปรากฏว่า พรรคประชากรไทย ยังส่งหลักฐานไม่ครบ จึงมีพรรคการเมืองที่จะดำเนินการจับฉลากพร้อมกัน 3 พรรค คือ ประชาธิปัตย์ มัชฌิมาธิปไตย และพรรคพลังประชาชน และมีผลการจับฉลากหมายเลขของการสมัครในครั้งนี้ ดังนี้

1. พรรคประชาธิปัตย์ จับฉลากได้เลข 1 ได้หมายเลขผู้สมัคร 1-2-3 คือ หมายเลข 1 นางสาวเยาวลักษณ์ โตอนันต์ หมายเลข 2 นายชาติกร กองชัย และหมายเลข 3 นายพิษณุ อุดมทรัพย์

2. พรรคพลังประชาชน จับฉลากได้เลข 2 ได้หมายเลขผู้สมัคร 4-5-6 คือ หมายเลข 4 นายชยุต ภูมิระกาญจนะ หมายเลข 5 นายคงกฤษ หงษ์วิไล และหมายเลข 6 นายสุทธิชัย จรุงพิรวงศ์

3. พรรคมัชฌิมาธิปไตย จับได้หมายเลข 3 ได้หมายเลข 7-8-9 คือ หมายเลข 7 นายสุนทร วิลาวัลย์ หมายเลข 8 นายกฤษณ์ บุตรเนียร และหมายเลข 9 นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์

เจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์-ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ภายหลังการดำเนินการจับฉลากหมายเลขแล้ว ได้มีพรรคประชานิยม โดยการนำของนายสมาน พูลสวัสดิ์มงคล มาลงสมัครแต่เอกสารหลักฐานของทีมงานยังไม่ครบ จึงยังไม่ได้หมายเลขบรรยากาศในการรับสมัครโดยทั่วไป หลังจากแต่ละพรรคได้รับหมายเลขแล้ว นางบังอร วิลาวัลย์ (น้องสาวของนายสุนทร วิลาวัลย์) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ได้มอบพวงมาลัยดอกดาวเรืองแก่ทุกพรรคเพื่อเป็นกำลังใจในการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในครั้งนี้

เจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์-ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ทางด้านนางพรรณิ แก่นสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ได้กล่าวว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสำคัญและให้การเลือกตั้งดำเนินการไปตามครรลองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยขอให้เชิญชวนประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งไปใช้สิทธิกันอย่างพร้อมเพรียง และที่สำคัญข้าราชการทุกหน่วยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการไปใช้สิทธิ และจะต้องวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง

ไม่ชี้หน้าเพื่อให้คุณโทษแก่พรรคการเมืองใด ๆ แก่ผู้มีสิทธิกับให้เน้นการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ โปร่งใส

หวัคเนน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี ท่ามกลางความระส่ำจากรณีที่พรรคไทยรักไทยถูกยุบพรรคที่ผ่านมา ได้สร้างผลกระทบต่อตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองทั้ง 3 ตระกูลที่ต้องย้ายสังกัดพรรคการเมือง ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ในสถานการณ์ดังกล่าว นายชยุต ภูมิระกาญจนะ ส.ส. จังหวัดปราจีนบุรี เป็นคนแรก ที่ขึ้นป้ายโปสเตอร์บอกประชาชนในพื้นที่ให้รับรู้ ว่า ตนเองเลือกที่จะสังกัดที่พรรคพลังประชาชน นายชยุต ภูมิระกาญจนะ ติดป้ายโปสเตอร์ขนาดใหญ่ในทุกถนนสี่แยกหลัก ๆ แต่ตอนนี้เกรงถูกแขวนเนื่องจากเป็นป้ายใหญ่เกินกำหนด

ในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองครั้งนี้ การวิจัย พบว่า นายชยุต ภูมิระกาญจนะ และนายคงกฤษ หงษ์วิไล ได้จับมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองเผชิญหน้ากับตระกูลวิลาวัลย์พร้อมด้วยเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ภายใต้ร่มเงาของพรรคพลังประชาชนที่มีทรัพยากรอย่างพร้อมพร้อมจาก พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ประกาศความพร้อมสู้ศึกเลือกตั้งครั้งนี้ก่อนใครเพื่อน ด้วยการส่งแชมป์เก่าที่มีประสบการณ์ในเวทีการเมืองระดับชาติอย่างยาวนาน นอกจากนี้ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ และนายคงกฤษ หงษ์วิไล ยังได้ประสานเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองหนุน ผู้สมัครน้องใหม่อย่าง นายสุทธิชัย จรุงพิรวงศ์ ลูกชาย ส.อบจ. คนดังใน อำเภอศรีมหาโพธิ์ ลงแข่งขันในทีมเดียวกัน หวังกวาด ส.ส. แบบยกจังหวัดปราจีนบุรีปิดม่านตระกูลวิลาวัลย์ เพราะชื่อตระกูล-จรุงพิรวงศ์ขึ้นเป็นที่คุ้นเคยของชาวบ้านอยู่แล้วยังมีพื้นที่อยู่ในระดับอำเภอ หวัคเนน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ขณะที่ ตระกูลวิลาวัลย์ เลือกที่จะสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ โดย “โกทร” นายสุนทร วิลาวัลย์ อดีต รมช. สาธารณสุข และอดีต ส.ส. 8 สมัย ผู้ไม่เคยล้มรสความปราชัยว่า มีรสนชาติเป็นอย่างไร ในฐานะผู้มากล้นบารมีในจังหวัดปราจีนบุรี “สุนทร คนจริง นักเลงเรียกพ่อ”

นายสุนทร วิลาวัลย์ ตัดสินใจลงสนามการเลือกตั้ง ส.ส. อีกครั้งหลังจากวางแผนล้างมือในอ่างทองคำในสนาม สว. แต่อยู่ได้ไม่นานก็ถูกรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน

พ.ศ. 2549 ทำให้นายสุนทร วิลาวลัย ต้องหันกลับมาสู่สนามการเมืองอีกครั้ง โดยครั้งนี้ยังรับเป็นกัปตันทีมลง ส.ส. เขต พร้อมเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองอย่างนายกฤษฎ์ บุตรเนียร การวิจัย พบว่า นายกฤษฎ์ บุตรเนียร เป็นพี่ชายของนายกเทศมนตรีตำบลกบินทร์บุรีที่นายสุนทร วิลาวลัย ดึงนายกฤษฎ์ บุตรเนียร เข้ามาสังกัดในกลุ่มครั้งนี้ เพื่อให้นายกฤษฎ์ บุตรเนียร ตัดคะแนนของนายกฤษฎ หงส์วิไล เนื่องจากนายกฤษฎ์ บุตรเนียร ในฐานะพี่ชายนายกเทศมนตรีตำบลกบินทร์มีฐานคะแนนเสียงและเครือข่ายพันธมิตรที่กว้างขวาง

หวัคะแนน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ทั้งนี้ นายสุนทร วิลาวลัย ได้สนับสนุน “สจ. หรั่ง” นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ผู้มีดีกรีเป็น ส.อบจ. ปราจีนบุรีมาช่วยเสริมคะแนนเสียงอีกแรง สำหรับนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางว่า เป็นคนของ นายสุนทร วิลาวลัย นอกจากนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ แล้วยังมีพี่ชาย คือ นายบุญเกื้อ พากเพียรศิลป์ นายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี ถือได้ว่าตระกูลปากเพียรศิลป์ เป็นตระกูลที่การเมืองท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้โครงสร้างอุปถัมภ์ของนายสุนทร วิลาวลัย มาอย่างยาวนาน ในขณะที่นางกนกวรรณ วิลาวลัย อดีต ส.ส. ปราจีนบุรี ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นางกนกวรรณ วิลาวลัย ถูกวางตัวให้ลงสมัคร ส.ส. แบบสัดส่วนแทน แต่ใช้ยุทธวิธีแบบแยกกันเดินแยกกันดี ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ในสนามการแข่งขัน ส.ส. จังหวัดปราจีนบุรีภายใต้การต่อสู้ของกลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง 3 ตระกูลครั้งนี้เป็นที่จับตามองอย่างกว้างขวางของผู้สนใจการเมือง

กลุ่มผู้สนใจการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้วิจัยที่สนใจการเมือง กลุ่มสภาทนายความจังหวัดปราจีนบุรี นักวิชาการท้องถิ่น แกนนำการเมืองภาคประชาชน เครือข่ายประชาสังคมในพื้นที่ และหวัคะแนน ได้วิเคราะห์สถานการณ์ให้ผู้วิจัยรับรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มชนชั้นนำการเมืองทั้ง 3 ตระกูล ฐานกำลัง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ในการเลือกตั้ง ส.ส. วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

การแข่งขัน ส.ส. ในครั้งที่ผ่านมากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้วิจัย พบว่า นายชยุต ภูมิระกาญจนะ เหนือขุน้อยที่สุดในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครคนอื่น ๆ เนื่องจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมานายชยุต ภูมิระกาญจนะ มีข้อได้เปรียบอยู่หลายประการ โดยเฉพาะกระแสพรรคพลังประชาชน ที่ยังมีภาพลักษณ์ของยึดโยงกับ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร

รวมทั้งนโยบายประชานิยม ยังเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนในพื้นที่ผู้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเห็นตรงกันว่า ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา (ในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550) ประชาชนในพื้นที่ยังชื่นชอบนโยบายประชานิยมของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เวลาเดินไปหาเสียงที่ไหนก็มีชาวบ้านในปราจีนบุรี เอ่ยถามว่า ใช้พรรคทักษิณหรือเปล่า ทั้งนี้ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ ก็ยืนหยัดอยู่กับพรรคพลังประชาชน มาตั้งแต่ต้นหลังจากพรรคไทยรักไทยถูกยุบไป “ชยุต ขึ้นป้าย สังกัดพรรคพลังประชาชนคนแรก ทุกสี่แยก”

ความได้เปรียบประการต่อมานอกจากนี้ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ ที่อาศัยกระแสพรรคพลังประชาชนและทรัพยากรที่พร้อมจะหนุนจาก พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ยังได้บารมีพ่ออย่างนายสมาน ภูมิระกาญจน อดีต ส.ส. ปราจีนบุรี รุ่นลายคราม และแม่ คือ นางจิตรา ภูมิระกาญจนะ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดปราจีนบุรี มีต้นทุนทางสังคมที่กว้างขวางในกลุ่มสตรี แม่บ้านอาสา ในขณะเดียวกัน การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้นายสมาน ภูมิระกาญจนะ ยังคงลงสมัคร ส.ส. แบบสัดส่วน ลำดับที่ 7 กลุ่มที่ 5 พรรคพลังประชาชน อีกด้วย หนุนเสริมฐานคะแนน เครือข่ายพันธมิตรของตระกูลภูมิระกาญจนะ อย่างเข้มข้น เขตเลือกตั้งที่ 3 (เดิม) คือ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ พรรคไทยรักไทย อดีต ส.ส. พรรคไทยรักไทย 3 สมัยซ้อนเป็นบุตรชาย นายสมาน ภูมิระกาญจนะ อดีต รมช. กระทรวงคมนาคม และอดีต ส.ส. ปราจีนบุรี พรรคชาติไทย กับนางจิตรา ภูมิระกาญจนะ ประธานสภาวัฒนธรรม จังหวัดปราจีนบุรี

นายสมาน เคยเป็นอดีต รมช. กระทรวงคมนาคม และสนับสนุนสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอศรีมหาโพธิ์ ที่เป็นย่านนิคมอุตสาหกรรม-

โรงงานกว่า 700 แห่ง และในอำเภอประจันตคาม ได้รับการสนับสนุนเสียงตอบรับ มาตลอดทั้ง อบต. เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เปิดตัวคนแรกแล้วชัดเจนสังกัดพรรคพลังประชาชน ฐานเดิมพรรคไทยรักไทย คู่แข่งก่อนหน้าสมัยแบ่งเขตเลือกตั้งที่ 3 ในอดีต มี พล.อ. สิทธิ สิทธีอมงคล พรรคมหาชน เป็นชาวอำเภอประจันตคาม ที่มีฐานเสียงสนับสนุนเป็นคลื่นลูกใหม่ โดยเฉพาะชาว อำเภอประจันตคาม ที่จบการศึกษาจาก โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง (ป.บ.) ที่ พล.อ. สิทธิ สิทธีอมงคล เคยเป็นอดีตนายกสมาคมศิษย์เก่าจัดงานประจันตราษฎ์บอล เปรียบเป็นเอกลักษณ์แห่ง อำเภอประจันตคาม ที่ผ่านมาเป็นคู่ต่อสู้ คู่ชิงกับ นายชยุต ภูมิระกาญจนะ ที่สำคัญ

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีฐานะเป็นตัวประกอบทางการเมืองเนื่องจาก พล.อ. สิทธิ สิทธีอมงคล ที่ผ่านมาไม่สามารถสร้างฐานทางการเมืองและเครือข่ายทางการเมืองที่มีความมั่นคงและเหนียวแน่นได้เลย เนื่องจากไม่ค่อยลงพื้นที่มาสัมผัสประชาชนชาวบ้านทั่วไปไม่สามารถผูกใจชาวบ้านได้ กลไกในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองและระบบอุปถัมภ์นั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การลงพื้นที่ที่จะสัมผัสใกล้ชิดก็เพียงกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม กลุ่มข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่เท่านั้นและที่สำคัญ คือ พล.อ. สิทธิ สิทธีอมงคล มีวัฒนธรรมแบบราชการซึ่งไม่สอดคล้องกับชาวบ้านทำให้ไม่สามารถผูกใจชาวบ้าน สะท้อนจากคำกล่าวที่ว่า “พล.อ. สิทธิ ไหว้คนไม่เป็น เพราะถูกไหว้มาตลอด”

ที่ขาดไม่ได้ในทุกครั้งในการสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ปราจีนบุรี คือ นายพิษณุ อุดมทรัพย์ จากพรรคประชาธิปัตย์ ที่เคยเป็นอดีตผู้สมัคร ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ มาโดยตลอด มีอาชีพทนายความ ฐานเสียงจำกัดเฉพาะกลุ่มเพื่อนฝูง ที่ผ่านมามักเป็น ไม่ประทับใจ ไม่โดดเด่น ซึ่งไม่เปิดตัวเช่นกันว่า จะลงแข่งขันแต่มีอุดมการณ์ในการสมัครทางการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งทั้ง ๆ ที่ตนเองก็รู้ว่า ไม่มีทางชนะ สำหรับตระกูลต่อมาที่ผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้วิจัยเห็นว่า มีความได้เปรียบทางการเมืองสูงในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 คือ ตระกูลวิลาวลัย ภายใต้งานนำของ “โกทร” นายสุนทร วิลาวลัย อดีต ส.ส. 8 สมัย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า เนื่องจาก นายสุนทร วัฒวัลย์ เป็นนักการเมืองอาวุโสที่มีฐานเสียงแน่นในพื้นที่ มีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน นอกจากมีเครือข่ายหัวคะแนน และยังมีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในหลายกลุ่ม เช่น นักการเมือง (ท้องถิ่น ท้องที่) นักธุรกิจ (รับเหมาก่อสร้าง) นักเลง ข้าราชการ รวมทั้ง พระ ฯลฯ นอกจากนี้ นายสุนทร วัฒวัลย์ มีน้องสาวเป็นนายก อบจ. ปราจีนบุรีที่กุมฐานคะแนนเสียงจาก ส.อบจ. ทั้งจังหวัด-ปราจีนบุรี ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายสุนทร วัฒวัลย์ ส่งลูกสาว คือ นางกนกวรรณ วัฒวัลย์ อดีต ส.ส. ปราจีนบุรี ไปลงสมัคร ส.ส. แบบสัดส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ โดย แทนนายสุนทร วัฒวัลย์ เรียกว่า พ่อลูกคู่นี้อยู่พรรคเดียวกัน แต่ใช้ยุทธวิธีแบบแยกกันเดินแยกกันตี

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า สำหรับนางกนกวรรณ วัฒวัลย์ (ศรีจันทร์งาม) การวิจัย พบว่า เป็น อดีต ส.ส. พรรคไทยรักไทยที่ผ่านมาได้รับการเลือกตั้ง เป็น ส.ส. เขต 1 เป็น ส.ส. หญิงคนแรกจังหวัด-ปราจีนบุรี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นบุตรสาวคนเดียวของนายสุนทร วัฒวัลย์ อดีตว่าที่สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดปราจีนบุรี (สว.) เป็น สว. เพียงไม่กี่ชื่อใจ เหตุการณ์บ้านเมืองก็กลับสู่ยุคปฏิวัติจาก คมช. เป็นอดีต รมช. กระทรวงสาธารณสุข อดีต ส.ส. ปราจีนบุรีพรรคไทยรักไทยเขตเลือกตั้งที่ 1 รวม 8 สมัยซ้อนที่ไม่เคยสอบตก ฐานการเมืองแน่นหนาของตระกูลวัฒวัลย์ ที่มาจากการมีของนายสุนทร วัฒวัลย์และน้องสาว คือ นางบังอร วัฒวัลย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (อบจ.)

นางบังอร วัฒวัลย์ น้องสาวนายสุนทร เป็นนายก อบจ. ที่โด่งดังและมีบารมีกว้างขวางในพื้นที่และมีผลงานการบริหารที่ได้รับการยอมรับ เช่น การได้รับรางวัลต่าง ๆ จากหลายหน่วยงานด้านธรรมาภิบาล 5 ปี ซ้อน ๆ และยังมีนางเน่งน้อย แสงอุไร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี เขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี (ส.อบจ.)

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 25 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ฐานเสียงสนับสนุนของตระกูลวัฒวัลย์ ไหล่เรียงจากเวทีการเมืองท้องถิ่น ในทุกระดับ ตั้งแต่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด-

ปราจีนบุรี (อบจ.) ที่ล้วนเป็นเครือญาติ เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูล-
 วิลาวัลย์ นอกจากนี้นายสุนทร วิลาวัลย์ ยังมีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกลุ่มอื่น ๆ
 อีกเช่น นักธุรกิจ (รับเหมาก่อสร้าง) นักเลง ข้าราชการ รวมทั้ง พระ ฯลฯ ในสนาม
 การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้ตระกูลวิลาวัลย์จึงมีความได้เปรียบอยู่ค่อนข้างมาก นักวิเคราะห์-
 การเมืองท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี เห็นว่า ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาพรรคพลัง-
 ประชาชน (นายชยุต ภูมิระกาญจนะ) และพรรคมัชฌิมาธิปไตย (นายสุนทร วิลาวัลย์)
 จะแบ่งเก้าอี้ ส.ส. ไปพรรคละ 1 ที่นั่งเป็นที่แน่นอน

ในขณะที่เหลืออีก 1 ที่นั่งในสนามการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีในเมื่อ
 2 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองมีแนวโน้มในการชนะการเลือกตั้ง จึงทำให้ตระกูล-
 หงษ์วีไล จึงต้องอาศัยการวางแผนและวางยุทธศาสตร์เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง
 ทรัพยากรทางการเมือง ในการต่อสู้แย่งชิง กงษ์วีไล พรรคพลังประชาชน
 ต้องเผชิญหน้ากับนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ พรรคมัชฌิมาธิปไตย ที่มีนายสุนทร
 วิลาวัลย์ หนุนหลัง

การวิจัย พบว่า นายกงกฤษ หงษ์วีไล อดีต ส.ส. 3 สมัย มีฐานเสียงแน่นหนา
 ในแถบ อำเภอกบินทร์บุรี ย่านโรงงานอุตสาหกรรมสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ การวิจัย
 พบว่า นายกงกฤษ หงษ์วีไล มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับนายสุชาติ ตันเจริญ หัวหน้า-
 กลุ่มบ้านริมน้ำ ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552)
 กล่าวว่า นักการเมืองคนดังแห่งเมืองแปดริ้ว ถึงขนาดช่วงแรก ๆ มีข่าวออกมาว่า
 นายกงกฤษ หงษ์วีไล จะติดสอยห้อยตามนายสุชาติ ตันเจริญ ย้ายไปสังกัดพรรค-
 เพื่อแผ่นดิน

แต่จากยังเสียงคะแนนนิยมระหว่างพรรคเพื่อแผ่นดินกับพรรคพลังประชาชน
 พื้นที่พบว่า พรรคพลังประชาชนเป็นที่นิยมของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากประชาชน
 รับรู้ดีว่าพรรคพลังประชาชน คือ พรรคไทยรักไทยเดิมที่ถูกยุบไป นายกงกฤษ หงษ์วีไล
 จึงเลือกที่จะอยู่กับพรรคพลังประชาชนเป็นพันธมิตรทางการเมืองกับ นายชยุต
 ภูมิระกาญจนะ

สำหรับนายกงกฤษ หงษ์วีไล ถือว่าเป็นหัวหน้าทางการเมืองหัวหลักของจังหวัด-
 ปราจีนบุรี โดยเฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 2 นายกงกฤษ หงษ์วีไล นั้นมีฐานที่มั่นคงจาก

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ทำให้เขาสามารถดำรงตำแหน่ง ส.ส. 3 สมัยซ้อน
ยังไม่เคยแพ้ผู้ใดบนฐานการเมือง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ที่พร้อมสนับสนุน
เป็นฐานเสียงให้แก่นายกฤษฎ หงษ์วิไล มีทุกระดับทั้งการเมืองท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน
กำนัน และข้าราชการ โดยเฉพาะกลุ่มครูที่เป็นฐานของพ่อ แม่

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า
คู่แข่งในเขตเลือกตั้งนี้ นายกฤษฎ หงษ์วิไล ต้องต่อสู้กับ นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์
พรรคประชาธิปัตย์ ที่มีนายสุนทร วิลาวัลย์ หนุนหลัง ทั้งที่ผ่านมา นายกฤษฎ หงษ์วิไล
เคยต่อสู้กับนางเขมา สมใจ ผู้สมัคร ส.ส. พรรคมหาชน เป็นบุตรสาวนายบุญส่ง สมใจ
อดีต ส.ส. ปราจีนบุรี พรรคชาติไทย เจ้าของสโลแกน “รักอันมั่นคงเลือกบุญส่ง สมใจ”

ฐานเสียงตระกูลสมใจ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 23 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า
ที่ผ่านมามีนายกำพล ภูมณี อดีตสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดปราจีนบุรี (สว.) ซึ่งเป็นสามีเป็น
ผู้อยู่สนับสนุน มีญาติที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น เช่น นายชุมพล สมใจ สมาชิกสภา-
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (ส.อบจ.) และประธานหอการค้า จังหวัดปราจีนบุรี
นายศิริพงษ์ สมใจ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองปราจีนบุรี (สท.) ที่ผ่านมา นางเขมา สมใจ
เป็นอดีตกำนัน ตำบลวังท่าช้าง อำเภอกบินทร์บุรี มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน (อพปร.) หลายพื้นที่เป็นเสียง
สนับสนุนที่สำคัญแต่ต้องพ่ายแพ้ให้กับ นายกฤษฎ หงษ์วิไล

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า
สำหรับการแข่งขันในสนามการเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนี้นายกฤษฎ หงษ์วิไลต้องต่อสู้กับ
นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ที่มีนาย สุนทร วิลาวัลย์หนุนหลัง และนายสมศักดิ์ เทพสุทิน
แกนนำกลุ่มประชาธิปัตย์ทั้งกลุ่มลงพื้นที่เคลื่อนไหวที่ จังหวัดปราจีนบุรี นายเกียรติกร
พากเพียรศิลป์ เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ในเวทีการเมืองระดับชาติ แต่ในเวทีระดับท้องถิ่น
นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เคยดำรงตำแหน่ง ส.อบจ. หลายสมัยมีฐานคะแนนสำคัญ
ในเขตตัวเมืองปราจีนบุรี ทั้งฐานคะแนนของตัวเอง และฐานคะแนนของพี่ชายซึ่งเป็น
นายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี และเป็นคนของนายสุนทร วิลาวัลย์

ภายใต้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของ 3 ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง
ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ขั้วพลังอำนาจที่แต่ละขั้วอำนาจก็มีเครือข่าย-

พันธมิตรทางการเมือง ทรัพยากร ของตนเอง จากผลการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ชัยชนะอยู่มือดกอยู่ในกำมือ ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองเพียง 3 ตระกูล ที่สามารถยึดกุมอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรีแบบสมบูรณ์ เป็นการตอกย้ำ และสะท้อนให้เห็นลักษณะอำนาจของชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดที่ผูกขาด อยู่เพียงคนจำนวน และทรงอิทธิพลทางการเมืองภายในจังหวัด

1. นายสุนทร วิลาวัลย์ พรรคมัชฌิมาธิปไตย
2. นายคงฤช หงษ์วิไล พรรคพลังประชาชน
3. นายชยุต ภูมิระกาญจนะ พรรคพลังประชาชน

คะแนนเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดปราจีนบุรี 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรี (2550, หน้า 5)
ได้ให้ข้อมูลคะแนนการเลือกตั้ง ดังนี้

หมายเลข 4 นาย ชยุต (วรวุฒิ) ภูมิระกาญจนะ พรรคพลังประชาชน 94,574

หมายเลข 7 นาย สุนทร วิลาวัลย์ พรรคมัชฌิมาธิปไตย 88,214

หมายเลข 5 นาย คงฤช หงษ์วิไล พรรคพลังประชาชน 85,891

หมายเลข 1 นาง เขียวลักษณ์ โตลักษณ์ พรรคประชาธิปัตย์ 73,640

หมายเลข 6 นาย สุทธิชัย จรุงพิรวงศ์ พรรคพลังประชาชน 43,883

หมายเลข 9 นาย เกียรติกร พากเพียรศิลป์ พรรคมัชฌิมาธิปไตย 49,421

หมายเลข 2 นาย ชาตรี กองชัย พรรคประชาธิปัตย์ 32,630

หมายเลข 3 นาย พิษณุ อุดมทรัพย์ พรรคประชาธิปัตย์ 27,823

หมายเลข 8 นาย กฤษณ์ บุตรเนียร พรรคมัชฌิมาธิปไตย 11,854

แต่หลังจากการเลือกตั้ง ส.ส. ผ่านไปได้ไม่นาน กกต. ยังไม่ประกาศผลอย่างเป็นทางการปรากฏว่ามีการร้องเรียน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรีว่า นายสุนทร วิลาวัลย์ ว่าที่ ส.ส. ปราจีนบุรี เขต 1 พรรคมัชฌิมาธิปไตย ขอให้แจกเงิน ซื้อเสียงเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาร้องเรียนได้ถูกส่งไปยัง กกต. กลาง ได้พิจารณา เรื่องร้องคัดค้านกรณีทุจริตเลือกตั้ง กกต. กลางได้มีมติ 4 ต่อ 1 สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือใบแดง นายสุนทรวิลาวัลย์ ว่าที่ ส.ส. ปราจีนบุรี เขต 1 พรรคมัชฌิมาธิปไตย ในข้อหา

แจกเงินซื้อเสียง ในข้อหา เนื่องจากมีพฤติกรรมในการแจกทรัพย์สินที่เป็นความผิด ตามมาตรา 53 (1) โดยที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลหลักฐานมีความชัดเจนเชื่อมโยงถึง ตัวผู้สมัคร ขณะที่เสียงข้างน้อย คือ นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธาน กกต. เห็นว่า ควรแค่สั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือใบเหลือง

นายสุนทร วิลาวัลย์ อดีตว่าที่ ส.ส. เขต 1 ปราจีนบุรี พรรคภูมิใจไทย กล่าวหลังทราบผล กกต. มีมติให้ใบแดงว่า พยายามจะอธิบายว่า ตนเองรู้สึกแปลกใจ กับมติของ กกต. ที่ออกมา เพราะได้เคยเข้าชี้แจงกับทาง กกต. ไปแล้ว ส่วนตัวเชื่อว่า โคนก้นแกล้งจากคนที่อิจฉา อย่างไรก็ตาม น้อมรับในคำตัดสิน และไม่รู้สึกกังวลกับ คำชี้ขาดของ กกต. ผู้สื่อข่าวถามว่า มติของ กกต. ที่ออกมามีผลต่อการเปลี่ยนตัวในทีม เจริญการร่วมรัฐบาลหรือไม่ นายสุนทรตอบว่า ไม่ทราบคงต้องมีการพูดคุยกัน

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า หลังจากนายสุนทร วิลาวัลย์ ถูกใบแดงในระหว่างที่ประเด็นการยุบพรรคยังไม่มีการตัดสินจากศาลรัฐธรรมนูญ กกต. ได้มีมติให้มีการเลือกตั้งซ่อมในจังหวัดปราจีนบุรี แทน นายนายสุนทร วิลาวัลย์ ในสนามการแข่งขันครั้งนี้ นายสุนทร วิลาวัลย์ ได้รับ แต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งซ่อมฯ นายสุนทร วิลาวัลย์กำลังพิจารณาที่จะให้ การสนับสนุนผู้สมัครในพื้นที่เห็นว่า มีโอกาสชนะการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้ และมั่นใจ ในบารมีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลวิลาวัลย์ในพื้นที่ จังหวัดปราจีนบุรี เขต 1 ซึ่งตนถูก กกต. ตัดสินให้ใบแดงนั้น หากตนให้การสนับสนุนผู้สมัครคนใดเชื่อว่า ก็น่าจะมีโอกาสชนะสูงเนื่องจากตนทำการเมืองในพื้นที่มากกว่า 30 ปี มีคนนับถือมากมาย ดังนั้นถ้าจะช่วยใครก็ไม่ใช่เรื่องยาก

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ทั้งนี้สำหรับผู้สมัครที่นายสุนทร วิลาวัลย์ จะสนับสนุนลงเลือกตั้งซ่อม มี 2 ราย คือ นายกฤษณ์ บุตรเนียร และนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ สำหรับ นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เคยสังกัดกลุ่มของนายสมศักดิ์มาก่อนและพิจารณาจากฐานคะแนน จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ได้คะแนนมากกว่า นายกฤษณ์ บุตรเนียร นายสุนทร วิลาวัลย์ จึงตัดสินใจส่งนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ ลงสมัครเลือกตั้งซ่อมแทน ภายใต้การหนุนหลังของตระกูลวิลาวัลย์

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 16 พฤศจิกายน 2552) กล่าวว่า ในวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2551 มีการเลือกตั้งซ่อม ที่จังหวัดปราจีนบุรี เขต 1 กกต. ได้จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม ที่จังหวัดปราจีนบุรี เขต 1 ผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ โดย กกต. รับรองผล เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 เขต 1 จังหวัดปราจีนบุรี ผู้ชนะการเลือกตั้ง ได้แก่ นายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ พรรคมัชฌิมาธิปไตย ด้วยคะแนน 62,271 คะแนน ซึ่งชัยชนะของนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ เกิดจากบารมีของนายสุนทร วิลาวัลย์ แกนนำหลักของตระกูลวิลาวัลย์ที่ได้อาศัยบารมีของตนให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลวิลาวัลย์ช่วยนายเกียรติกร พากเพียรศิลป์ จนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งพบการทุจริต มีการให้ใบแดงและพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายสุนทร วิลาวัลย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและรองหัวหน้าพรรค-มัชฌิมาธิปไตย คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติด้วยคะแนนเสียง 4 ต่อ 1 (มติเสียงข้างน้อย 1 เสียงในทั้งสองกรณี คือ นายสมชัย จึงประเสริฐ) เห็นชอบตามที่นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธาน กกต. ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เสนอความเห็นให้ส่งสำนวนเรื่องการยุบพรรคชาติไทยและพรรคมัชฌิมาธิปไตยให้อัยการสูงสุดพิจารณา

แม้ว่าคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้สรุปก่อนหน้านี้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคไม่มีส่วนรู้เห็นต่อการกระทำผิดของนายสุนทร วิลาวัลย์ แต่ก็เป็นกรรมการบริหารพรรคตัวเอง กกต. จึงพิจารณาตามมาตรา 237 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และมาตรา 103 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งบัญญัติไว้ตรงกันว่า ถ้าการกระทำความผิดปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคมีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปะละเลย หรือทราบแล้วไม่ได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการซึ่งให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการที่ไม่เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ประธานคณะกรรมการเลือกตั้ง) ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ไม่อาจใช้ดุลยพินิจในการเลือกที่จะแจ้งหรือไม่แจ้งต่ออัยการสูงสุด

วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยกรณีอัยการสูงสุดมีคำร้องให้ยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคมหาชนมาธิปไตย โดยมีคำสั่งให้ยุบพรรคทั้ง 3 พรรค รวมทั้งเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งต่อกรรมการบริหารพรรคเป็นจำนวน 37 คน, 43 คน, และ 29 คน ตามลำดับ มีกำหนด 5 ปี

สำหรับกรณีของพรรคมหาชนมาธิปไตย และพรรคชาติไทย ในการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของนายสุนทร วิลาวัลย์ รองหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคมหาชนมาธิปไตยและนายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้ตัดสินไปในทิศทางเดียวกัน คือ วินิจฉัยให้ยุบพรรคและตัดสิทธิเลือกตั้งแก่กรรมการบริหารพรรคคนละ 5 ปี (ณรงค์เดช สรุโฆษิต, 2553) หลังจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยกรณีอัยการสูงสุดมีคำร้องให้ยุบพรรคมหาชนมาธิปไตย และจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมในจังหวัดปราจีนบุรีแทนนายนายสุนทร วิลาวัลย์ ที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ตัดสิทธิเลือกตั้ง 5 ปี

การวิจัยพัฒนาการของโครงสร้างอำนาจแบบสามชั่วอำนาจภายในจังหวัดปราจีนบุรี ทำให้เราเห็นการก่อรูปและพัฒนาการของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง 3 ตระกูลหลักในจังหวัดปราจีนบุรี โดยการศึกษาทำให้เรา พบว่า กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี นั้นต่างเป็นตระกูลที่ผ่านกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ สังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานจนมีฐานะเป็นนายทุนท้องถิ่น จนเป็นที่รู้จักและยอมรับจากประชาชนในพื้นที่อย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงประชาชนในพื้นที่จากฐานเศรษฐกิจและชื่อเสียงทางสังคมของพวกเขา

ลักษณะดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญก่อนที่พวกเขาจะเข้าสู่สนามการเมืองภายในจังหวัด จากการเมืองระดับท้องถิ่นจนถึงการเมืองระดับชาติ ทั้งนี้การวิจัย ยังพบว่าตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง มีลักษณะการจัดองค์กรชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง มีการจัดการภายใต้ระบบกงสีแบบครอบครัวเงินที่มีการแบ่งงานกันทำของคนในครอบครัวทั้งงานการเมืองและงานการสะสมทุนทางเศรษฐกิจที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

หลังจากกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองเริ่มเข้าสู่สนามการเมืองจนมีความมั่นคงและเสถียรภาพในอำนาจระดับหนึ่ง กลุ่มชนชั้นนำการเมืองท้องถิ่นจะสนับสนุนเครือข่ายเข้าสู่สนามการเมืองพร้อม ๆ กับกระบวนการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองด้วยการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองแก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างกลไกอุปถัมภ์แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ถูกยึดรั้งด้วยผลประโยชน์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจและโครงข่ายของระบบอุปถัมภ์ระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองและกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองได้ตกผลึกเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายในจังหวัด

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี มีอยู่ด้วยกัน 3 ตระกูลหลัก ทำให้มีผลต่อการตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ขั้วอำนาจภายใต้อิทธิพลของ 3 ตระกูล การดำรงอยู่ของ 3 ตระกูลหลักทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบ 3 ขั้ว ในทางการเมือง พบว่า มีการปะทะสังสรรค์กันในทางการเมืองกันบ้างแต่ไม่รุนแรง

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดปราจีนบุรี มีอยู่ด้วยกัน 3 ตระกูลหลัก ทำให้มีผลต่อการตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ขั้วอำนาจภายใต้อิทธิพลของ 3 ตระกูล การดำรงอยู่ของ 3 ตระกูลหลักทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบ 3 ขั้ว ในทางการเมือง พบว่า มีการปะทะสังสรรค์กันในทางการเมืองกันบ้างแต่ไม่รุนแรง

เนื่องจากมีทรัพยากรทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี ยังมีเพียงพอต่อการจัดสรรผลประโยชน์ในกลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองทำให้ ความขัดแย้ง การต่อสู้แย่งชิง ระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองภายในจังหวัด จึงไม่เกิดขึ้นทำให้กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัดและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของแต่ละตระกูลสามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบ 3 ขั้วอำนาจ จนกว่าตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองตระกูลใดภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบ 3 ขั้วอำนาจ ที่มีความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ต้องการช่วงชิงและยึดทรัพยากรทางการเมืองภายใน

จังหวัดแต่เพียงผู้เดียว ก็จะนำไปสู่ความขัดแย้ง การต่อสู้ กันในกลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจที่จะสะท้อนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะเวทีการเมืองภายในจังหวัดทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ จะมีการต่อสู้กันอย่างเข้มข้น และจะยกระดับความรุนแรงขึ้นตามระดับของความขัดแย้งรวมทั้งมูลค่าของทรัพยากรในการต่อสู้ ช่วงชิง

จังหวัดระยองภายใต้โครงสร้างอำนาจแบบสามชั่วอำนาจ

การก่อรูปโครงสร้างสามชั่วอำนาจของท้องถิ่น 3 ตระกูล

การวิจัย พบว่า ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดระยอง เป็นกลุ่มนายทุน-ท้องถิ่นรุ่นใหม่ของจังหวัดระยอง ที่ผ่านกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจบนฐานของทรัพยากรท้องถิ่นและผ่านการสะสมทุนทางสังคมมาอย่างต่อเนื่องจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางภายในจังหวัด และกลุ่มนายทุนท้องถิ่นรุ่นใหม่นี้ก็เข้ามามีบทบาททางการเมืองในช่วงประชาธิปไตยครึ่งใบ จนเข้าไปเป็นนักการเมืองในระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสถาปนาก่อรูปขึ้นเป็นชั่วอำนาจทางการเมืองในจังหวัดระยอง

การวิจัย พบว่า กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดระยองทั้ง 3 ตระกูล ยังไม่มีตระกูลใดสามารถครองอำนาจภายในจังหวัดได้เพียงตระกูลเดียวในจังหวัดระยองได้อย่างเบ็ดเสร็จ แต่อย่างไรก็ดีการวิจัย พบว่า น้ำจืด (ตระกูลปิตุเตชะ) มีความพยายามขยายเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองภายในจังหวัดระยองในขณะที่กลุ่มบ้านเพ และกลุ่มเกล่ง อยู่ในภาวะอ่อนแอแต่ก็ยังไม่สามารถยึดกุมพื้นที่ได้ทั้งหมด สจ. ประเสริฐ รักษ์เผ่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2552) กล่าวว่า แตกต่างจากกรณีจังหวัดชลบุรีที่มีตระกูลคุณปลื้ม (ก้านันเป้าะ) ครองอำนาจทางการเมืองแต่เพียงตระกูลเดียวหรือจังหวัดสระแก้วที่มีตระกูลเทียนทอง (ป่าหนะ) เพียงตระกูลเดียวที่ผูกขาดอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดโดยสมบูรณ์

เงื่อนไข ดังนั้น จึงทำให้มีกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองกันระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดระยองกันอย่างเข้มข้น เพื่อช่วงชิงความเป็นใหญ่บนข้อจำกัดของทรัพยากรทางการเมืองมีไม่เพียงพอในการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่

กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองทั้ง 3 ตระกูล รวมไปถึงการกระจายให้แก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของแต่ละตระกูล โดยแตกต่างกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีลักษณะ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในรูปแบบเดียวกัน คือ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ขั้วอำนาจ แต่ 3 ขั้วอำนาจจาก 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองมีกลับมีกระบวนการต่อสู้ทางการเมือง ไม่เข้มข้น รุนแรง แต่มีลักษณะการประนีประนอมและร่วมมือกันในหลายกรณีของ 3 ขั้วอำนาจในจังหวัดปราจีนบุรี

เนื่องจากมีทรัพยากรทางการเมืองเพียงพอในการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองรวมถึงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง 3 ตระกูลจึงอยู่ในรูปประนีประนอมและให้เกียรติกันในกลุ่มชนชั้นนำโดยเฉพาะบารมีของนายสุนทร วัฒวัลย์ ฟ้าใหญ่ของจังหวัดที่ 2 ตระกูลให้ความสนใจในความเป็นผู้ใหญ่ ประสพการณ์ และบารมีที่สำคัญอีกประการ คือ ยังไม่ตระกูลใดที่สามารถยึดกุมอำนาจทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรีได้ทั้งหมดเนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดปราจีนบุรีมีขนาดใหญ่เป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดปราจีนบุรี ไม่สามารถยึดพื้นที่ได้ทั้งจังหวัด รวมทั้งศักยภาพทางการเงิน เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของแต่ละตระกูลเลยทำให้ต้องแบ่งเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองกันแต่ละตระกูล

สำหรับกรณีจังหวัดระยอง การวิจัย พบว่า มีกลุ่มชนชั้น 3 ขั้วอำนาจจาก 3 ตระกูล และได้ตกผลึกเป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ในลักษณะโครงสร้างที่เป็นขั้วอำนาจ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มน้ำเค็ม กลุ่มน้ำจืด และกลุ่มน้ำกร่อย ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า โครงสร้างสามขั้วอำนาจ ในการวิเคราะห์การก่อรูปโครงสร้างสามขั้วอำนาจ ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นในที่นี้ถึงเส้นทางการสะสมทุนของแต่ละกลุ่ม การเข้าสู่การเมือง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองจนตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจในที่สุด

ตระกูลอรุณเวชเสรษฐ (กลุ่มน้ำเค็ม)

กลุ่มน้ำเค็ม เป็นการรวมตัวแบบอุปถัมภ์โดยการนำของนายทุนท้องถิ่นที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ครอบครัวยุทธเสรษฐ ผู้นำกลุ่ม ได้แก่ “ป้ากิมห่อ” ป้ากิมห่อ

ในสายตาของชาวระยองในด้านหนึ่งถือว่า “ป้าผู้อารี” หรือ “แม่พระของจังหวัด” แต่อีกด้านหนึ่งจะถูกมองว่าเป็น “เจ้าแม่”

ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐได้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองตั้งแต่ระดับ ส.ส. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และถือได้ว่าเป็นตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองตระกูลหลักที่มีบทบาททางการเมือง ชื่อเสียง และตำแหน่งทางการเมืองภายในจังหวัดระยองในระดับต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ มีฐานมาจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ

เส้นทางการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ (กลุ่มน้ำเค็ม) การศึกษาเส้นทางการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ พบว่า มีจุดเริ่มต้นจากบทบาทของป้ากิมห่อ นายประเสริฐ รัศมีเผ่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของกลุ่มบ้านแพ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2550) กล่าวว่า ในฐานะผู้นำกลุ่มและพี่ใหญ่ของครอบครัว ป้ากิมห่อ เป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต่จีวตระกูลแซ่เอ็ง แต่ต่อมาได้เปลี่ยนนามสกุลเป็น อรุณเวสสะเศรษฐ แต่สำหรับป้ากิมห่อ ใช้นามสกุลสามี คือ ตระกูลลิ้เซ่งเฮง “นางกิมห่อ ลิ้เซ่งเฮง หญิงเหล็กแห่งเมืองระยอง”

การมีพ่อเป็นคนจีนอพยพที่หนีความอดอยากจากประเทศจีนมาทำมาหากินในประเทศไทย ทำให้ป้ากิมห่อ เป็นคนทำงานมาตั้งแต่เล็ก “ขอให้ได้ตั้งคี่แล้วกันอะไรก็เอาทั้งนั้น”

นอกจากนี้การวิจัย ยังพบว่า ป้ากิมห่อ ยังอาศัยระบบกงสี ในการจัดครอบครัว ทั้งในทางเศรษฐกิจและทางการเมือง ป้ากิมห่อ อธิบายว่า ตนเองรับวัฒนธรรมระบบกงสีของคนจีน เนื่องจากเป็นคนเชื้อสายจีน และบรรพบุรุษก็ได้ดำเนินการมาในลักษณะนี้ “พี่น้องต้องช่วยกัน เลือดต้องข้นกว่าน้ำ”

นางกิมห่อ ลิ้เซ่งเฮง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 มิถุนายน 2550) กล่าวว่า ระบบกงสีที่นำมาใช้ในการทำธุรกิจและการเมืองของครอบครัว คือ การใช้แรงงานร่วมกันของพี่น้องในครอบครัวมีการแบ่งงานกันทำในครอบครัว โดยมีเสาหลัก คือ พ่อ แม่ หรือพี่คนโต ตามลำดับอาวุโส โดยมีการจัดการเงินในรูปแบบของเงินกองกลาง เป็นของครอบครัว/ตระกูล สำหรับตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ มีป้ากิมห่อในฐานะพี่สาว

คนโตของน้อง ๆ อีก 13 คน เป็นผู้นำของระบบกงสี เมื่อสมาชิกในครอบครัวแยกตัวออกไปแต่งงานกับป่ากิมห่อก็ต้องเตรียมกิจการให้ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนการเล่นการเมืองด้วย

การวิจัยกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ พบว่า ป่ากิมห่อ ในฐานะลูกคนโต ป่ากิมห่อต้องทำหน้าที่ดูแลน้อง ๆ ตั้งแต่เล็ก ๆ โดยเริ่มจากการปลูกผักขาย พอป่ากิมห่อโตขึ้นพอที่จะแบ่งเบาระยะของครอบครัวได้ก็หัดเย็บผ้าและค้าขาย เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ขายข้าวแกง ห่อหมก ขนมครก และทอดมัน อาชีพของป่ากิมห่อในอดีตดังกล่าวยังมีผลต่องานการเมืองของกลุ่มน้ำเค็มในปัจจุบันด้วย เช่น ทอดมันของป่ากิมห่อถือได้ว่าเป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่งของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมาก เพราะทุกครั้งที่ชาวบ้านในระยองมีงานไม่ว่าเป็นงานบุญ บวช งานแต่ง ฯลฯ ทางกลุ่มน้ำเค็มก็จะส่งทอดมันไปช่วยจนทอดมันของป่ากิมห่อเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดเป็นอย่างดี “ทอดมัน การเมือง ระเบียบเมือง เจ็กิมห่อ คนดังเมืองระยอง”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 มิถุนายน 2550) กล่าวว่า จนป่ากิมห่อสามารถตั้งตัวทำมาหากินได้เมื่อก้าวเข้าสู่กิจการประมงเนื่องจากป่ากิมห่อเห็นว่า ช่องทางในการประกอบอาชีพใหม่นี้จะสร้างรายได้ให้ตนเอง และครอบครัวมากกว่าการขายข้าวแกง การทำประมงเกิดจากการที่ป่ากิมห่อ สังเกตเห็นว่าพวกแม่ค้าขายปลาในตลาดมีกำไรดีจึงเริ่มเรียนรู้การขายปลาโดยไปเป็น ลูกจ้างแม่ค้าขายปลาระยะหนึ่งเมื่อรู้หลักวิธีการขายปลาและซื้อปลาจากโปะแล้ว ป่ากิมห่อก็เอาปลามาขายเอง การขายปลาได้สร้างกำไรให้กับป่ากิมห่อเพียงพอที่จะทำให้ป่ากิมห่อเลี้ยงดูน้อง ๆ และครอบครัวได้เป็นอย่างดีเมื่อเปรียบเทียบกับการขายข้าวแกงในอดีต ป่ากิมห่อจึงเห็นช่องทางที่จะสร้างความมั่งคั่งทางการค้าโดยการทำประมงเสียเอง

ดังนั้น จึงเก็บเงินและหยิบยืมจากญาติพี่น้องมาทำเรือประมงเองเนื่องจาก เห็นว่าการทำเรือประมงเองมีกำไรดีกว่าไปรับปลามาจากโปะหรือ แพปลาแล้วมาขายต่อ อีกทอดหนึ่ง ในการทำกิจการเรือประมงป่ากิมห่อได้ใช้ระบบกงสี ในการดำเนินการ โดยในระยะแรกป่ากิมห่อจะอาศัยแรงงานพี่น้องในครอบครัวช่วยเหลือกันเป็นหลัก ด้วยความเป็นครอบครัวใหญ่ทำให้ป่ากิมห่อไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานจากภายนอกแต่อย่างใด ระบบกงสีของกลุ่มน้ำเค็มภายใต้การนำของ ป่ากิมห่อนั้นเป็นการดูแลสมาชิก

ในครอบครัวทุกเรื่องไม่ว่าเรื่องการเงิน การบริหาร แม้กระทั่งการเข้าสู่การเมือง
ของน้อง ๆ ในภายหลัง

การทำเรือประมงก็ได้สร้างความมั่งคั่งในการค้าปลาให้กับตระกูลอรุณเวสสะ-
เศรษฐ ตามลำดับ พิจารณาได้จากเรือประมงที่เพิ่มขึ้นจากหนึ่งลำมาเป็นห้าลำ สิบลำ
และจนในที่สุดถึงร้อยลำ ถือได้ว่าธุรกิจประมงของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเป็นธุรกิจ
ประมงใหญ่ที่สุดในจังหวัดระยองมีมูลค่าหลายร้อยล้านบาท จากความมั่งคั่งของตระกูล-
อรุณเวสสะเศรษฐ มีผลต่อชื่อเสียงของตระกูลเริ่มเป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้งในส่วนของ
ราชการ นักการเมือง และประชาชนโดยทั่วไป ที่เริ่มเข้ามาของความช่วยเหลือในรูปแบบ
ที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างบารมีให้กับตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ
ในรูปของการสะสมทุนทางสังคมและมีผลในทางการเมืองระยะยาว สำหรับธุรกิจประมง
ของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐหลังจากประสบความสำเร็จ ได้ขยายพื้นที่การทำประมง
ออกไปอย่างกว้างขวางจากพื้นน่านน้ำระยองขยายไปทั่วอ่าวไทยจากตะวันออกถึงภาคใต้
ทั้งหมดหลังจากนั้นก็ขยายไปอินโดนีเซียและเวียดนามตามลำดับ

จากความสำเร็จในการทำประมงจึงมีห่อจิ้งขยายกิจการไปสู่กิจการที่เกี่ยวข้อง
กับการประมง ได้แก่ การทำโป๊ะเรือ แพลลา การขายน้ำมันสำหรับเรือประมงและการทำ
โรงงานปลาป่น นอกจากนี้ในยุคการเบ่งบานของเศรษฐกิจฟองสบู่ กลุ่มน้ำเค็มได้ขยาย
อาณาจักรทางเศรษฐกิจเข้าสู่การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ บ้านจัดสรร ศูนย์การค้า ตลาดสด
ธุรกิจท่องเที่ยว การซื้อขายที่ดิน และการทำสวน ธุรกิจทั้งหมดนี้ได้สร้างความมั่งคั่ง
ให้กับตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ นับเป็นพื้นฐานและเป็นฐานสำคัญทางการเมือง
ของกลุ่มน้ำเค็มในเวลาต่อมา

ธุรกิจทั้งหมดของกลุ่มน้ำเค็มสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ส่วน
ดังนี้

1. ธุรกิจประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ธุรกิจประเภทนี้จะประกอบด้วย
 - 1.1 แพลลา
 - 1.2 เรือประมงทั้งเรือหาปลา และปลาหมึก
 - 1.3 โรงงานปลาป่น
 - 1.4 การเลี้ยงตะพาบน้ำ

2. ธุรกิจการท่องเที่ยวของกลุ่มบ้านเพ ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็นกิจการย่อย ๆ ได้แก่

2.1 ท่าเรือ

2.2 เรือโดยสารไปเกาะ

2.3 ตลาดขายของบริเวณท่าเรือ

3. ธุรกิจเกี่ยวกับที่ดินและการรับเหมาก่อสร้างธุรกิจประเภทนี้เกิดขึ้น

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า เมื่อป่ากิมห่อมีเงินแล้ว ป่ากิมห่อมักชอบซื้อที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไร ดังนั้น เจ็กิมห่อจึงมีที่ดินสะสมไว้หลายพันไร่ ที่ดินเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการเล่นการเมืองของคนในครอบครัวโดยการนำโฉนดไปไว้ที่ธนาคารและกู้เงินมาเล่นการเมือง ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2552) กล่าวว่า บางส่วนมีนำไปทำสวน นอกจากนี้ ในการวิจัยเชิงลึก พบว่า ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ได้ให้คนใกล้ชิดเป็นเจ้าของธุรกิจก่อสร้างในนามแต่เป็นที่รับรู้กันว่าเป็นธุรกิจภายใต้การดูแลของนายบารมี อรุณเวสสะเศรษฐ น้องชายป่ากิมห่อ ซึ่งในอดีตเขาเคยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

อย่างไรก็ดี ตามธรรมเนียมของระบบกงสีนั้นเมื่อพี่ ๆ น้อง ๆ ในตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐจะไปมีครอบครัวใหม่ที่คนโตจะต้องดูแลและรับผิดชอบน้องแต่ละคนในกลุ่มน้ำเค็มเจ็กิมห่อจะมีแบ่งกิจการให้พี่น้องแต่ละคนไปดูแลตามความชอบและความถนัด คือ

1. เจ็กิมห่อ พี่ใหญ่ของกลุ่มน้ำเค็มทำธุรกิจแพปลา เรือประมง ธุรกิจการท่องเที่ยว และการทำสวน โดยมีบุตรสาวทำธุรกิจคอนกรีตผสมเสร็จ

2. นายไพบูลย์ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องคนโตทำธุรกิจขายปลา เลี้ยงตะพาบน้ำ และเรือหมึก

3. นายไพบูลย์ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องคนที่ 9 ทำธุรกิจโรงงานปลาป่น และบริษัทรับเหมาก่อสร้าง

4. นายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องคนที่ 13 ทำธุรกิจเกี่ยวกับปลาและปลาหมึกเพื่อส่งขายต่างประเทศ

5. นายยานยนต์ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องคนที่ 15 ทำธุรกิจเรือประมงและธุรกิจการท่องเที่ยว

6. นายสันติ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องคนที่ 16 ทำธุรกิจเรือประมงและธุรกิจการท่องเที่ยว

ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐกับกระบวนการสะสมทุนทางสังคม

นอกจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจจนมีฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคงแล้ว การวิจัยพบว่า ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ภายใต้การนำของเจ็กิมห่อ (กลุ่มน้ำเค็ม) ยังได้ทำการสะสมทุนทางสังคมด้วยการสะสมทุนทางสังคม โดยการนำของเจ็กิมห่อจนได้ชื่อว่าเป็น “ป้าผู้อารี” หรือ “แม่พระของจังหวัด”

กล่าวคือ หลังจากทีกลุ่มน้ำเค็มประสบความสำเร็จในธุรกิจของครอบครัวแล้ว ป้ากิมห่อก็เริ่มสร้างชื่อเสียงจากการทำกิจกรรมทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการบริจาคเงินช่วยเหลือชาวบ้าน ราชการ วัด สถานที่ หรือคนผู้ตกทุกข์ได้ยากในจังหวัด แต่สิ่งเดียวที่ป้ากิมห่อไม่ยอมช่วยเหลือ คือ คนที่ตั้งหน้าแบมือขอและเกียจคร้าน เนื่องจากนิสัยป้ากิมห่อเป็นคนขยันมาโดยตลอด

นอกจากบทบาทของการอุปถัมภ์ในรูปแบบของตัวเงินแล้ว สิ่งที่ทำให้คนในจังหวัดระยองรู้จักป้ากิมห่ออีกอย่าง คือ การไปช่วยงานพร้อมกับการนำทอดมันไปให้ ทุกครั้งที่มีการจัดงานในจังหวัดเมื่อไม่ว่าจะงานบุญ งานบวช งานแต่ง หรืองานศพ ถ้าป้ากิมห่อรู้ข่าวหรือได้รับเชิญ ป้ากิมห่อก็จะทำทอดมันไปให้ทุกงาน สิ่งเหล่านี้ทำให้ป้ากิมห่อเป็นที่รู้จักของชาวบ้านโดยทั่วไป “ทอดมัน เจ็กิมห่อ น้ำใจจากเจ้าแม่”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า งานทางสังคมของป้ากิมห่อขยายตัวขึ้นเมื่อป้ากิมห่อเข้าร่วมในงานลูกเสือชาวบ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา การเข้าร่วมงานลูกเสือชาวบ้านของป้ากิมห่อเกิดจากความเชื่อในอุดมการณ์ “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ในงานลูกเสือชาวบ้าน ป้ากิมห่อได้เป็นประธานลูกเสือชาวบ้านของจังหวัดและช่วยบริจาคเงินในการอบรมจำนวนมากถึง 20-30 ล้านบาท “ให้ไป 20 ล้านเอาไม่อยู่”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า การเป็นประธานงานลูกเสือชาวบ้านก็ทำให้ป่ากิมห่อมีเครือข่ายทางสังคมกว้างขวางมากขึ้น จากการที่มีผู้ผ่านอบรมลูกเสือชาวบ้านในจังหวัดแสนกว่าคน หลังจากนั้น ป่ากิมห่อยังได้ผลิตซ้ำเครือข่ายลูกเสือชาวบ้านโดยการจัดกองทุนสงเคราะห์สมาชิก-ลูกเสือชาวบ้านกว่าแปดพันคนในรูปของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์อีกด้วย กล่าวโดยสรุปแล้วป่ากิมห่อได้สะสมทุนทางสังคมจนเป็นที่นับหน้าถือตาของคนในจังหวัด ทั้งชาวบ้านและส่วนราชการทุนทางสังคมจึงเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการทำงาน การเมืองของกลุ่มน้ำเค็มในเวลาต่อมา

ตระกูลอรุณเวสเศรษฐ์: บณณนสายการเมือง

หลังจากประสบความสำเร็จในกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคมของตระกูลอรุณเวสเศรษฐ์ เริ่มที่จะมีชื่อเสียงบารมี ทำให้ป่ากิมห่อ มีโอกาสรู้จักและสนิทสนมกับนักการเมืองระดับชาติมากขึ้นตามลำดับ เริ่มต้นจากคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ นักการเมืองอาวุโสของจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นบุคคลที่นับถือของป่ากิมห่อ มากจนป่ากิมห่อมองว่าตัวเองเป็น “ข้าทาสของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า ป่ากิมห่ออ้างว่า มีความชื่นชมในความมีคุณธรรมของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ มากเป็นพิเศษ จากความสัมพันธ์กับคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ และชื่อเสียงที่โด่งดังของป่ากิมห่อ ทำให้ป่ากิมห่อได้มีโอกาสรู้จักกับนักการเมืองอีกหลายคนในพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่คนในจังหวัดระยองมีความชื่นชมมากในอดีต เช่น นายวีระ มุกลิกพงศ์ นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน นายชวน หลีกภัย คุณหญิงสุภัตรา มาศดิตถ์ บณณนสายการเมืองของตระกูลอรุณเวสเศรษฐ์ การวิจัย พบว่า ป่ากิมห่อ ก็ยังไม่เข้าไปเล่นการเมืองโดยตรงเนื่องจากพื้นฐานทางการศึกษาดำเนินทำให้ ป่ากิมห่อ รู้สึกตัวเองมีปมด้อย เช่น ครั้งหนึ่งเมื่อป่ากิมห่อ ไปร่วมสัมมนากับนักการเมืองได้ยินคำว่า “ศักยภาพ” ป่ากิมห่อ บอกว่า ฟังไม่รู้เรื่องเลย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า
 ดังนั้น ป่ากิมห่อจึงรู้สึก “ไม่ชอบการเมือง มั่นวุ่น” แต่สถานการณ์ความขัดแย้งทาง
 การเมืองในท้องที่ที่อาศัยอยู่ ทำให้ป่ากิมห่อจำเป็นต้องก้าวขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2
 และได้รับเลือกเป็นกำนันตำบลรวมถึงประธานชมรมผู้ใหญ่บ้านของอำเภอเมืองด้วย
 แต่ต่อมาไม่นานป่ากิมห่อก็ต้องลาออกจากกำนัน เนื่องจากเห็นว่า ไม่สามารถแก้ปัญหา
 เรื่องถนนได้ทันกับใจ จากประสบการณ์การเป็นกำนันและเริ่ม “มีตำรวจมากวนกิจการ”
 ทำให้ป่ากิมห่อเห็นความสำคัญของการต้องมีอำนาจทางการเมืองมากขึ้น

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า
 ป่ากิมห่อจึงสนับสนุนให้ นายไพรัตน์ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องชายคนโตเข้าไปเป็น
 ประธานสภาภิบาลและให้นายยงยศ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องชายคนที่สามลงสมัคร สจ.
 เขตอำเภอเมือง (ซึ่งเป็นฐานการเมืองของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ) ปี พ.ศ. 2528
 การได้รับเลือกตั้ง สจ. ด้วยคะแนนเสียงเป็นอันดับหนึ่ง จากการสนับสนุนนายยงยศ
 อรุณเวสสะเศรษฐถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการก้าวเดินในถนนการเมืองตระกูลอรุณเวสสะ-
 เศรษฐ

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า
 หลังจากตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเริ่มมีบทบาทการเมืองมากขึ้น กลุ่มน้ำเค็มได้รับ
 การติดต่อจากพรรคชาติพัฒนาให้ส่งคนในกลุ่มลงสมัครเลือกตั้งในระดับ ส.ส.
 ของจังหวัดระยองในการเลือกตั้งครั้งแรกของ ปี พ.ศ. 2535 (เลือกตั้ง 2535/1)
 โดยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในฐานะหัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ได้มอบให้เลขาฯมาติด
 ต่อกับป่ากิมห่อขอให้ส่งคนในกลุ่มน้ำเค็มลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคชาติพัฒนา ป่ากิม
 ห่อนั้นมีความชอบบวกลูกของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อยู่แล้วเนื่องจากมองว่า
 “น้ำชาติ ใจถึง ฟังได้”

จึงได้ส่ง นายยงยศ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องชายคนที่สามลงสมัคร ส.ส. ในเขต-
 อำเภอเมือง ในการลงสมัคร ส.ส. ของกลุ่มน้ำเค็มในช่วงแพร่หลายของระบบการซื้อสิทธิ์
 ขายเสียง ทำให้ทุนทางสังคมของกลุ่มน้ำเค็มไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ได้รับ
 การเลือกตั้ง ส.ส. ได้ ดังนั้น กลุ่มน้ำเค็มจึงจำเป็นต้องใช้การซื้อเสียงเป็นปัจจัยเสริม
 การซื้อเสียงของกลุ่มใช้สองรูปแบบด้วยกัน คือ รูปแบบแรกเป็นการจ่ายไปตามกลุ่มอาชีพ

ต่าง ๆ โดยอาศัยเงินจากพรรคการเมือง ส่วนรูปแบบที่สองเป็นการจ่ายเงินทางอ้อม ในกิจการทางสังคมของป่ากิมห่อซึ่งเป็นเงินของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐี ต้องจ่ายเงิน ดังกล่าวถึง “เดือนละล้านกว่าบาท” กล่าวไว้ว่า จนถึงปัจจุบันกลุ่มน้ำเค็มต้องใช้จ่ายเงิน เพื่อการเล่นการเมืองไปแล้ว “หลายร้อยล้านบาท” ต่อมากลุ่มน้ำเค็มได้ย้ายนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐีไปสมัคร ส.ส. ในนามพรรคชาติไทยตามคำขอร้องของกำนันเป๊าะ ของ “บ้านใหญ่ชลบุรี” เนื่องจากป่ากิมห่อถือว่ากำนันเป๊าะเป็นเพื่อนกับป่ากิมห่อมา ตั้งแต่สมัยทำประมงด้วยกัน หลังจากนั้นน้องชายคนอื่นของป่ากิมห่อก็ตามเข้ามาสู่ การเมืองอีก 5 คน คือ

1. นายไพรัตน์ อรุณเวสสะเศรษฐี น้องชายคนโต เป็นนายกเทศมนตรีบ้านเพ
 2. นายไพบุลย์ อรุณเวสสะเศรษฐี น้องชายคนที่ 9 (อดีต) เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
 3. นายยานยนต์ อรุณเวสสะเศรษฐี น้องชายคนที่ 15 (อดีต) เป็น สจ. โดยไม่มีใครในท้องถิ่นที่กล้าลงสมัครแข่ง
 4. นายสันติ อรุณเวสสะเศรษฐี น้องชายคนที่ 16 เป็นสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) บ้านเพ ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เขต 2 อำเภอเมือง
 5. นายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐี อดีต ส.ส. จังหวัดระยอง
- ส่วนตัวป่ากิมห่อหลังจากปฏิเสธการลงเลือกตั้ง สจ. โดยอ้าง “ไม่ถนัดและ กิจการยุ่ง” มาตั้งแต่แรกแต่หลังจากที่สุขาภิบาลได้รับการยกระดับเป็นเทศบาล ในปี พ.ศ. 2542 ป่ากิมห่อก็กลับเข้ามาเลือกตั้งซ่อม สท. จนได้รับเลือกเป็นประธานสภาเทศบาล โดยมีนายไพรัตน์ อรุณเวสสะเศรษฐีน้องชายเป็นนายกเทศมนตรี อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2545 ป่ากิมห่อก็ขอลาออกจากประธานสภาเทศบาลอีก เนื่องจากกลัวว่า การเมืองจะกระทบต่อทุนทางสังคมที่สะสมมาโดยป่ากิมห่อจะอ้างเหตุผลว่า “ก่อนเล่น การเมืองคนเพชอบป่าทุกคน ตอนหลังเล่นก็เริ่มมีคนวิจารณ์ต่าง ๆ นานา”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า ดังนั้น ป่ากิมห่อจึงกลับมาเป็น “ผู้กำกับ” การเมืองของกลุ่มน้ำเค็ม ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ของป่ากิมห่อ ที่ว่า “ไม่ได้จัดการน้อง แต่รู้การเมืองหมด” “ตอนสมัครน้อง ไม่บอกป่าก่อน มาบอกตอนหลังแต่น้องสมัครก็ต้องช่วยหาเสียง” “ตอนที่ไปแล้ว

ก็ต้องช่วยน้อง” การเป็นผู้กำกับของป้ากิมห่อนั้นป้ากิมห่อใช้การบริหารจัดการแบบ “เล่นการเมืองแบบลูกทุ่ง” และ “ไม่มีกุนซีอ” คือ อาศัยประสบการณ์ของตัวเองเป็นที่ตั้ง อย่างไรก็ตาม เจตจำนงการเข้ามาเล่นการเมืองโดยตรงของป้ากิมห่อ สามารถแสดงออกได้ชัดเจนขึ้นหลังจากที่ป้ากิมห่อเรียนจบปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เมื่อปี พ.ศ. 2548

ดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2549 พบว่า ป้ากิมห่ออยากลงสมัคร สว. ด้วยแต่ได้ถูกคัดทานจากลูกสาวเสียก่อน แต่ในท้ายสุด ป้ากิมห่อก็เข้าสู่สนามการเมืองในการเลือกตั้ง สว. ครั้งที่สาม พ.ศ. 2550 หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การที่ป้ากิมห่อต้องเข้าเรียนตอนอายุมากแล้วเนื่องจากความไม่พอใจนายสาธิต ปิตุเตชะ คุณแกลนเรื่องการศึกษาของตนเอง การลงแข่งขัน สว. ครั้งที่ผ่านมานางกิมห่อ ลีเซ่งเฮง พ่ายแพ้ให้แก่นายสาย กังกวณิน (ทนายสาย) ซึ่งเป็นพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะ

แต่หลังจากที่กลุ่มน้ำเค็มได้ขยายเครือข่ายทางการเมืองของตนออกไปนอกเหนือจากกลุ่มพี่น้องในตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ คือ การสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์กับนายทุนท้องถิ่นที่เข้ามาเล่นการเมืองในระดับ อบจ. เทศบาล และ อบต. อย่างกว้างขวาง ทำให้กลุ่มต้องมีการจัดองค์กรทางการเมืองอย่างเป็นระบบนอกเหนือจากการกำกับแบบส่วนตัวของป้าฮ้อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การจัดประชุมแกนนำของกลุ่มทุกวันศุกร์ โดยใช้นักการเมืองที่มีความรู้ เช่น ดร. ประวัติ อุตโมต ซึ่งเป็นเพื่อนของนายขยศ อรุณเวสเสสเศรษฐ ได้มาช่วย “คิว” เรื่องการเมืองให้แก่คนในกลุ่มน้ำเค็ม ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 8 กรกฎาคม 2551) กล่าวว่า นอกจากสมาชิกของครอบครัวอรุณเวสเสสเศรษฐ ก็ได้พยายามปรับปรุงประสิทธิภาพของตนเองเช่นกัน เช่น ป้ากิมห่อส่งลูกชายเรียนปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์ในต่างประเทศ และส่งลูกสาวเรียนปริญญาโทด้านเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ: เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

ของกลุ่มน้ำเค็มภายใต้การนำของตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็นเครือข่ายย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง นักการเมืองที่กลุ่มให้การสนับสนุนในการเลือกตั้งโดยตรงทั้งในระดับ สจ. เทศบาล อบต. ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นคนใกล้ชิดที่ได้รับการไว้วางใจเป็นพิเศษ
2. เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ที่เกิดจากการจัดสรรผลประโยชน์ทางการเมืองในสมัยที่นายยงยศ อรุณเวสเสสเศรษฐ เป็น ส.ส. ระยอง และ นายไพบุลย์ อรุณเวสเสสเศรษฐ ดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ระยอง
3. เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ที่เคยเป็นฝ่ายตรงข้าม คือ เป็นนายทุนท้องถิ่นของกลุ่มน้ำจืดที่แปรปรวนมาสนับสนุนกลุ่มน้ำเค็ม เนื่องจากเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์ทางการเมืองไม่ลงตัวภายในกลุ่ม เช่น เรื่องการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองในพื้นที่ไม่ลงตัวและผลประโยชน์ในท้องถิ่นได้ถูกแทรกแซงจากนายปิยะ ปิตุเตชะ ในระยะหลังอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 วิกฤติเศรษฐกิจทำให้กลุ่มน้ำจืดได้รับผลกระทบอย่างหนักในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ผู้นำกลุ่มน้ำจืดต้องเข้ารับเหมาโครงการเล็ก ๆ เพื่อให้กิจการทรงตัวอยู่ได้ การกระทำความก้าวจึงไปกระทบกับโครงการรับเหมาของลูกน้อง
4. เครือข่ายของผู้พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งแข่งขันกับกลุ่มน้ำจืด นักการเมืองที่พ่ายแพ้การเลือกตั้งเหล่านี้ไม่พอใจกับกลุ่มน้ำจืดและหันมาสนับสนุนกลุ่มน้ำเค็ม เช่น กรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเทศบาลอำเภอเมือง ในปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมาเป็นการต่อสูระหว่างนักการเมืองอิสระไม่สังกัดกลุ่มกับผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มน้ำจืด หลังจากความพ่ายแพ้ทำให้ต้องหันไปหากกลุ่มน้ำเค็มในภายหลัง

ตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด)

ตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) เป็นกลุ่มอุปถัมภ์นำโดยนายทุนท้องถิ่นศูนย์กลางของกลุ่มน้ำจืดอยู่ที่ตระกูลปิตุเตชะโดยการกำกับของกำนันสาคร ปิตุเตชะ ผู้เป็นพ่อการวิจัย พบว่า ผู้นำกลุ่มน้ำจืดได้ชื่อว่า มีพฤติกรรมแบบนักเลงโบราณ เนื่องจากมีเรื่อง

เกี่ยวกับการใช้อิทธิพลเหนือกฎหมายหลายเรื่องด้วยกัน เส้นทาง การสะสมทุนของกลุ่มน้ำจืดจึงต้องอาศัยอำนาจทางการเมืองมาสนับสนุน กลุ่มน้ำจืดนั้นถือว่าเป็นคู่แข่งทางการเมืองโดยตรงกับกลุ่มน้ำเค็มที่มีพฤติกรรมแบบเจ้าแม่ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

ตระกูลปิตุเตชะ: เส้นทาง การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ

การวิจัย พบว่า การสะสมทุนของกลุ่มน้ำจืดก่อตัวจากการทำธุรกิจของกำนันสาคร ปิตุเตชะผู้เป็นพ่อของนายปิยะ ปิตุเตชะ (ส.ส. ช้าง) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และอดีต ส.ส. สาธิต ปิตุเตชะ (ส.ส. ตี) รวมถึงลูกอีก 4 คน กำนันสาคร ปิตุเตชะเองก็มีพ่อเป็นคนจีนอพยพแต่เป็นเชื้อสายจีนแคะจากตระกูลแซ่เต้ พ่อของกำนันสาคร ปิตุเตชะ อพยพมาจากกวางเจาแบบเสื้อผืนหมอนใบตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากมีญาติที่อาศัยอยู่ในเขตบ้านอำเภอที่อาศัยในปัจจุบัน ดังนั้น วัฒนธรรมทางธุรกิจของกลุ่มน้ำจืดจึงมีลักษณะของระบบกงสีเช่นเดียวกับกลุ่มน้ำเค็ม

กำนันสาคร ปิตุเตชะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2547) กล่าวว่า อาชีพเดิมของครอบครัวเริ่มต้นจากพ่อของกำนันสาคร ปิตุเตชะเข้ามาเป็นกรรมกรขายแรงงานทั่วไปไม่ว่าการรับจ้างขุดต่อหรือรับจ้างทำนา ต่อมาได้หันมาหาบของขายที่เรียกว่า “จีนหาบ” ส่วนแม่กำนันสาคร ปิตุเตชะ มีอาชีพเป็นชาวสวน เมื่อครอบครัวกำนันสามารถเก็บหอมรอมริบได้เงินมาจำนวนหนึ่งก็นำมาทำร้านขายของชำที่ตลาด โดยไปรับสินค้าจากอำเภอเมืองมาขายในหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อพ่อล้มป่วยเป็นอัมพาต และแม่ก็เป็นโปลิโอพร้อม ๆ กัน ซึ่งในขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้น ป. 4 ก็ต้องลาออกมาช่วยเหลือครอบครัว กำนันสาคร ปิตุเตชะเริ่มรับจ้างกรีดยางเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวและส่งเสียน้องสาวให้เรียนหนังสือ

หลังจากนั้น 3 ปี พ่อแม่ของกำนันเกิดหายจากอาการป่วยโดยไม่คาดคิด ดังนั้นครอบครัวกำนันจึงกลับมาทำสวนยางเพราะในขณะนั้นราคายางกำลังดีกำนันสาคร ปิตุเตชะ ได้ร่วมหุ้นกับเพื่อนฝูงในการทำสวนยางจำนวน 170 ไร่ แต่ก็ไม่ได้สร้างความร่ำรวยให้กับครอบครัว นอกจากการพอมือพอกินไปตามอัตรภาพ

กำนันสาคร ปิตุเตชะ อายุประมาณ 22-23 ปี ได้มาแต่งงานกับนางทอด และได้แยกครอบครัวออกมาสร้างตัวโดยการมาขายของอยู่หน้าโรงงานน้ำตาลของเลี้ยวโยชน์ (ประโยชน์ เนื่องจำนง) การต้องมาขายของดังกล่าวเนื่องจากในขณะนั้นกิจการไร้อ้อยขยายตัวมากในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลมาจากความซบเซาและผันผวนของราคายางพารา นอกจากนี้การตัดถนนสุขุมวิทยังส่งผลให้การคมนาคมขนส่งในภูมิภาคสะดวกขึ้นจนทำให้มีการจัดตั้งโรงงานน้ำตาลขึ้นในแถบชลบุรีและระยองไม่ต่ำกว่า 10 โรงงาน

จากการขายของหน้าโรงงานน้ำตาลทำให้ กำนันสาคร ปิตุเตชะ เห็นช่องทางการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้ตนเองโดยการรับเหมาปลูกอ้อยส่งโรงงานโดยใช้ที่ดินปลูกอ้อยของโรงงานน้ำตาล กิจการดังกล่าวทำให้กำนันสาคร ปิตุเตชะ เป็นที่รู้จักของคนในละแวกนั้นมากขึ้นทั้งในกลุ่มเจ้าของไร้อ้อยและโรงงานน้ำตาล ต่อมาโรงงานน้ำตาลที่รับเหมาปลูกอ้อยขาดทุน กำนันสาคร ปิตุเตชะ จึงต้องกลับไปทำไร่ เนื่องจากความพร้อมของเครื่องมือการทำไร่ คือ กำนันสาคร ปิตุเตชะ มีทั้งรถไถ รถบรรทุก และวัสดุอื่น ๆ

กำนันสาคร ปิตุเตชะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2552) กล่าวว่า จะเข้าไปจับจองที่ดินหลังจากการตัดไม้ของสัมปทานโรงเลื่อย โดยจับจองที่ดินที่หนองละลอกเป็นที่แรก ๆ ที่ดินดังกล่าวเป็นป่าสงวนที่รัฐเปิดโอกาสให้ชาวบ้านบุกรุกเพื่อการเพาะปลูกทำไร่ กำนันสาคร ปิตุเตชะ ด้วยวัยเพียง 25 ปี สามารถครอบครองที่ดินจากการบุกรุกได้ถึง 1,000-2,000 ไร่

กำนันสาคร ปิตุเตชะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2552) กล่าวว่า การบุกรุกป่าสงวนของผู้มีอิทธิพลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างใช้วิธีการที่เหมือนกันไม่ว่ากลุ่มหลวงฐิโนชลบุรี หรือกำนันสาคร ปิตุเตชะ ในการบุกรุกป่าสงวนเพื่อการทำไร้อ้อยนั้นผู้เข้าจับจองจะต้องมีอิทธิพลกว้างขวางพอสมควรเพราะการเข้าไปจับจองที่ดินต้องเข้าไปติดป้ายว่าได้จับจองที่ดินนั้นแล้ว ถ้าผู้จับจองไม่มีอิทธิพล แม้ไปติดป้ายจับจองก็ไม่มีใครเกรงกลัว การใช้สิทธิในการจับจองที่ดิน จะเป็นไปตามคำเปรียบเปรยที่ว่า “ถูกปืนตกที่ไหน ที่นั่นเป็นเขตที่ดิน”

ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งกันในการจับจองที่ดินนั้นข้อยุติของความขัดแย้งจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของแต่ละฝ่ายว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น กรณีของกำนันสาคร

ปีตุเตชะ ที่เข้าไปบุกกรุป่าสงวนที่ปากแพรกประมาณ 500-600 ไร่ รวมทั้งที่ดินที่เสียเนียนมาหลอกขายที่ปากแพรกอีก 400-500 ไร่ ผลก็คือ ทำให้กำนันถือครองที่ดินเพิ่มอีกประมาณ 1,000 ไร่ หลังจากครอบครองที่ดินนั้นไประยะหนึ่งมารู้ภายหลังว่า เป็นที่ดินของ “เสียโยชน์” ผู้มีอิทธิพลมากในขณะนั้น ดังนั้น เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นกับตระกูลจนกำนันสาคร ปีตุเตชะ จึงต้องตัดสินใจคืนที่ดินที่ผืนนั้นให้กับเสียโยชน์ไป

นายปิยะ ปีตุเตชะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2547) กล่าวว่า อย่างไรก็ตามการบุกกรุป่าสงวนเพื่อการทำไร่ของกำนันสาคร ปีตุเตชะ ก็ยังดำเนินต่อไป กล่าว ในปี พ.ศ. 2514 กำนันสาคร ปีตุเตชะ ได้ขยายพื้นที่บุกกรุที่เขาสิงโต อีกประมาณ 3,000 ไร่ร่วมกับ พ.ท. ณรงค์ กิตติขจร ผู้มีอำนาจทางการเมืองในสมัยนั้น นอกจากนี้ กำนันสาคร ปีตุเตชะ ยังมีที่ดินในเขตจันทบุรี-สระแก้ว อีกประมาณ 600 ไร่ ซึ่งใช้เป็นปลูกปาล์ม ลำไย โดยการซื้อต่อจากโรงงานในเขตนั้น ที่ดินซึ่งกำนันสาคร ปีตุเตชะ ได้มามากกว่า 3000 ไร่นั้น กำนันสาคร ปีตุเตชะ ได้ใช้ในการลงทุนปลูกพืชเศรษฐกิจ คือ อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา เช่น การทำไร่อ้อยนั้นเริ่มต้น ในปี พ.ศ. 2523 การทำไร่อ้อยทำให้ กำนันสาคร ปีตุเตชะ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดระยอง จนได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมชาวไร่อ้อยของจังหวัดระยอง ต่อมาเมื่อสถานการณ์ราคาอ้อยไม่ดี กำนันสาคร ปีตุเตชะ ก็หันมาปลูกยางพาราแทนอ้อยนั้นอีกเป็นพัน ๆ ไร่ แต่ในช่วงปลูกยางพารานั้นที่ดินที่เคยบุกกรุป่าสงวนมาได้รับกรรมสิทธิ์เป็นโฉนดในการถือครองหมดแล้ว

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2550) กล่าวว่า หลังจากเริ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง กำนันสาคร ปีตุเตชะ เห็นว่า มีความจำเป็นต้องสนับสนุนลูกชายเข้าสู่สนามการเมือง ในปี พ.ศ. 2528 กำนันสาคร ปีตุเตชะ ได้ส่งนายปิยะ ปีตุเตชะ (เสียช้าง) ลูกชายคนโตลงสมัครตำแหน่ง สจ. เขตอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในช่วงที่ครอบครัวเริ่มมาทำธุรกิจคูศทราย การเข้าสู่วงการเมืองสร้างโอกาส ให้ตระกูลปีตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) สามารถปรับฐานทางธุรกิจจากการปลูกพืชเศรษฐกิจมาเป็นธุรกิจก่อสร้างโดยการตั้งเป็นบริษัท เช่น บริษัทบ้านค่ายทรายทอง หรือบริษัทบ้านค่ายผลิตภัณฑ์คอนกรีต ธุรกิจก่อสร้างของตระกูลปีตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจการคูศทราย การรับเหมาก่อสร้าง และผลิตภัณฑ์คอนกรีต

ซึ่งมีมูลค่ารวมนับเป็นพันล้าน ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2550) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลได้ดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำประแสร์ โดยพื้นที่ที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำอยู่ในบริเวณที่ดินของกำนันสาคร ปิตุเตชะ ถึง 1,000 ไร่ การเวนคืนที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างทำให้ กำนันสาคร ปิตุเตชะ ได้รับเงินจากการเวนคืนที่ดินถึง 110 ล้านบาท

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสะสมทุนของตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) ดำเนินการโดยผ่านธุรกิจหลัก คือ การปลูกพืชเศรษฐกิจ (อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา) โดยใช้ดินจากการบุกเบิกป่าสงวน หลังจากได้ขยายการสะสมทุนมาสู่ธุรกิจก่อสร้าง (คูศรารายรับเหมาก่อสร้าง และผลิตภัณฑ์คอนกรีต)

ในการทำธุรกิจของครอบครัวนั้น ผู้นำกลุ่มน้ำจืดจะใช้ระบบกงสีเช่นเดียวกับจिनอพยพทั่วไป คือ กำนันสาคร ปิตุเตชะ จะเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย แต่เมื่อถึงช่วงเวลาหนึ่งกำนันได้แบ่งสมบัติของครอบครัวให้ลูกแต่ละคนไปเลยโดยกำนันจะคอย “กำกับ” ติดตามช่วยเหลือลูกคนที่ยังไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ธุรกิจในปัจจุบันของกลุ่มน้ำจืดจึงตกเป็นบทบาทของลูก ๆ กำนัน ในกิจการต่าง ๆ ดังนี้

1. นายปิยะ ปิตุเตชะ เจ้าของกิจการคูศรารายและงานรับเหมาก่อสร้างของตระกูลบริษัทบ้านค่ายคอนกรีต สถานบันเทิง โรงงานสัปปะรดกระป๋อง
2. นางสาวธาร ปิตุเตชะ ทำธุรกิจบ้านจัดสรร
3. นายวิริยะ ปิตุเตชะ เป็นเจ้าของบริษัท ซึ่งประกอบธุรกิจเป็นเอเยนต์ขายวัสดุ-ก่อสร้างและกิจการคอนกรีตผสมเสร็จ
4. นายเศรษฐา ปิตุเตชะ เป็นนักเล่นหุ้นและแทงหวยเป็นหลักเป็นผู้มีชื่อเสียงในวงการนักเลงและการพนัน
5. นายสาธิต ปิตุเตชะ มีสำนักงานทนายความ และดูแลกิจการคอนกรีตผสมเสร็จ

ตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด): บอนบนสายการเมือง

การวิจัย พบว่า ตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) มีบทบาททางการเมืองมาอย่างยาวนานในอดีตเริ่มต้นจากกำนันสาคร ปิตุเตชะ เมื่อ 30 ปีก่อน กำนันมีฐานะเป็นนักเลงใหญ่ซึ่งเป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้ง โจร เสือ นักเลง ข้าราชการ และชาวบ้าน

ในจังหวัด ความร่ำรวยจากการบุกกรุป่าสงวนเพื่อทำไร่อ้อยทำให้ กำนันสาคร ปิตุเตชะ ได้รับการยอมรับเสนอชื่อเป็นนายกสมาคมชาวไร่อ้อยคนที่ 3 ของจังหวัดระยอง ชีวิตทางการเมืองของ กำนันสาคร ปิตุเตชะ เริ่มต้นจากการเป็นผู้ใหญ่บ้านในวัย 38 ปี เมื่อดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ 10 ปี กำนันสาคร ปิตุเตชะ ก็ได้รับมอบหมายให้ และหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็น กำนันสาคร ปิตุเตชะ ก็ได้รับมอบหมายให้พร้อมทั้ง ตำแหน่งประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านของจังหวัดระยองชื่อเสียงของ กำนันสาคร ปิตุเตชะ เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากขึ้นในทั้งฐานะกำนันและความเป็นนักเลงของกำนัน

บทบาทของกำนันสาคร ปิตุเตชะ เป็นที่รู้จักกันดี คือ เป็นนักเลง ใจถึง รักพวกพ้อง และเป็นคนจริง กำนันสาคร ปิตุเตชะ มีวิถีจัดการความขัดแย้ง 3 ประการ ด้วยกัน คือ (1) เคลียร์ (พูดคุยให้เข้าใจกัน) (2) จ่ายเงิน (เพื่อลดความขัดแย้ง) และ (3) ฆ่า กำนันสาคร ปิตุเตชะ อ้างว่า บางครั้งต้องฆ่าคนที่ “เหลือขอ” เช่น พวกที่ชอบปล้น จี้ ลักขโมย เป็นประจำในหมู่บ้าน

กำนันสาคร ปิตุเตชะ มีบทบาทสำคัญต่อการก้าวสู่ถนนการเมืองของกลุ่มน้ำจืด โดยการเป็นผู้กำกับอยู่เบื้องหลัง การกำกับของกำนันอาศัยการประชุมของสมาชิก ครอบครัวที่จัดขึ้นเป็นประจำในงานเทศกาลและเมื่อมีเหตุการณ์จำเป็น บทบาททางการเมืองในระดับจังหวัดของกลุ่มน้ำจืดนั้นเริ่มต้นจากการลงสมัคร สจ. ในเขตบ้านค่ายของนายปิยะ ปิตุเตชะ ลูกชายคนโตของ กำนันสาคร ปิตุเตชะ การลงไปเล่นการเมืองท้องถิ่นของนายปิยะ ปิตุเตชะ ในช่วงที่เริ่มทำธุรกิจดูทรายจากแม่น้ำมีผลให้ธุรกิจก่อสร้างของครอบครัวเติบโตและเป็นก้าวอย่างทางการเมืองที่สำคัญของกลุ่มน้ำจืด

หลังจากนั้นเพื่อนของกำนันสาคร ปิตุเตชะ คือ กำนันรงค์และคุณสิน กุมภะ ได้ทาบทามชักชวนให้นายปิยะ ปิตุเตชะ ลูกชายของกำนันสาคร ลงสมัคร ส.ส. ในเขตอำเภอบ้านค่าย นายปิยะ ปิตุเตชะ เปลี่ยนจากสนามการเมืองระดับท้องถิ่นเข้าสู่การเมืองระดับชาติแต่ปรากฏว่า สมัยแรกนายปิยะ ปิตุเตชะ สอบตกในการเลือกตั้งครั้งแรก อย่างไรก็ตามก็คืนนายปิยะ ปิตุเตชะ ก็ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในสมัยต่อมา

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบ้านค่าย (ตระกูลปิตุเตชะ) กลุ่มบ้านเพ (ตระกูลอรุณ เวสะเศรษฐ) มีความแนบแน่นกันมากเนื่องจาก นายปิยะ ปิตุเตชะ เป็นเพื่อนสนิทกับนายยงยศ อรุณเวสะเศรษฐ เนื่องจากเป็น ส.ส. ระยองในกลุ่ม 16

ด้วยกัน และนายสาธิต ปิตุเตชะ ขณะเป็น สจ. ในเขตอำเภอเมืองระยอง ซึ่งเป็นฐานอิทธิพลของตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ ได้สนับสนุนนายสาธิต ปิตุเตชะ ลงสมัครในเขตพื้นที่ของตนเอง

โดยนายสาธิต ปิตุเตชะ จะให้ความเคารพป่ากิมห่อเป็นอย่างมากถึงขนาดเรียกแม่กิมห่อ ทุกครั้งเวลาเรียกชื่อ ขณะนั้นความขัดแย้งระหว่างตระกูลยังไม่เกิดขึ้นเนื่องจากการแบ่งทรัพยากรทางการเมือง โดยเฉพาะพื้นที่ทางการเมืองอย่างลงตัวระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองทั้งสองตระกูลหลังจากตระกูลปิตุเตชะ สนับสนุนนายปิยะ ปิตุเตชะ จนได้เป็น ส.ส. ระยอง การเป็น ส.ส. ของนายปิยะ ปิตุเตชะ มีผลต่อกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูล ทำให้ตระกูลปิตุเตชะกลายมาเป็นผู้ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดระยองจนถึงปัจจุบันในนามบริษัทบ้านค่ายคอนกรีต

โดยในระยะต้นธุรกิจก่อสร้างของตระกูลปิตุเตชะได้รับการสนับสนุนจากกำนันเป๊าะ เนื่องจากการมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับ “กลุ่มบ้านใหญ่” ชลบุรีที่คอยช่วยเหลือด้วยการแบ่งงานให้ทำหรือถ้ากลุ่มน้ำจืดไม่มีงานก็สามารถไปของานก่อสร้างที่บ้านใหญ่-ชลบุรีได้ พฤติกรรมเช่นนี้ทำให้บารมีของ นายปิยะ ปิตุเตชะ เป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้น

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2550) กล่าวว่า ทั้งนี้ นายปิยะ ปิตุเตชะ เองก็พยายามสร้างบทบาทตนเองให้เหมือนกับบ้านใหญ่ชลบุรี ในจังหวัดระยอง โดยคอยดูแลและจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่มที่เป็นเครือข่ายอุปถัมภ์นายทุนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้เงินสนับสนุนการเลือกตั้ง การไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์โครงการก่อสร้างของเครือข่ายในกรณีที่มีมูลค่าต่ำกว่า 100 ล้านบาท การปกป้องคุ้มครองเครือข่ายของตนตามแบบฉบับลูกพี่ของระบบอุปถัมภ์ ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 มีนาคม 2550) กล่าวว่า สำหรับบทบาททางการเมืองของทายาทตระกูลปิตุเตชะอีกคนที่มียศทางสูงในทางการเมืองของจังหวัดระยอง เป็นลูกชายคนสุดท้องของกำนันสาคร ปิตุเตชะ คือ นายสาธิต ปิตุเตชะ การวิจัยพบว่า หลังจากนายสาธิต จบการศึกษาจากนิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤษภาคม 2550) กล่าวว่า นายสาธิต ปิตุเตชะ เริ่มต้นจากการเป็นทนายความรับใช้ชาวบ้านอยู่ระยะหนึ่งมีภาพลักษณ์ที่ดี

ในสายตาประชาชน เป็นคนหนุ่มมีอุดมการณ์ มีความเรียบง่ายติดดิน มีภาพลักษณ์แตกต่างจากพี่ชาย คือ นายปิยะ ปิตุเตชะ

ก่อนนายสาธิต ปิตุเตชะ เข้าสู่สนามการเมืองโดยการลงสมัคร สจ. ในเขตอำเภอเมือง ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ (กลุ่มน้ำเค็ม) แต่การลงสมัคร สจ. ครั้งแรกของนายสาธิต ปิตุเตชะ ได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐ โดยในขณะนั้นการเมืองของจังหวัดระยองอยู่ในสถานการณ์ที่สามารถจัดสรรตำแหน่งกันได้อย่างลงตัวของผู้ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองแต่เมื่อนายสาธิต ปิตุเตชะ ก้าวจาก สจ. มาสมัคร ส.ส. ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 กลายเป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มน้ำเค็มและกลุ่มน้ำจืด เนื่องจาก นายสาธิต ปิตุเตชะ ลงสมัคร ส.ส. ทับซ้อนกับนาย योगยศ อรุณเวสเสสเศรษฐ ของกลุ่มน้ำเค็ม และการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 นายสาธิต ปิตุเตชะ ชนะการเลือกตั้ง สร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มน้ำเค็มเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างตระกูลปิตุเตชะและตระกูลอรุณเวสเสสเศรษฐและได้ลุกลามไปสู่สนามการเมืองทุกระดับในจังหวัดระยอง

สำหรับนายปิยะ ปิตุเตชะ และนายสาธิต ปิตุเตชะ ในสายตาของประชาชนในจังหวัดระยอง จะมีภาพลักษณ์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและพยายามแสดงพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่าง การเมืองในเชิงอุดมการณ์ (การเมืองอาชีพ) ของนายสาธิต ปิตุเตชะ กับการเมืองในเชิงธุรกิจ (ธุรกิจการเมือง) ของนายปิยะ ปิตุเตชะ

แต่การวิจัยในเชิงลึกของผู้วิจัย พบว่า ถึงแม้ทั้งสองพี่น้องในฐานะแกนนำของตระกูลปิตุเตชะจะแสดงพฤติกรรมและบทบาททางการเมืองแตกต่างกันตามบุคลิกของแต่ละคนแต่ทุกคนยังมีเอกภาพกันในเรื่องประโยชน์ของตระกูลปิตุเตชะ กล่าวคือ นายปิยะ ปิตุเตชะ ชอบแสดงบทบาทของ “พี่ใหญ่” และชอบจัดองค์กรทางการเมืองอย่างเป็นระบบ คือ จะแบ่งทีมงานออกเป็น 2 ทีม ได้แก่ ทีมการเมืองเพื่อรณรงค์เลือกตั้ง และทีมงานทั่วไปที่ทำงานทางด้านเด็กฝาก งานเกษตร งานจิปาละ และงานประสานงาน ดังนั้น นายปิยะ ปิตุเตชะ จึงต้องมีลูกน้องร่วมพันคนและจ่ายเงินเดือนไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาทต่อเดือน นายปิยะ ปิตุเตชะจึงมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบนักธุรกิจการเมืองอย่างเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ที่ว่า “นักการเมืองที่ดีต้องมีธุรกิจ เงินเดือน ส.ส. แค่ 7 หมื่น

จะทำอะไรได้ ไปงานชาวบ้านให้เงินแค่ 300-500 บาท แต่ฝ่ายตรงข้ามให้ 5 พันถึงหมื่นบาท”

แต่ในขณะที่นายสาธิต ปิตุเตชะ กลับมีพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างจากผู้เป็นพี่อย่างเห็นได้ชัด คือ นายสาธิต ปิตุเตชะ จะเน้นการเข้าถึงประชาชน การทำตัวติดดิน และใส่ใจดูแลประชาชนเพื่อให้มีภาพพจน์การเป็น ส.ส. ของประชาชน และสามารถผูกใจประชาชนได้อย่างกว้างขวางนอกจากนี้ นายสาธิต ปิตุเตชะ ยังพยายามให้คนอื่นเห็นว่า อีสระจากตระกูล กลุ่มน้ำจืดโดยไม่อาศัยบารมีของกำนันสาคร ปิตุเตชะผู้เป็นพ่อ และไม่ถูกรอบงำจากพี่ชาย

แต่มุ่งจะสร้างความก้าวหน้าทางการเมืองด้วยตนเอง ตามแบบอย่างคนหนุ่มไฟแรง มีจุดยืน และมีอุดมการณ์ของนักการเมืองรุ่นใหม่ของจังหวัดระยอง ดังนั้นในกรณีการลงสมัครรับเลือกตั้งบางครั้งจะพบ ในกรณีที่นายปิยะ ปิตุเตชะ ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทยแต่นายสาธิต ปิตุเตชะ จะเลือกลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ดูเป็นการเลือกข้างที่ตรงข้ามกันทั้งที่ 2 คนเป็นที่น้องกัน

แม้ว่านายสาธิต ปิตุเตชะ และนายปิยะ ปิตุเตชะ จะแสดงพฤติกรรมทางการเมืองภายนอกที่ขัดแย้งกัน แต่ทั้งสองก็อยู่ในระบบเดียวกันของครอบครัวตระกูลปิตุเตชะ ภายใต้การกำกับของกำนันสาคร ปิตุเตชะผู้เป็นพ่อ กล่าวคือ ในท้ายที่สุดแล้วอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะยังอยู่ที่กำนันสาคร ปิตุเตชะ จะเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นผู้ที่วางหมากเกมการเมืองแล้วปล่อยให้ลูก ๆ เล่นกันไปตามบุคลิกของแต่ละคน ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง จะพบว่า ทั้งนายปิยะ ปิตุเตชะ และนายสาธิต ปิตุเตชะ รวมถึงพี่น้องคนอื่น ๆ ต้องมาประชุมร่วมกันที่บ้านกำนันสาคร ปิตุเตชะ เพื่อวางแผนการเลือกตั้งและการจัดสรรงบประมาณในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะ นายสาธิต ปิตุเตชะ เมื่อมีการเลือกตั้ง การวิจัยเชิงลึก พบว่า ยังต้องพึ่งเงินจากครอบครัวในการหาเสียงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินมรดกจากพ่อ เงินพี่น้องที่ช่วยกันลงขัน ขอเงินจากพี่ชาย นายวิริยะ ปิตุเตชะ ดังนั้น นายสาธิต ปิตุเตชะ จึงไม่ได้เป็นอิสระโดยเด็ดขาดจากตระกูลอย่างแท้จริง พยายามสร้างภาพลักษณ์ให้ดูเหมือนว่าตนเองก้าวสู่สนามการเมืองจากอุดมการณ์ของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการหนุนหลังของคนในตระกูล

การวิจัย พบว่า หลังจากตระกูลปิตุเตชะมีความขัดแย้งกับตระกูลอรุณเวสสะ-เศรษฐี มีรอยร้าวมากขึ้นในบางสถานการณ์ทำให้นายปิยะ ปิตุเตชะ และนายสาธิต ปิตุเตชะ ต้องร่วมมือกันและแสดงบทบาทชัดเจนขึ้น โดยการเพื่อร่วมมือกันโจมตีตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐี ด้วยลดความน่าเชื่อถือทางการเมือง เช่น กรณีของนายสาธิต ปิตุเตชะ ร้องเรียน พฤติกรรมของป่ากิมห่อว่า เป็นผู้มียุทธิพลโดยอ้างปัญหาที่ดินลงทะเลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว พ.ศ. 2545 หรือในกรณีการเลือกตั้งนายก อบจ. ระยอง พ.ศ. 2547 ทั้ง นายสาธิต ปิตุเตชะ และนายปิยะ ปิตุเตชะ ร่วมมือกันล้ม นายไพบูลย์ อรุณเวสสะเศรษฐี ของกลุ่มน้ำเค็มเนื่องจากในการเลือกตั้งนายก อบจ. ระยอง มีความสำคัญต่อธุรกิจก่อสร้างและฐานเสียงสำหรับการเลือกตั้ง ส.ส. ในระยะยาว ดังนั้น ถ้ายังปล่อยให้ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐี ครองตำแหน่งนายก อบจ. ต่อไปจะเกิดปัญหากับกลุ่มน้ำจืดในอนาคต ปัจจุบันตระกูลปิตุเตชะได้ผลักดันคนในตระกูลเข้าสู่สนามการเมืองในจังหวัดระยองในระดับต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ทำให้การเมืองทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะในจังหวัดระยองสามารถครอบคลุมพื้นที่สำคัญทางการเมืองของจังหวัดได้ทั้งหมด พร้อม ๆ กับ การอ่อนกำลังของ 2 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง

ตระกูลปิตุเตชะกับการเมืองตำแหน่งการเมืองในจังหวัดระยอง

1. นายปิยะ ปิตุเตชะ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
2. นายสาธิต ปิตุเตชะ ส.ส. ระยอง พรรคประชาธิปัตย์
3. นายเศรษฐา ปิตุเตชะ ส.อบจ. จังหวัดระยอง
4. นางสาวธารา ปิตุเตชะ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
5. นายธรา ปิตุเตชะ ส.ส. ระยอง พรรคประชาธิปัตย์

ตระกูลปิตุเตชะกับเครือข่ายพันธมิตรการเมือง: พันธมิตรการเมืองสมาชิกวุฒิสภา (สว.)

นายสาย กังกเวคิน (ทนายสาย) ทนายผู้โด่งดังของจังหวัดระยอง เนื่องจากเป็นผู้มีบารมีและเป็นผู้กว้างขวางคนหนึ่งในจังหวัดระยองที่ใครต่างให้ความสนใจ เนื่องจากมีลูกน้องที่เคารพรักเขามากในอดีตก่อนที่จะทนายสาย กังกเวคิน จะเข้ามาเป็นพันธมิตร

ทางการเมืองกับตระกูลปิตุเตชะ ทนายสาย กังกเวกิน เคยเป็นพันธมิตรกับตระกูล-
อรุณเวสสะเศรษฐมาก่อนแต่หลังจากตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเริ่มตกต่ำ ทนายสาย
กังกเวกิน ก็เริ่มปรับเปลี่ยนมาเป็นพันธมิตรกับตระกูลปิตุเตชะ โดยผ่านจากภรรยา
ของทนายสาย กังกเวกิน ซึ่งเป็นเครือญาติกับตระกูลปิตุเตชะ และในขณะนั้นทนายสาย
ต้องการลงสมัคร สว. จังหวัดระยอง

ทนายสายต้องลงแข่งขันกับป้ากิมห่อ ซึ่งเป็นคู่แข่งกับตระกูลปิตุเตชะ
อยู่ก่อนแล้ว เจื่อนใจดังกล่าวทำให้ตระกูลปิตุเตชะหันมาหนุนทนายสาย กังกเวกิน
นำไปสู่การเกิดเป็นพันธมิตรทางการเมืองใหม่ระหว่างตระกูลปิตุเตชะ กับทนายสาย
กังกเวกิน ปัจจุบันทนายสาย กังกเวกิน สังกัด กลุ่ม 40 สว.

พันธมิตรการเมืองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

1. นายแพทย์บัญญัติ เจตนจันทร์ ส.ส. ระยอง พรรคประชาธิปัตย์ อดีตเป็น
นายแพทย์โรงพยาบาลแกลง ฉายาคณหมอโขนูญ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์
ได้มาเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกับตระกูลปิตุเตชะในปัจจุบัน

2. นายวิชัย ล้ำสุทธี ส.ส. ระยอง พรรคประชาธิปัตย์ อดีต สจ. ในเขตอำเภอนิคม-
พัฒนา จังหวัดระยอง เป็น สจ. มาหลายสมัยและมีฐานคะแนนเสียงที่มั่นคงในพื้นที่
และเป็นเพื่อนกับนายสาริต ปิตุเตชะมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยนายสาริต ปิตุเตชะ
เป็น สจ. ระยอง และในการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 นายสาริต ปิตุเตชะ
ได้สนับสนุนนายวิชัย ล้ำสุทธี เข้าสู่สนามการเมืองระดับชาติโดยลงสมัครรับเลือกตั้ง
ในเขต 1 คู่กับนายสาริต ปิตุเตชะ จนได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. สมัยแรก

ความสัมพันธ์ในฐานะพันธมิตรทางการเมืองระหว่าง นายสาริต ปิตุเตชะ
และนายวิชัย ล้ำสุทธี มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นมากเนื่องจากเริ่มต้นจากความเป็นเพื่อน
กันมาอย่างยาวนานแล้วยังมาสนับสนุนเกื้อกูลในทางการเมืองของ นายวิชัย ล้ำสุทธี
จนได้เป็น ส.ส. ยิ่งทำให้นายวิชัย ล้ำสุทธี แนบแน่นกับตระกูลปิตุเตชะ

พันธมิตรทางการเมืองกลุ่มองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

การวิจัย พบว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะในองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นั้นมีทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา อบจ. ประกอบด้วย

1. นายจรรุวัฒน์ สุนทรเวชพงษ์	รองนายก อบจ. ระยอง คนที่ 1
2. นายสำรวย มานะอนันตกุล	ที่ปรึกษานายก อบจ. ระยอง
3. นายคมเดช รัตนพรวาริสกุล	ที่ปรึกษานายก อบจ. ระยอง
4. นายทวนชน คำมีศรี	ที่ปรึกษานายก อบจ. ระยอง
5. นายทิวัดต์ ผ่องแผ้ว	เลขานุการนายก อบจ. ระยอง
6. นายรุ่งศักดิ์ วีระพันธ์	เลขานุการนายก อบจ. ระยอง
7. นายณรงค์ เอี่ยมพิทักษ์สกุล	ส.อบจ. อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
8. นายอรรควุฒิ อรรถรุ่งโรจน์	ส.อบจ. อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
9. นายนพดล โสภณ	ส.อบจ. อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
10. นายเศรษฐา ปิตุเตชะ	ส.อบจ. อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
11. นายสมศักดิ์ สุขสวัสดิ์	ส.อบจ. อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
12. นายนิรันดร์ ปรัชญกุล	ส.อบจ. อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
13. นายสกลยศ ทองข่อย	ส.อบจ. อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
14. นายสุรินทร์ เปาอินทร์	ส.อบจ. อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
15. นายชนนรินทร์ สุขใจ	ส.อบจ. อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
16. นายกิตติกร มานะอนันตกุล	ส.อบจ. อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
17. นายมนัส สมศักดิ์	ส.อบจ. อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
18. นายพชัย ผ่องใส	ส.อบจ. อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
19. นายเคชาธร รูปเลขา	ส.อบจ. อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง
20. นายเคชา บุญธรรม	ส.อบจ. อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

พันธมิตรทางการเมืองกลุ่มเทศบาล

การวิจัย พบว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะในกลุ่มเทศบาลในจังหวัดระยอง โดยเฉพาะเทศบาลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น

1. เทศบาลนครระยอง
2. เทศบาลเมืองมาบตาพุด
3. เทศบาลตำบลบ้านค่าย
4. เทศบาลตำบลปลวกแดง
5. เทศบาลตำบลบ้านฉาง
6. เทศบาลตำบลแกลงกะเจด
7. เทศบาลตำบลชุมแสง
8. เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง
9. เทศบาลจอมพลเจ้าพระยา
10. เทศบาลตำบลมะขามคู่
11. เทศบาลตำบลมาบข่า

พันธมิตรทางการเมืองกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิจัย พบว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะในกลุ่มเทศบาลในจังหวัดระยอง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
2. องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเนิน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลนาตาขวัญ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินพระ
5. องค์การบริหารส่วนตำบลพลองตาเอี่ยม
6. องค์การบริหารส่วนตำบลวังจันทร์
7. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง

8. องค์การบริหารส่วนตำบลป่ายูบใน
9. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสะลอก
11. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะพาน
12. องค์การบริหารส่วนตำบลตาขัน
13. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร
14. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
15. องค์การบริหารส่วนตำบลชากบก
16. องค์การบริหารส่วนตำบลปลวกแดง
17. องค์การบริหารส่วนตำบลตาสีทิพย์
18. องค์การบริหารส่วนตำบลละหาร
19. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำคู่
20. องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร
21. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไร่
22. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น
23. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทับมอญ
24. องค์การบริหารส่วนตำบลชำฝ่อ
25. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาน้อย
26. องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
27. องค์การบริหารส่วนตำบลพนานิคม
28. องค์การบริหารส่วนตำบลมาบข่า

พันธมิตรทางการเมืองกลุ่มแกนนำภาคประชาชน

การวิจัย พบว่า เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะในกลุ่มแกนนำภาคประชาชน คือ นายสุทธิ อัจฉาศัย ผู้ประสานงานเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก และปัจจุบันเขายังดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองใหม่ของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล

การวิจัย พบว่า นายสุทธิ อัครศาสตร์ จะเคลื่อนไหวในลักษณะการเมืองภาคประชาชนในการคัดค้านโรงงานอุตสาหกรรมมาบตาพุดโดยทำงานร่วมกับทนายสาย กังกเวคิน สว. ระยอง ในการต่อสู้เพื่อสิ่งแวดล้อมของจังหวัดระยองในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

สำหรับฐานะเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองระหว่าง นายสุทธิ อัครศาสตร์ และตระกูลปิตุเตชะ ก่อรูปขึ้นชัดเจนเมื่อนายสุทธิ อัครศาสตร์ ผ่านมาจาก นางสาวธาร ปิตุเตชะน้องสาวของ นายปิยะ ปิตุเตชะที่เคยต่อสู้เรื่องสิ่งแวดล้อมมาด้วยกันแต่ภาพลักษณ์ของนายสุทธิ อัครศาสตร์ จะพยายามไม่ผูกตนเองกับตระกูลชนชั้นนำในจังหวัดระยอง โดยพยายามแสดงให้เห็นว่า ตนเองเป็นอิสระจากโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของตระกูลชนชั้นนำโดย นายสุทธิ อัครศาสตร์ จะมีภาพลักษณ์เป็นการเมืองของภาคประชาชน

ตระกูลการุณ (กลุ่มน้ำกร่อย)

สำหรับชนชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดชั้นที่ 3 จังหวัดระยอง คือตระกูลการุณ ภายใต้การนำของ นายเสริมศักดิ์ การุณ นักการเมืองผู้มากด้วยประสบการณ์ของจังหวัดระยอง โดยมีพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองอยู่ที่อำเภอแกลง นายเสริมศักดิ์ การุณ มักจะวางตัวเป็นนักการเมืองอาชีพ โดยวางท่าทีไม่ขัดแย้งกับเจ้าอำนาจใดในจังหวัดระยองอย่างชัดเจน และพร้อมจะเป็นพันธมิตรทางการเมืองถ้าเห็นช่องทางและโอกาสทางการเมืองที่ตนเองจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรทางการเมือง การวิจัย พบว่า ตระกูลการุณหรือกลุ่มน้ำกร่อย (กลุ่มแกลง) มีประสบการณ์ทางการเมืองยาวนานกว่ากลุ่มน้ำเค็ม (กลุ่มบ้านเพ) และกลุ่มน้ำจืด (กลุ่มบ้านค่าย) แต่ทว่ากลับเป็นกลุ่มที่มีความเป็นเอกภาพน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเจ้าอำนาจอื่น ๆ อีก 2 จังหวัดในจังหวัดระยอง

ทนายสาย กังกเวคิน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 มิถุนายน 2549) กล่าวว่า ดังจะเห็นได้จากการมีกลุ่มย่อย ๆ ที่เป็นอิสระหลายกลุ่มในพื้นที่เขตอิทธิพลของ นายเสริมศักดิ์ การุณ เช่น กลุ่มนายสิน กุมภะ กลุ่ม พ.ต.ท. พณาเจือเพ็ชร กฤษณะราช กลุ่ม สจ. สมศักดิ์ ผ่องแผ้ว กลุ่มกำนันเอื้อง กลุ่มนายกสมชาย เทศบาลเมืองแกลง

นายประเสริฐ รัชต์เผ่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2552) กล่าวว่า แต่กลุ่มย่อยที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องและมีการจัดตั้งเครือข่ายทางการเมืองเป็นระบบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มนายเสริมศักดิ์ การุณ ดังนั้น จึงอาจแบ่งกลุ่มในเขตที่สามนี้ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มนายเสริมศักดิ์ การุณ และกลุ่มที่ไม่เอนนายเสริมศักดิ์ การุณ

กลุ่มนายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นข้าอำนาจการเมืองที่พัฒนาจากฐานทางการเมืองของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ อดีตนักการเมืองที่สามารถผูกใจชาวยุทธได้อย่างยาวนานกว่า 3 ทศวรรษ เป็นที่รักใคร่ชอบพองของประชาชนจนถึงปัจจุบัน แม้กระทั่งพระสงฆ์ยังขึ้นอาสาเป็นหัวคะแนน นำโดยพระอาจารย์รัตน์ เจ้าอาวาสวัดบ้านค่าย ผู้มักลั่นด้วยบารมีศรัทธาจากประชาชน หัวคะแนนคนสำคัญของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์

นายเสริมศักดิ์ การุณ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2546) กล่าวว่า กลุ่มแกนของนายเสริมศักดิ์ การุณ สามารถปรับตัวทางการเมืองได้เมื่อเผชิญกับระบบ-ธุรกิจการเมืองภายใต้ระบบประชาธิปไตยครึ่งใบ ดังนั้น นายเสริมศักดิ์ การุณ จึงสามารถรักษาตำแหน่ง ส.ส. ได้ถึง 25 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ถึงปัจจุบัน โดยได้เป็น ส.ส. จังหวัดระยองทุกสมัยรวม 9 ครั้ง และมีโอกาสเป็นรัฐมนตรีถึง 3 ครั้ง การจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลการุณ โดยนายเสริมศักดิ์ การุณ จะใช้ระบบอุปถัมภ์เป็นกลไกสำคัญในการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองกับกลุ่มข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ในอำเภอแกลง ด้วยเหตุนี้ทำให้กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่อำเภอแกลงยังอยู่ในโครงข่ายอำนาจของ นายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นพันธมิตรทางการเมืองที่คอยเกื้อหนุน นายเสริมศักดิ์ การุณ

ทนายสาย กังกเวดิน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 มิถุนายน 2547) และ นายประพัฒน์ (ลุงเล็ก) การุณ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2547) กล่าวว่า ในขณะที่เดียวกันเสริมศักดิ์ การุณ ก็ใช้การเจรจาต่อรองให้กลุ่มย่อยอื่น ๆ ในเขตอำเภอ-แกลง (น้ำกร่อย) ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองหรือยอมเข้ามาอยู่ในร่มเงาโครงสร้างอำนาจทางการเมืองเดียวกันได้ในบางสถานการณ์ที่เห็นผลประโยชน์ที่ตนเอง

จะได้ในทางการเมือง เช่น การดึงกลุ่มคุณสิน กุมภะ เป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการแข่งขันกับกลุ่มบ้านค่าย เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ข่าวอำนาจในกลุ่มน้ำกร่อยจะใช้ตระกูลการณ กลุ่มนายเสริมศักดิ์ การณ เป็นหลักในการวิเคราะห์ กลุ่มเกล่ง (น้ำกร่อย) แต่เดิมครอบงำ โครงสร้างอำนาจของจังหวัดระยองมาก่อนกลุ่มอื่น ๆ แต่ดำรงอยู่ในฐานะนักการเมือง บนฐานของทุนทางสังคมเป็นหลัก แต่ต่อมาเมื่อต้องเผชิญหน้ากับกระแสธุรกิจการเมือง ทำให้กลุ่มต้องปรับตัวเป็นนายทุนมากขึ้น พัฒนาการของกลุ่มน้ำกร่อยจึงมีการคลี่คลาย ตามลำดับดังนี้

ตระกูลการณ: การสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม

การวิจัย พบว่า เส้นทางการสะสมทุนของนายเสริมศักดิ์ การณ มีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การสะสมทุนทางสังคม และ (2) การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ หลังการมีบทบาททางการเมือง

1. การสะสมทุนทางสังคม

การวิจัย พบว่า นายเสริมศักดิ์ การณ มีพื้นเพเกิดในจังหวัด โดยเติบโตจาก ครอบครัวหมอแผนโบราณ (แพทย์แผนไทย) นายอมร การณ พ่อของนายเสริมศักดิ์ การณ ก่อนจะมาเป็นหมอแผนไทย เคยเป็นนักข่าวประจำ จังหวัดพระตะบอง เมื่อแต่งงานกับแม่ของนายเสริมศักดิ์ การณ จึงได้กลับมาปักหลักทำมาหากินค้าขายของแห้ง กะปิ น้ำปลา ตัดเย็บเสื้อผ้า ที่ตลาดสามย่าน อำเภอเกล่ง เลี้ยงครอบครัวตามอัตภาพ ต่อมาพ่อ นายเสริมศักดิ์ การณ ได้หันมาสนใจศึกษาความรู้แพทย์แผนไทยและฝึกฝนจนสามารถ ปรุ้งยามีสรรพคุณเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านในอำเภอชุมชนและใกล้เคียง

ยาแพทย์แผนไทยทำให้ชื่อของพ่อนายเสริมศักดิ์ การณ เป็นที่รู้จักของชาวบ้าน อย่างกว้างขวางผนวกกับความมีอัธยาศัยดี และชอบช่วยเหลือชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านรัก และนับถือพ่อของนายเสริมศักดิ์ การณ มาก (เสริมศักดิ์ การณ, 2546) ตระกูลการณ จึงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในเขตสามย่าน บ้านกล้า เมืองเกล่งตั้งแต่นั้นมาผู้เป็นพ่อ นายเสริมศักดิ์ การณ ได้เข้าสู่สนามการเมืองครั้งแรกในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด ในฐานะเป็น สจ. คนแรกของจังหวัดระยอง การเข้าสู่สนามการเมืองของพ่อของ

นายเสริมศักดิ์ การุณอาศัยทุนทางสังคมเป็นฐานในการขึ้นสู่ตำแหน่ง สจ. ครั้งนี้ ต่อมาพ่อยังได้สะสมทุนทางสังคมมากขึ้นจากการสร้างวัดสธารนาธรรมาราม ซึ่งถือเป็น วัดคู่บ้านคู่เมืองวัดหนึ่งของจังหวัดระยองโดยร่วมมือเจ้าคุณวุฒิสารโสภณน้องชาย ในฐานะเจ้าคณะจังหวัดระยองเป็นประธานในการสร้างวัด คุณความดีของพ่อ นายเสริมศักดิ์ การุณ ยิ่งทำให้ตระกูลการุณที่นับถือของประชาชนในเขตอำเภอแกลง มากขึ้น นอกจากนี้พ่อของนายเสริมศักดิ์ การุณ ยังได้เป็นผู้สร้างโรงเรียนอมรวิทย์ ซึ่งโรงเรียนเอกชนที่ควบคู่ไปกับโรงเรียนของรัฐในสมัยนั้นด้วย (เสริมศักดิ์ การุณ, 2546, หน้า 32-33)

กล่าวโดยสรุปกระบวนการสะสมทุนทางสังคมครอบครัวนายเสริมศักดิ์ การุณ ที่ได้สะสมผ่านการทำอาชีพแพทย์แผนไทย การสร้างวัดและการสร้างโรงเรียนนั้นได้รับการสืบทอดผลิตซ้ำต่อกันมาโดยนายเสริมศักดิ์ การุณ ด้วยการมีอาชีพทนายความ การเป็นทนายทำให้นายเสริมศักดิ์ การุณ มีโอกาสช่วยเหลือชาวบ้านจนกลายเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน เช่น การช่วยประสานงานกับราชการหรือทำคดีความกับราชการ นายเสริมศักดิ์ การุณ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2547) นอกจากนี้ นายเสริมศักดิ์ การุณ ยังมีน้องชายที่มีบทบาทสำคัญ คือ นายประพัฒน์ การุณ (ลุงเล็ก) ที่เป็นที่รักของชาวอำเภอแกลงเนื่องจากการวางตัวติดดินเข้ากับชาวบ้านได้ทุกระดับ ทุนทางสังคมของตระกูลการุณที่ผ่านการสะสมและการผลิตซ้ำจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ตระกูลการุณเป็นที่ยอมรับนับถือจากประชาชนอย่างกว้างขวางและเมื่อเข้าสู่สนามการเมืองทำให้ตระกูลการุณมาหลายทศวรรษและมีบทบาทอย่างต่อเนื่อง ทำให้ตระกูลการุณมีฐานะเป็นตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในเขตอำเภอแกลงเป็นชั่วอานาจการเมืองสำคัญชั่วหนึ่งในจังหวัดระยอง

2. การสะสมทุนทางเศรษฐกิจหลังการมีบทบาททางการเมือง

นอกการสะสมทุนทางสังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานของตระกูลการุณที่มี การผลิตซ้ำและสามารถนำมาใช้ในทางการเมืองของตระกูลการุณ หลังจากนายเสริมศักดิ์ การุณ เข้าสู่สนามการเมืองระดับชาติระยะหนึ่ง ประมาณ พ.ศ. 2530-2534 พร้อมกับ การพัฒนาภาคตะวันออกในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นเงื่อนไข และโอกาสดังกล่าวทำให้นายเสริมศักดิ์ การุณ เห็นโอกาสของความมั่งคั่งและ

เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูล ด้วยการเข้าสู่ธุรกิจนายหน้าและการขายที่ดินจากการดำเนินการศึกษาของภรรยาในช่วงเศรษฐกิจเฟื่องฟูสมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้สร้างกำไรให้อย่างเป็นกอบเป็นกำ นายเสริมศักดิ์ การุณ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2547) ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า บางแปลงผมซื้อมาไม่กี่แสน คืนเดียวขายได้เป็นล้าน

แต่ข้อมูลในเชิงลึกจากการวิจัย พบว่า นางนริสา การุณ ที่ชาวแกลงรู้จักเธอในนาม “คุณหมอ” ภรรยาของนายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของ นายเสริมศักดิ์ การุณ จนเป็นรู้จักและกล่าวขวัญกันทั้งจังหวัดระยอง เช่น ชื่อที่ดินขายเพื่อสร้างเขื่อนแก่งหางแมว ได้เงินหลายร้อยล้านบาทหรือการที่คุณหมอ ชื่อที่เตรียมสร้างเขื่อนที่คลองหลวง ในราคา 8 หมื่นบาทต่อไร่ แต่ขายในราคาไร่ละสองแสนบาท นายประเสริฐ รัชย์เผ่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2552) กล่าวว่า นอกจากจะเป็นนายหน้าขายที่ดินแล้ว “คุณหมอ” ยังเป็นนายทุนเงินกู้ด้วยดอกเบี้ยราคาแพง และเป็นโศกนาฏกรรมของเจ้แดงอีกด้วย ส่วนนายนายเสริมศักดิ์ การุณ ในภายหลังมีธุรกิจเล่นหุ้นร่วมกับเครือข่าย ส.ส. การวิจัย พบว่า ก่อนที่จะมาเป็น ส.ส. ของนายเสริมศักดิ์ การุณ นั้นครอบครัว นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้รับประโยชน์ในรูปค่าเช่าจำนวนหนึ่งในรูปการผูกขาดจากการเป็น “เอเยนต์บูห์รี” นาย ประพัฒน์ (ลุงเล็ก) การุณ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 มีนาคม 2547) กล่าวว่า ในเขตอำเภอแกลงแต่การได้ค่าเช่าในช่วงนี้เป็นผลมาจากการแบ่งสรรของคุณเสวรด เปี่ยมพงศ์สานต์ ที่ได้เอเยนต์บูห์รีมาทั้งจังหวัดระยอง ดังนั้น จึงได้แบ่งบางส่วนเป็นการตอบแทนการช่วยงานทางการเมืองของบิดา (นายอมร การุณ) นายเสริมศักดิ์ การุณ หลังจากที่คุณนายเสริมศักดิ์ การุณ ได้เป็น ส.ส. และรัฐมนตรีแล้ว การสะสมทุนทางเศรษฐกิจการได้พัฒนาไปสู่การแสวงค่าเช่าจากรูปแบบการผูกขาดเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เช่น “คุณหมอ” ภรรยาของนายเสริมศักดิ์ การุณ ได้โศกนาฏกรรมจากเจ้แดง แต่รายได้ส่วนใหญ่ของตระกูลการุณ มาจากค่าเช่าเกี่ยวกับการจัดการที่เพิ่มขึ้น เช่น กรณีของโครงการรับเหมาก่อสร้าง ซึ่งครอบครัวไม่มีกิจการเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ถ้า ตระกูลการุณสามารถผลักดันโครงการก่อสร้างจากส่วนกลางเข้ามาในพื้นที่ได้ทาง “คุณหมอ” จะเป็นผู้หักเปอร์เซ็นต์จากบริษัทรับเหมาที่ได้งานไปทำ

มีผู้กล่าวว่า การหักเปอร์เซ็นต์ของ “คุณหมอ” สูงถึงสี่สิบเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณ ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับหักเปอร์เซ็นต์ของนักการเมืองอีกสองขั้ว ดังนั้น การแสวงหาค่าเช่าของคุณหมอจึงเป็นที่หวาดกลัวของผู้รับเหมาทั่วไปจังหวัดระยอง จากการเรียกเปอร์เซ็นต์จากงานรับเหมาที่สูงถึงขนาดนี้ของ “คุณหมอ” กลุ่มผู้รับเหมาที่ถูกหักเปอร์เซ็นต์เป็นจำนวนมาก

ตระกูลการุณ: บณทนสายการเมือง

ชีวิตบณทนการเมืองของนายเสริมศักดิ์ การุณ เริ่มต้นจากการเป็นแพทย์ประจำตำบลทางเกวียน และก้าวสู่กรรมการสุขาภิบาล หลังจากนั้นนายเสริมศักดิ์ การุณ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สจ. จนได้รับตำแหน่งประธานสภาจังหวัดติดต่อกัน 2 สมัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 การก้าวสู่การเมืองของ นายเสริมศักดิ์ การุณ อาศัยทุนทางสังคมที่ครอบครัวได้สะสมขึ้นมาและใช้กลยุทธ์การเข้าหาผู้นำที่เป็นพระ ครู และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอันเป็นมรดกทางการเมืองของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ชีวิตทางการเมืองในระยะต้นนั้นนายเสริมศักดิ์ การุณ ได้รับประสบการณ์จากบิดาในช่วงที่เป็น สจ. และจากการทำงานการเมืองกับคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ทั้งนี้ส่วนตัวนายเสริมศักดิ์ การุณ จะเป็นคนสนใจการเมืองมาตั้งแต่ยังเด็กเนื่องจากเรียนรู้จากชีวิตการเป็น สจ. ของผู้เป็นพ่อ และมีโอกาสจะติดตามคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ จึงมีโอกาสเรียนรู้การเมืองจากประสบการณ์จริงและเข้าสู่อการเป็นนักการเมืองโดยการสนับสนุนพรรคเกษตรสังคม ที่ก่อตั้งโดยคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวโดยการเป็นคนหาสมาชิกเพื่อยื่นขอจดทะเบียนพรรคเกษตรสังคม การที่นายเสริมศักดิ์ การุณ มีความสัมพันธ์สนิทสนมกับคุณคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ นั้นก็เนื่องจากเงื่อนไขที่เกิดทุกครั้งที่คุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์มาหาเสียงที่อำเภอ ก็จะต้องมาหาพ่อของ นายเสริมศักดิ์ การุณ เพราะคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์รู้ว่าพ่อของนายเสริมศักดิ์ การุณเป็นคนที่ชาวบ้านแถบนั้นให้การนับถือ ดังนั้นเมื่อสมัคร สจ. ในปี พ.ศ. 2518 นายเสริมศักดิ์ การุณจึงสามารถใช้ทุนทางสังคมของครอบครัว และฐานทางการเมืองของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ก้าวขึ้นมาเป็น สจ. ได้อย่างไม่ยากนัก

การก้าวสู่การเมืองระดับชาติของนายเสริมศักดิ์ การุณ เริ่มจากการสมัคร ส.ส. ปี พ.ศ. 2526 ในนามพรรคชาติไทย โดยการสนับสนุนจากเสี่ยเน้า (นายสำเนา ภิบาลญาติ) ในฐานะเป็นผู้ประสานให้พบกับ นายบรรหาร ศิลปอาชา เลขานุการพรรคในขณะนั้น และเสี่ยเน้ายังเป็นผู้ออกทุนให้นายเสริมศักดิ์ การุณอีกด้วย เนื่องจากเสี่ยเน้าเป็นนายทุน-ท้องถิ่นมีมั่งคั่งร่ำรวยจากธุรกิจค้าไม้เขมร การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้นายเสริมศักดิ์ การุณ ให้สัมภาษณ์ว่า ใช้เงินตัวเองเพียง 1 แสนบาทเท่านั้น เนื่องจากยังใช้ฐานเสียงของทุนทางสังคมที่ผู้เป็นพ่อสร้างไว้และเครือข่ายทางการเมืองของคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ที่ยังเหลืออยู่

กลยุทธ์การหาเสียงของ นายเสริมศักดิ์ การุณ ในสมัยแรก ๆ มักจะเน้นและให้ความสำคัญกับผู้นำ พระ ครู กำนันและ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหลักเนื่องจากประสบการณ์ในอดีตเห็นว่า กลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านมากในท้องถิ่น แต่ในระยะหลังทุนทางสังคมที่นายเสริมศักดิ์ การุณ ใช้เป็นทรัพยากรทางการเมืองมีบทบาทลดลงและทุนเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านมากขึ้นเนื่องจาก กระแส “โรคร้อยเอ็ด” ของระบบใช้เงินซื้อเสียงแพร่หลายในจังหวัดระยอง โดยเฉพาะจากการซื้อเสียงของนายยงยศ อรุณเวสเสเศรษฐ แห่งกลุ่มน้ำเค็ม (บ้านเพ) ที่เป็นที่โด่งดังทั้งจังหวัดระยองเมื่อ 20 ปีก่อน

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ทำให้นายเสริมศักดิ์ การุณ ต้องปรับตัวหันมาใช้ทุนทางเศรษฐกิจเสริมการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิม เช่น การให้เงิน 100 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครอื่นที่ซื้อเสียงด้วยเงิน 500 บาท เป็นต้น นายประเสริฐ รัชฎ์เผ่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2552) ชีวิตการเมืองในระดับชาติของ นายเสริมศักดิ์ การุณนั้นได้เป็น ส.ส. 9 สมัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 และเคยดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง รวมถึงผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งรัฐมนตรีของนายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่ระบบธุรกิจการเมืองกำลังเติบโตในโครงสร้างการเมืองของประเทศไทย นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา เราจะพบว่า การเป็นรัฐมนตรีนั้น ต้องมีฐานทางการเงินที่จะสร้างกลุ่มการเมือง หรือมุ้งการเมืองโดยการใช้เงินหล่อเลี้ยง

บรรดา ส.ส. ที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เข้ามาอยู่ในสังกัด เช่น กลุ่มวังน้ำเย็น กลุ่มบ้านริมน้ำ กลุ่มลำตะคลอง เป็นต้น เพื่อสร้างกำลังการต่อรองตำแหน่งรัฐมนตรี โดย ส.ส. จะช่วยกันผลักดันต่อรองให้แก่แกนของกลุ่มเป็นรัฐมนตรี

แต่ทว่าการวิจัย พบว่า การก้าวสู่ตำแหน่งรัฐมนตรีของนายเสริมศักดิ์ การุณ นั้นกลับไม่มีกลุ่มการเมือง เนื่องจากนายเสริมศักดิ์ การุณสามารถใช้ทุนทางสังคม ในการเมืองระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย จากการสัมภาษณ์พบว่า นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้ใช้การสร้างเครือข่าย ส.ส. ในพรรคการเมืองในฐานะ ส.ส. อาวุโส บวกกับ บุคลิกของนายเสริมศักดิ์ การุณ เองที่ไม่พยายามขัดแย้งกับใคร ดังนั้น จึงสามารถเข้ากันได้ทุกกลุ่ม ที่สำคัญ ก็คือ นายเสริมศักดิ์ ไม่มีภาพเชิงลบเกี่ยวกับการทุจริต กระบวนการ ขึ้นเป็นรัฐมนตรีสองสมัยของนายเสริมศักดิ์ การุณ จึงใช้ทุนทางสังคมในการผลักดันดังนี้

1. การเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในปี พ.ศ. 2536 หลังการเลือกตั้งจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ นายเสริมศักดิ์ การุณ อยู่ในฐานะ ส.ส. อาวุโสที่เป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคความหวังใหม่กับนายพิศาล มูลศาสตร์สาทร นอกจากนี้ยังเป็นประธานกรรมการแรงงานที่มีผลงานสำคัญ คือ เรื่องเพชรซาอุฯ ดังนั้น กรรมการบริหารพรรคจึงลงคะแนนเสียงให้นายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นรัฐมนตรี

2. การเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในปี พ.ศ. 2538 สมัยนายบรรหาร ศิลปอาชาเป็นนายกรัฐมนตรี นายเสริมศักดิ์ การุณ สามารถขึ้นเป็นรัฐมนตรีได้ โดยการสนับสนุนของนายสุชาติ ตันเจริญ

นายเสริมศักดิ์ การุณรู้จักเป็นการส่วนตัวกับนายสุชาติ ตันเจริญ มาก่อนหลังจาก นั้นก็เป็นพันธมิตรทางการเมืองกับนายสุชาติมาตลอด ดังนั้น ในช่วงที่นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นผู้นำกลุ่มเทิดไทยได้ชักชวนนายเสริมศักดิ์ การุณให้เข้ากลุ่มและไปร่วมกับพรรคชาติไทย โดยสัญญาว่า จะให้ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ดังนั้น เมื่อนายบรรหารจัดตั้งรัฐบาลนายเสริมศักดิ์ การุณ จึงได้เป็นรัฐมนตรีตามสัญญาทางการเมือง

สำหรับการเล่นเมืองภายใต้โครงสร้างสามชั่วอำนาจของจังหวัด นายเสริมศักดิ์ การุณจะใช้กลยุทธ์ “ไม่เป็นศัตรูกับใคร” คือ ไม่สร้างความขัดแย้งกับกลุ่มน้ำเค็มหรือ กลุ่มน้ำจืด และพร้อมที่จะประสานกันถ้าผลประโยชน์ทางการเมืองลงตัว แต่จะพบว่า

นายเสริมศักดิ์ การุณและป้ากิมห่อมีความสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มน้ำจืดเนื่องจากทั้งสองต่างก็นับถือคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์

ท่ามกลางความขัดแย้งและความแพร่หลายของระบบซื้อสิทธิขายเสียงของกลุ่มน้ำเค็มและกลุ่มน้ำจืด นายเสริมศักดิ์ การุณได้พยายามขายการเป็น “นักการเมืองมืออาชีพ” แก่คนระยองไม่ว่าจะเป็นการแสดงภาพพจน์เรื่องการไม่มีมือปืนประจำตัว รวมถึงการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์กับชาวบ้านโดยผ่านตัวแทน ได้แก่ ผู้นำ พระ ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่การดำเนินงานทางการเมืองดังกล่าวมีข้อจำกัดเนื่องจากธุรกิจของครอบครัว โดยผ่านภรรยามีลักษณะของการทุจริตชาวบ้าน เช่น การให้กู้ดอกเบี้ยแพง การกินหัวคิวจากงานรับเหมาเปอร์เซ็นต์สูง และการไม่ค่อยยอมเสียทรัพยากรในการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ควรจะเป็นของลูกพี่ในระบบอุปถัมภ์ของไทย

ทนายทนายการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

การวิจัย พบว่า นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้สร้างทนายทนายการเมืองของตระกูล คือ ร.ท. กฤษฎา การุณ บุตรชายโดยการสนับสนุนให้ลงสมัคร ส.ส. ระยอง เขต 2 อำเภอแกลง ตำบลกระเจ็ด ตำบลสำนักทอง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ทางการเมืองของ ร.ท. กฤษฎา การุณ รวมทั้งบุคลิกภาพโดยส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นผู้ดีมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับวิถีชาวบ้านในจังหวัดระยอง ทั้งนี้ ร.ท. กฤษฎา การุณ ไม่มีการคลุกคลีกับคนในพื้นที่ ทุกอย่างในทางการเมืองถูกจัดวางจากครอบครัว โดยเฉพาะนายเสริมศักดิ์ การุณ และส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญ คือ ความไม่พอใจในตัวนางนริสา การุณ ผู้เป็นแม่ของ ร.ท. กฤษฎา การุณ ในเขตเลือกตั้ง

สำหรับเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองสำคัญต่อมา คือ กลุ่มบ้านเพ ของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ที่เป็นพันธมิตรกันอย่างยาวนานกว่า 30 ปี เนื่องจากทั้งสองตระกูลมีความสัมพันธ์ตั้งแต่สมัย คุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ซึ่งเป็นผู้ที่ป้ากิมห่อแนะนำของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ให้ความนับถือและคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ ก็เป็นคนที่มีบุญคุณกับตระกูลการุณ จึงทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองตระกูลนั้นดีต่อกัน ทั้งสองตระกูลจึงได้มีการร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองกันบ่อยครั้ง เช่น การเลือกตั้งนายก อบจ. ระยอง ที่ทั้งสองตระกูลร่วมมือกัน ต่อสู้กับกลุ่มบ้านค่าย (ตระกูลปิตุเตชะ)

เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ของตระกูลการุณ กลุ่มต่อมา คือ กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเกล้ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้สร้างและอุปถัมภ์มาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานและกลุ่มนี้ก็มีความจงรักภักดีต่อนายเสริมศักดิ์ การุณ พร้อมช่วยเหลือทางการเมืองนายเสริมศักดิ์ การุณ

กระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง: ภายใต้โครงสร้างอำนาจสามชั่ว ในจังหวัดระยอง

การดำรงอยู่ของชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง (ตระกูล) และตกผลึกเป็น โครงสร้างสามชั่วอำนาจเกิดจากการการก่อรูปขึ้นของนายทุนท้องถิ่น 3 ตระกูล คือ

1. ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ: กลุ่มน้ำเค็ม
2. ตระกูลปิตุเตชะ: กลุ่มน้ำจืด
3. ตระกูลการุณ: กลุ่มน้ำกร่อย

ลักษณะโครงสร้างอำนาจ 3 ชั่วมีผลต่อกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายใน จังหวัดระยอง ระหว่างกลุ่มน้ำเค็ม กลุ่มน้ำจืด และกลุ่มน้ำกร่อย เป็นผลผลิตของความขัดแย้งภายในโครงสร้างอำนาจนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงการก่อรูปโครงสร้างอำนาจ ในจังหวัดระยอง

การวิจัย พบว่า กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง 3 ตระกูลภายในจังหวัดระยอง มีกระบวนการต่อสู้ที่เข้มข้น แตกต่างจาก จังหวัดปราจีนบุรีทั้งที่ ๆ มีลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ 3 ชั่วอำนาจในลักษณะเดียวกัน

โดยการวิจัย พบว่า เงื่อนไขความขัดแย้งเกิดขึ้นจากทรัพยากรทางการเมืองภายใน จังหวัดระยองไม่สามารถจัดสรรได้อย่างลงตัว ในกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง นำไปสู่ความขัดแย้ง การแข่งขันในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อช่วงชิงและผูกขาด ทรัพยากรทางการเมืองเพียงตระกูลเดียวในจังหวัดระยองผลผลิตของความขัดแย้งภายใน โครงสร้างอำนาจ 3 ตระกูลในปัจจุบัน มีพลวัตรเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงการก่อรูปโครงสร้างอำนาจในจังหวัดระยอง ที่เคยอยู่ภายใต้การกำกับของพลังอำมาตยาธิปไตยแต่เพียง

ฝ่ายเดียว ได้ถูกแบ่งปันให้แก่ขุนทุนท้องถิ่นโดยอาศัยช่องทางการเลือกตั้งแบบธุรกิจการเมือง (money politics)

การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างอำนาจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจากปรากฏการณ์ความพ่ายแพ้การเลือกตั้ง ในปี พ.ศ. 2522 ของคุณเสวตรเปี่ยมพงศ์สานต์ ส.ส. 7 สมัย ภายใต้กรอบกติกาของระบอบอำมาตยาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ. 2481-2519 ที่มีต่อคุณสิน กุมภะนักธุรกิจคนแรกของจังหวัดระยองที่ได้เป็น ส.ส. ระยอง หลังจากนั้นนายเสริมศักดิ์ การุณ ถึงแม้จะรับมรดกทุนทางสังคมจากคุณเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ แต่การสามารถชนะเลือกตั้ง ส.ส. ปี พ.ศ. 2526 นั้นจำเป็นต้องอาศัยทุนทางเศรษฐกิจโดยการร่วมมือกับเสี่ยเน้า นักธุรกิจทำไม้ในท้องถิ่นเป็นผู้ออกทุนสำหรับการเล่นการเมือง อาจกล่าวได้ว่านายเสริมศักดิ์ การุณ ได้อำนาจทางการเมืองจากการสนับสนุนของทุนท้องถิ่นเช่นกัน

การก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองของนายทุนท้องถิ่นรุ่นใหม่ เช่น คนในตระกูลอรุณเวสเสรษฐ และตระกูลปิตุเตชะ นั้นจำเป็นต้องแทรกตัวเข้ามามีบทบาททางการเมืองในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ ตระกูลอรุณเวสเสรษฐ สามารถก้าวขึ้นมาเป็นนักการเมืองในจังหวัดระยอง ควบคู่กับตระกูลการุณ การก้าวขึ้นมามีอำนาจของสองตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดระยอง ในระยะต้นไม่มีความขัดแย้งกัน เนื่องจากสัมพันธภาพของทั้งสองตระกูลและทรัพยากรทางการเมืองที่มีอย่างเพียงพอในการจัดสรรผลประโยชน์อย่างลงตัวของสองตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง แต่เมื่อตระกูลปิตุเตชะต้องการเข้ามามีบทบาททางการเมืองอีกกลุ่มหนึ่งก็เริ่มเกิดปัญหาคำแห่ง ส.ส. มีจำกัด เป็นข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการเมืองและที่นำไปสู่การต่อสู้ทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วอำนาจ จึงก่อรูปขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบัน “การเมืองไม่มีมิตรแท้และศัตรูถาวร”

ประโยชน์ด้านดูเหมือนจะเป็นสังขรณ์ทางการเมือง กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วอำนาจจึงเริ่มต้นขึ้นเมื่อ ตระกูลอรุณเวสเสรษฐได้หันไปจับมือกับตระกูลปิตุเตชะ เพื่อโค่นตระกูลการุณ ทั้ง ๆ ที่ ตระกูลอรุณเวสเสรษฐและตระกูลการุณ เป็นพันธมิตรทางการเมืองกันมาก่อนโดยนายขยษ อรุณเวสเสรษฐ จากกลุ่มน้ำเค็มได้จับมือกับ นายปิยะ ปิตุเตชะ จากกลุ่มน้ำจืด ในฐานะเพื่อนและได้ร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองกันเพื่อหาทางโค่นนายเสริมศักดิ์ การุณ

จากกลุ่มน้ำกร่อยในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบ “พวงเล็ก” แต่ปรากฏว่าพันธมิตรทางการเมืองใหม่ทั้งสองตระกูลไม่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ นายปิยะ ปิตุเตชะของกลุ่มน้ำจืดเป็นฝ่ายแพ้ ไม่ได้เป็น ส.ส. ระยอง ในขณะที่นายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ กลุ่มน้ำเค็มและนายเสริมศักดิ์ การุณ จากกลุ่มน้ำกร่อย ยังสามารถดำรงตำแหน่ง ส.ส. ระยอง

ความขัดแย้งระหว่างสามกลุ่มนายทุนท้องถิ่น 3 ตระกูลชนชั้นนำการเมืองภายในจังหวัดระยอง ปรากฏชัดเจนอีกครั้งในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี พ.ศ. 2540 โดยในระยะต้นทั้ง 3 ตระกูลวางแผนจะฮั้วทางการเมืองโดยจับมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองกันระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง โดยการเลือกตั้งครั้งนี้ทั้ง 3 ตระกูลได้วางแผนและไปขอให้ นายสุชาติ ตันเจริญ ในฐานะพันธมิตรทางการเมืองจากจังหวัดฉะเชิงเทรา มาขอให้ นายจักรพันธ์ ขมจินดา ย้ายไปลงสมัคร ส.ส. ที่กรุงเทพแทนที่จะมาสมัครในจังหวัดระยอง นายจักรพันธ์ ขมจินดา ยินดีรับข้อเสนอของ 3 ตระกูลเนื่องจากเกรงใจนายสุชาติ ตันเจริญ

ระบบการฮั้วการเมืองของ 3 ตระกูลได้ตกลงกัน โดยนายปิยะ ปิตุเตชะ ให้คำมั่นสัญญาแก่ผู้ขายว่าจะไม่ลงสมัคร ส.ส. ระยองในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยวางแผนให้นายสิน กุมภะ นายเสริมศักดิ์ การุณ และนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ ลงสมัคร

ส.ส. ระยอง ในลักษณะการฮั้วการเมืองโดยนายปิยะ ปิตุเตชะ จะไม่ลงสมัครในสมัยนี้

แต่เมื่อถึงเวลานายปิยะ ปิตุเตชะ กลับลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ระยองในครั้งนี้อย่างฉับพลัน จึงถูกกล่าวหาว่า “หักหลังทางการเมือง” ทั้ง ๆ ที่นายปิยะ ปิตุเตชะรับปากแล้วว่า จะไม่ลงสมัคร ทำให้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง 3 ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วก่อรูปขึ้นชัดเจนในจังหวัดระยอง

การที่นายปิยะ ปิตุเตชะ ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนี้และสามารถช่วงชิงการเป็น ส.ส. แทนนายสิน กุมภะ ได้นั้นเนื่องจากนายปิยะ ปิตุเตชะมีฐานคะแนนเสียงเดิมในเขตอิทธิพลของตระกูลปิตุเตชะ โดยเฉพาะในอำเภอบ้านค่ายและอำเภอปลวกแดงเป็นฐานเสียงหลัก แต่นายสิน กุมภะ มีฐานคะแนนเสียงเขตอำเภอแกลงทับซ้อนและต้องแบ่งคะแนนกับนายเสริมศักดิ์ การุณ สร้างความได้เปรียบแก่นายปิยะ ปิตุเตชะ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายสิน กุมภะ พ่ายแพ้การเลือกตั้งให้กับนายปิยะ ปิตุเตชะ ชัยชนะของนายปิยะ ปิตุเตชะ นายเสริมศักดิ์ การุณ และนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ

จึงเป็นชัยชนะในเชิงอำนาจตามพื้นที่ของจังหวัดระยอง และตกผลึกเป็น โครงสร้างอำนาจสามชั่ว (3 ตระกูลชนชั้นนำ) ของทุนท้องถิ่นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของ 3 ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ชั่ว ประทุรุนแรงอีกครั้งเมื่อหลังวิกฤติเศรษฐกิจ 2540 โดยครั้งนี้เป็นความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นที่เกิดขึ้นในการแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองระหว่างตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ กับตระกูลปิตุเตชะ โดยมีตระกูลการุณมองดูความเคลื่อนไหวอยู่ห่าง ๆ โดยเหตุการณ์ปรากฏขึ้นในช่วงการเลือกตั้ง ส.ส. ปี พ.ศ. 2544 โดยการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งภายใต้ระบบใหม่ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ดังนั้นกฎหมายเลือกตั้งจึงกำหนดให้พื้นที่ในจังหวัดแบ่งเป็นเขตเลือกตั้ง 3 เขต คือ

เขต 1 อำเภอเมือง และอำเภอบ้านฉาง

เขต 2 อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอวังจันทร์ อำเภอนิคมน้ำพอง

เขต 3 อำเภอแกลง

โดยเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กำหนดให้แต่ละเขตก็จะมี ส.ส.

ประจำเขตได้ 1 คน ดังนั้น ถ้าพิจารณาตามเขตอิทธิพลทางการเมืองของแต่ละตระกูล การจัดสรรทรัพยากรทางการเมืองเรื่องเขตเลือกตั้ง เป็นการลงตัวทางการเมือง กล่าวคือ

เขต 1 เป็นพื้นที่เขตอิทธิพลของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ

เขต 2 เขตอิทธิพลทางการเมืองตระกูลปิตุเตชะ

เขต 3 เขตอิทธิพลทางการเมืองตระกูลการุณ

ถ้าพิจารณาจากฐานอิทธิพลทางการเมืองของแต่ละตระกูล เราจะพบว่า มีความลงตัวในพื้นที่อำนาจของแต่ละตระกูล แต่การศึกษากระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของ 3 ตระกูลชนชั้นนำในการเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่า การเคลื่อนไหวในการเลือกตั้งตระกูลการุณ ภายใต้การนำโดยนายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นอำนาจที่มีเอกภาพน้อยที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้

โดยการเลือกตั้ง ส.ส. 2544 นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้ยึดฐานอิทธิพลทางการเมืองของตนเองในเขต 3 อำเภอแกลงอย่างเหนียวแน่น โดยการเลือกตั้งครั้งนี้ นายเสริมศักดิ์ การุณ ได้ร่วมมือเป็นพันธมิตรทางการเมืองกับ นายสิน กุมภะ โดยสามารถจัดสรรตำแหน่งในการลงสมัคร ส.ส. ได้ลงตัว กล่าวคือ นายเสริมศักดิ์ การุณ เลื่อนตัวเองขึ้นไป

เป็น ส.ส.บัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย ในขณะที่ นายสิน กุมภะลง สมักรในเขต 3 อำเภอ แกลงในนามพรรคไทยรักไทย เช่นเดียวกัน

แต่กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่เข้มข้นและรุนแรงภายใต้โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วภายในจังหวัดระยอง เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง และอำเภอบ้านฉาง ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลทางการเมืองของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ (กลุ่มน้ำเค็ม) และตระกูลปิตุเตชะ (กลุ่มน้ำจืด) เนื่องจากการลงสมัคร ส.ส. ทับซ้อนในเขตเลือกตั้งที่ 1 เพราะการเลือกตั้งในครั้งนี้ นายสาริต ปิตุเตชะ น้องชายของนายปิยะ ปิตุเตชะ ซึ่งเป็น สจ. ในเขตอำเภอเมืองมาหลายสมัยและเห็นว่าตนเองเริ่มเป็นที่รู้จักในพื้นที่ เริ่มมีบารมี มีฐานคะแนนเสียง ทั้ง ๆ ที่ตนเองเป็นคนอำเภอบ้านค่าย

จากเงื่อนไขดังกล่าว นายสาริต ปิตุเตชะ จึงเลื่อนขึ้นไปสมัคร ส.ส. ในเขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งการลงสมัคร ส.ส. เขต 1 ของนายสาริต ปิตุเตชะ ซึ่งไปทับซ้อนกับนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ ที่เป็น ส.ส. ในพื้นที่นี้มาก่อนการกระทำของตระกูลปิตุเตชะในครั้งนี้สร้างความไม่พอใจให้กับตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเป็นอย่างมาก

ยิ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายสาริต ปิตุเตชะ ชนะเลือกตั้งในเขตที่ 1 ด้วยคะแนนเสียงอันท่วมท้นชนะนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ ด้วยคะแนนเสียงแบบขาดลอย เนื่องจากนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ มักจะไม่ลงพื้นที่เพราะเห็นว่า เป็นเขตอิทธิพลที่ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐและมีพี่สาวป่ากิมห่อผู้มากล้นด้วยบารมีหนุนหลัง และตระกูลตนเองผูกขาดอำนาจมาอย่างยาวนาน

สำหรับการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐ กับ นายปิยะ ปิตุเตชะ นั้นเป็นเพื่อนสนิทกันเป็นเพื่อนกินเพื่อนเที่ยวด้วยกัน เนื่องจากทั้งสองเข้าสู่สนามการเมืองพร้อม ๆ กัน และทั้ง 2 ตระกูลก็เกื้อกูลช่วยเหลือกันมา โดยเฉพาะทางการเมือง เช่น ในกรณีที่นายสาริต ปิตุเตชะ ต้องการลงสมัคร สจ. ในเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นเขตอิทธิพลทางการเมืองของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ก็ได้รับสนับสนุนอย่างแข็งขันจากนายขยศและป่ากิมห่อ แต่สำหรับการเลือกตั้งครั้ง พ.ศ. 2544 ป่ากิมห่อแกนนำของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ มีความเจ็บปวดมากและน้อยใจเป็นอย่างมาก เพราะมองว่าครั้งนี้ นายสาริต ปิตุเตชะทรยศหักหลังตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ

โดยป่ากิมห่อให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า ในสมัยที่นายสาธิต ปิตุเตชะลงสมัคร สจ. ในเขตอำเภอเมือง นายขยศ อรุณเวสสะเศรษฐได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ มาโดยตลอด แต่ตอนนี้นายสาธิต ปิตุเตชะ กลับมาวิจารณ์โจมตีป่ากิมห่ออย่างรุนแรง สร้างความน้อยใจให้แก่หน้าของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเป็นอย่างมาก ตามที่ปรากฏใน ความรู้สึกของป่ากิมห่อแก่หน้าของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐ ถึงกับกล่าวอย่างน้อยใจว่า “เมื่อก่อนสาธิต มันเรียกฉันว่า แม่ ทุกครั้ง แต่เดี๋ยวนี้พอเป็น ส.ส. มันมาดูถูกฉันว่า เป็นผู้หญิงแก่ ๆ ความรู้ต่ำ ๆ”

หลังจากความขัดแย้งภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นได้ก่อรูปขึ้นระหว่างตระกูล-อรุณเวสสะเศรษฐ และตระกูลปิตุเตชะ อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่การเลือกตั้ง ส.ส. ระยอง พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ความขัดแย้งระหว่างตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดระยอง ได้ลุกลามไปอย่างกว้างขวางในกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของแต่ละตระกูล มีการจับกลุ่มชั่วคราว แบ่งฝ่ายเลือกข้างกันอย่างชัดเจนของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง

ทำให้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองในเวทีการเมืองทุกระดับของจังหวัดระยอง ตั้งแต่ การเลือกตั้งระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) การเลือกตั้งท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

กระบวนการเป็นการต่อสู้ทางการเมืองในสนามต่าง ๆ ภายในจังหวัด จะพบว่า มี 3 ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเป็นตัวละครหลัก (actor) เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็น พันธมิตร เป็นคู่แข่ง ขั้วอยู่กับเงื่อนไขและสถานการณ์ทางการเมือง

กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัดระยองทุกระดับอยู่ภายใต้โครงสร้าง อำนาจของ 3 ตระกูล หรือ 3 ขั้วอำนาจ เป็นผู้มีบทบาทสูงสุดและมีลักษณะผูกขาด อำนาจทางการเมืองในกลุ่ม ตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดระยอง

สำหรับความขัดแย้งระหว่างตระกูลปิตุเตชะและตระกูลการุณ ถึงแม้ว่า ไม่ปรากฏออกมาชัดเจนอย่างกรณีความขัดแย้งระหว่างระหว่างตระกูลปิตุเตชะ

กับตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐี ทั้งนี้การวิจัย พบว่า เนื่องจากนายเสริมศักดิ์ การุณแก่นนำของตระกูลพยายามใช้ทำที่ “ไม่เป็นศัตรูกับใคร”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า แต่ความขัดแย้งในระดับได้นำก็ยังคงดำรงอยู่โดยเริ่มมีมาตั้งแต่กรณีที่กำนันท่านหนึ่งในอำเภอบ้านค่าย ผู้ซึ่งมีความสนิทสนมกับกลุ่มนายเสริมศักดิ์ การุณ ถูกยิงตาย โดยคนทั่วไปเชื่อกันว่า เป็นฝีมือของตระกูลปิตุเตชะ สร้างปมรอยร้าวในความรู้สึกของนายเสริมศักดิ์ การุณ ที่ถูกลบเหลี่ยมลบคมนอกจากนี้ยังมีกรณี สจ. ประเสริฐ รักเผ่า ปัจจุบันถูกยิงเสียชีวิตแล้วสำหรับสาเหตุของการสังดาโยคดี สจ. ประเสริฐ รักเผ่า เป็นที่วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในจังหวัดระยองว่า เป็นผลผลิตของความขัดแย้งภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเป็นอีกปมหนึ่งที่วงการการเมืองในจังหวัดระยองวิจารณ์กันถึงความตกต่ำของตระกูลการุณ ที่ไม่สามารถรักษาเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า สำหรับอดีต สจ. ประเสริฐ รักเผ่า แม้ว่าตนเองจะเป็นคนอำเภอบ้านค่าย แต่ไม่ลงรอยกับตระกูลปิตุเตชะ ถือได้ว่าเป็นหอกข้างแคร่ของตระกูลปิตุเตชะ แต่ สจ. ประเสริฐ รักเผ่า กลับมามีความใกล้ชิดกับตระกูลการุณ จนกล่าวได้ว่า เขาเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของนายเสริมศักดิ์ การุณ เป็นคนสนิทที่นายเสริมศักดิ์ การุณ ไว้วางใจคนหนึ่ง จนได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วย ส.ส. ของนายเสริมศักดิ์ การุณ โดยการแนะนำของทนายสาย กังกเวคิน ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในขั้วอำนาจการเมืองเดียวกัน

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า แต่ในปัจจุบันทนายสาย กังกเวคิน ได้เปลี่ยนขั้วอำนาจมาอยู่ในกลุ่มตระกูลปิตุเตชะ หลังจากการเลือกตั้ง สว. ครั้งที่ผ่านมา ปี พ.ศ. 2549 ที่ทนายสาย กังกเวคิน ต้องลงแข่งขันกับแก่นนำของตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐี คือ ป่ากิมห่อ ซึ่งในอดีตทั้ง 2 คนต่างเป็นพันธมิตรกัน

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า การแข่งขัน สว. ครั้งนั้นทำให้ทนายสาย กังกเวคิน เปลี่ยนขั้วอำนาจมาทางฝั่งตระกูลปิตุเตชะเพื่อต้องการให้นายปิยะ ปิตุเตชะ ช่วยการสนับสนุนฐานคะแนนเสียงให้

และในขณะเดียวกันนายสาย กังเวกิน รู้ถึงความขัดแย้งระหว่างตระกูลปิตุเตชะและตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐเป็นอย่างดี และจากประสบการณ์ทางการเมืองของนายสาย กังเวกิน รู้ดีว่าตระกูล ปิตุเตชะกำลังมีความได้เปรียบตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐทุก ๆ ด้านในปัจจุบัน กรณีตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่างตระกูลปิตุเตชะ กับตระกูลการุณ ที่แสดงออกมาอย่างชัดเจน ก็คือ กรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงงานกำจัดกากพิษอุตสาหกรรมของเจน โก้ที่อำเภอปลวกแดง

จากการสร้างโรงงานเจน โก้เป็นโครงการที่ดำเนินงานอยู่ในเขตอิทธิพลของตระกูลปิตุเตชะ โดยได้รับการสนับสนุนอย่างเปิดเผยของตระกูลปิตุเตชะและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เห็นช่องทางของผลประโยชน์ที่จะได้รับ งานก่อสร้าง งานขุดหน้าดิน งานปรับหน้าดิน การจัดหาคนงาน ฯลฯ แต่การสร้างโรงงานต้องชะงักลง เนื่องจากการต่อต้านของผู้ประกอบการเกษตรและชาวบ้านโดยมีแกนนำในการเคลื่อนไหวคนหนึ่งเป็นคน ของตระกูลการุณที่มีความสนิทสนมกันทางการเมืองกับนายเสริมศักดิ์ การุณ

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า สำหรับส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐกับตระกูลการุณมีลักษณะพันธมิตรทางการเมืองเป็นด้านหลัก เนื่องจากทั้งป่ากิมห่อและนายเสริมศักดิ์ การุณ ต่างก็เคยรับใช้คุณแสวรรต เปี่ยมพงศ์สานต์ ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นพันธมิตรของทั้งสองกลุ่ม นายเสริมศักดิ์ การุณ เคยให้นายขงยศ อรุณเวสสะเศรษฐ น้องชายป่ากิมห่อเป็นเลขานุการรัฐมนตรี ในช่วงที่นายเสริมศักดิ์ การุณ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ในปี พ.ศ. 2538 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของจังหวัดระยองที่ตระกูลปิตุเตชะมีความได้เปรียบเหนือตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองอื่น ๆ ทั้งด้านการเมืองและด้านเศรษฐกิจ ตระกูลปิตุเตชะสามารถครองตำแหน่งทางการเมืองหลักของจังหวัดได้ทั้งหมด เช่น สมาชิกวุฒิสภา (สว.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ทั้ง 4 ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ระยอง และในขณะเดียวกันตระกูลปิตุเตชะก็สามารถขยายพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองเข้าไปในเขตอิทธิพลทางการเมืองของตระกูล-

อรุณเวสสะเศรษฐกับตระกูลการุณได้มากขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ของนายปิยะ ปิตุเตชะ “รุกฆาต ขยายอำนาจยึดครอง”

โดยอาศัยเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่ตนเองหนุนหลัง เข้าไปแทรกแซง ในเขตพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐกับตระกูลการุณ โดยผ่านเวที การเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบต. ที่ตระกูลปิตุเตชะจะหนุนหลัง และให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการเมืองแก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในสนาม การเมือง

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2552) กล่าวว่า ในห้วงเวลาที่ตระกูลอรุณเวสสะเศรษฐกับตระกูลการุณ อยู่ในภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจ และการเมือง ทำให้สองตระกูลไม่มีทางเลือกอื่นใด นอกจากการจับมือเป็นพันธมิตร ทางการเมืองเพื่อรักษาพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองของตระกูลเอาไว้ อย่างเช่น การเป็นพันธมิตรทางการเมืองในการเลือกตั้งนายก อบจ. ระยอง เป็นการผนึกกำลังกัน ด้านทางการเมืองของตระกูลปิตุเตชะ

จากการวิจัยการลักษณะ โครงสร้างอำนาจ 3 ขั้วอำนาจของ 2 จังหวัดในภาค ตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดระยอง แม้ว่าทั้ง 2 จังหวัด การวิจัย พบว่า มีลักษณะ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นระดับจังหวัดเหมือนกันในมิติการผูกขาดอำนาจ ทางการเมืองในจังหวัดและมีอิทธิพลครอบงำการเมืองภายในจังหวัดของ 3 ตระกูล- ชนชั้นนำทางการเมือง

แต่การวิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันในกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง ตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง ในประเด็นการขยายและแย่งชิงพื้นที่อิทธิพลทางการเมือง ในจังหวัด กล่าวคือ ในจังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตระกูลชนชั้นนำทางการเมือง 3 ตระกูล มีการจัดสรรพื้นที่ทางการเมืองกันอย่างลงตัว ทำให้ความขัดแย้งในกระบวนการต่อสู้ ทางการเมืองจึงไม่รุนแรงและทำให้เกิดสภาวะมีการหยุดนิ่งชั่วขณะของพลวัตร โครงสร้างอำนาจภายในจังหวัดปราจีนบุรี

แต่ในขณะเดียวกันที่จังหวัดระยองกลับมามีความแตกต่างกันของกระบวนการต่อสู้ ทางการเมืองของกลุ่มตระกูลชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมือง เนื่องจากการจัดสรรพื้นที่ทาง การเมืองไม่ลงตัว อันเกิดจากความต้องการขยายพื้นที่ทางการเมืองของตระกูลชนชั้น

ผู้มีอำนาจทางการเมืองตระกูลหนึ่ง ไปทับซ้อนกับพื้นที่อิทธิพลทางการเมืองของ 2 ตระกูล นำไปสู่กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่เข้มข้นเพื่อรักษาพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมือง เป็นผลให้พลวัตรของโครงสร้างอำนาจภายในระบองจึงมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะกระบวนการต่อสู้ทางการเมืองของ 3 ตระกูล-ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัด